

ספר

שיח שרפי קודש

חלק חמישי

והוא

לשון חסידים

אמרות שהורות וקדושות. והדית נוראים, וספורים נפלאים. מלא מוסר ויריש, מסוד שיח שרפי קודש, מהנהו אשלי רברבי, הגאונים הקדושים צדיקי יסודי עולם, אסקריא המאירים שרי התורה, ורשכבה"ג, אריות שבחבורה, אשר אלפי אלפים מישראל, נהרו אליהם מקצה הארץ ועד קצהו, עטרת תפארת ישראל כקשית היה האדמוריים, צמודי עולם:

אדמו"ר הרבי ר'	אדמו"ר הרבי ר'	אדמו"ר הרבי ר'	אדמו"ר הרבי ר'
שמחה בונם	מנחם מענדל	יצחק מאיר	חנוך העניך
זוקללה"ה	זוקללה"ה	זוקללה"ה	הכהן זוקללה"ה
מפרשי סחא	מקאצק	מגור	מאלכסנדר
זייע ועכ"א.	זייע ועכ"א.	זייע ועכ"א.	זייע ועכ"א.

ונלוח אליו כונטרס שיח ה'צ'ר'ב' מאת הרה"ח המפורסם מהור"ר בנציון אסטרובר ע"ה שרשם מה ששמע מפי רבותיו הקדושים זי"ע. ונוסף לזה מעט מן השיחות הקדושות מאדמו"ר בעל שפת אמת זוקללה"ה מגור ועוד שיחות וספורים ומכתבים מהרבה צדיקים הק' זייע ועכ"א הנקובים בשמותיהם מעבר לדף.

כל אלה נאסף ונעתק בע"ה ביגיעה רבה ע"י יועץ קים קדיש בריהע"ש נ"י מפרשיטיק

(איסור השגת גבול ידוע)

מכתב

מכ"כ אדומ"ר הגה"ק מגור שליט"א לאנ"ש שיחי.

בעזה"י, כבוד אנ"ש היקרים בכל מקומות מושבותיהם ד' עליהם יחי.

כאשר לא טובה השמועה בדבר פירצת הגדרים בכרם בית ישראל, שמעתי ותרגו בטני, אשר יחדור גם בין אלה המדגילים בדגל החסידות, עד שבעיר אחת נמצא בין אנ"ש המסתופפים בבית החסידים, אשר שולחים בניהם לגאמענאזיעס, ומחללים כל קודש, לזאת כאתי במגלת ספר, לבקש לסור מדרכים הרעים, ואם יאטימו און משמוע, מהראוי להנשאים לעמוד על נפשם ולהבדל מהם, גם אם יהיו האנשים הנ"ל אמודים ונושאים בעול. וכן לא טוב אשר שמעתי, שנמצא בין הנגיידים מאנ"ש, בהגיע בניהם לשנות עשר, הגם עמלים ללמדם רוב היום לימוד השפות וחשבונות, ומן תורת ד' יסירו לבם, ולצאת ידי חובתם יקבעו להם אך שעה ושתיים בתורת ד'. אל נא אחי תרעו, אך לימוד תורת ד' יהי העיקר, וכל אב ישגיח להרחיק בניו ובנותיו מספרי מירוס, הן בלשון הקודש והן בלע"ז, כי מנפש ועד בשר יכלה, ועל הבנות להשגיח לשמור גדר המוסר והציניעות, לבד לכו בידים מגולות, וכו' הנשים לא ילכו בשערותיהם, ואיש את רעהו יוכיחו. ודברי החכמים בנחת נשמעים. וכאשר חז"ל למדונו לחלות כל היסורים המתרגשים, בביטול תורה, הנני לעורר גם בזה, ששמעתי בכמה מקומות בבית החסידים, יקבעו שעה בין מנחה למעריב, לדברי שיחה בטילה, הנני בזה להזכיר דברי הרב ר' שניאור זלמן זצ"ל באגרת הקודש, בזה"ל, "שמעתי מרבתי, כי אילו נמצא מלאך אחד עומד במעמד עשרה מישראל ביחד, אף שאינם מדברים בדברי תורה, תפול עליו אימה בלי גבול משכינתא דשריא עליה, עד שהי' מתבטל ממציאותו, ועל כן רע בעיני המעשה, בין אחי הנגשים אל ד', הגשה זו תפלה. ואחר החפלה או לפני, נעשה מושב לצים, ואין לך עלבונא דשכינתא גדול מזה, לכן השמרו בזה, ותנו כבוד לד' אלוקיכם בטרם יחשך, היינו בין מנחה למעריב וכו', וככל הדבר הזה הנני לבקש גם עתה מכל מרבית אנ"ש, גם הנאים בשנים, הטרודים רוב היום על הפרנסה, אל יאבדו אחרי יגיעתם כל היום, את שארית הזמן היקר בדברים בטילים ולצנות. אך יקבעו שעה אחת אחר תפלת מנחה שיעור קבוע בלימוד גמרא, עכ"פ דף אחד דף פירש"י, או פרק משניות למי שאינו יכול ללמוד גמרא, ולא יראה ולא ימצא עכ"פ בשעה זו בנהח"ס שום הולך בטל, ואפי' הקובעים עתים לתורה שעות הרבה בלילה, אל יוציאו את עצמם מן הכלל בשעה זו, והן אל כביר לא ימאס, ואולי יהי' יותר חיזוק לדבר באיזה בתי חסידים כשילמדו רובם בשעה זו אותו הדף בזה המסכת, יעשו כו'. ומי ששיכן שמו בבית המקדש, הוא ישכין ביניכם אהבה ואחוה ושלום וריעות. אלה דברי המעטיר ומבקש לקיים כל הנ"ל.

אברהם מרדכי אלטר בהרה"ק זצ"ל מפה גור.

צב ר"ח מרחשוון שנת יגדיל תורה לפ"ק.

שיח שרפי קודש

קונטרס „שיח הצ'רב"

(ר"ח החסיד ר' בן ציון מאוסטראווי ויל)

כפי שסיפר מרבוחיו הק' זי"ע שהוא הי' מחסידי קשישאי המפורסם בין הצדיקים והחסידים ודייק וגמר שמעתי מפיהם הק' וצללה"ה זי"ע ועכ"א.

הענק מהכתי"ס' אהבת דוד שכתב הה"ק הר' ישראל מפילאב זצ"ל.

א) בפסוק אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה אז תבין יראת ד' ודעת אלקים תמצא אמר אדמו"ר הגה"צ הר' ישראל מפילאב זצ"ל בשם זקנו הקדוש מהר"ם זצ"ל מקאצק, אם יבקש אדם למצוא מטמון ירפו ידיו מרוב יגיעה כי אינו יודע איך לחפשה, אבל אם אדם יודע שבאותו מקום מונח מטמון חותר הרבה ומתיגע ואינו נח עד שימצאנה, כן בתורה ותפילה מונח המטמון שבין הקב"ה לישראל ואם חותר ומתיגע בה ואינה עוובה עד שימצא ואז תבין יראת ד' ודעת אלקים תמצא במציאות שממציא כנגדו בעל המציאות לכל נמצא שיש בו תכונת מציאה זו (ומזה נבין פי' ה'):

הענק מס' הג"ל.

ב) בפסוק ותהי' יראתם אותי מצות אנשים מלומדה וכו' ואברהם חכמת חכמיו וכו' הוי המעמיקים מו' לסתיר עצה וכו' (ישעי' כט) אמר האריז"ל בשם אביו הקדוש מהר"ד זצ"ל אשר שמע מפ"ק מאביו הק' מהר"ם מקאצק זצ"ל פירוש על פסוק זה כיון שראה הקב"ה שגם מהתגלות הקדושה נעשה הרגל וחזור לטבעיות אף שבשפתים כבודו לבו רחוק ממנו כיון שגם היראה לא הי' מהתפעלות חדשה ומהשגה חדשה אלא כמצות אנשים מלומדה לכן עשה הפלא ופלא שיאכר

חכמתם שבגלוי אלא ובינת נבונים תסתתר, שהנבון ימצא ע"י יגיעה שבהסתר בינו לבין קונו ואז ימצא הארה חדשה להתפעל וייעציהו על הכל ואם לא יתיגע להתפעלות חדשה, צוות הנביא הוי המעמיקים להסתיר עצה כי אפילו מה שהי' מקודם לא יהי' מזה כלום שישחקע בחוך חומריות הטבעיות שברגליות וע"ז אמר אם כחומר היוצר וכו' להבין הדברים האלה היטב וכי בקיצור גדול כתבתים ואאמ"ר זצ"ל פי' באריכות גדול ע"ז אעפ"כ לא חדלתי כוונתי ואאמ"ר זצ"ל הסביר פנים לכל אמרותיו בעומק גדול והי' מחדש בכל פעם דרך חדש בעניני יראה ואהבה ובעבודת הש"ת והי' אומר על עצמו שהוא הי' יחיד בזה לבוא על תכלית כוונת אביו הק' מאה"ג זצ"ל כי אם כל הגאונים והקדושים זצ"ל שהי' סרים למשמעתו לא הי' בתמידות אצלו גם הסתיר לפניהם הרבה דברים ולפני לא הי' מסתיר וראה הכל והבין את כל וכל ימי חיי זקניו הק' זצ"ל לא הפליט ממנו דיבור א' ולא נודע לשום איש כי באו הדברים לקרבו והצנע דכתו עם אלקיו עד שבא שעתו ליטול המשרה על שכמו והי' קשה בעיניו כקריעת ים סוף לגלות מצפוניו מה שהי' רגיל להסתיר ובעוהש"י השם פה לאדם ובורא ניב שפתים הפתיה פ"ק והי' כמעין המתגבר והראה נפלאות מתורתו וכל אמרותיו הי' בלשון אשכנז כמנהג אביו והכל עפ"י סוד רק הסוד הטמיו לעצמם וגובלות

שבע"פ אינם רשאים לכותבם אעפ"כ חשבתי בעצמי בימי שחרותי לחקוק הדברים על הגליון בפני עצמי לזכרון כפי הבנתי הקטנה ויראתי לשאול אותו פן לא ירשיני ויזהיר אותי בלאו וכן עשיתי וכתבתי הרבה עליו מדבריהם הק' ואמרי נועם של זקני הק' זצ"ל אח"כ חרדתי עליהם חרדה גדולה איך אלביש דבריהם במלבושי שכלי הקטן ובינתי הצעירה אולי אהפוך ח"ו מתוק למר ח"ו ועוד זאת כי אין אדם עומד על דעת רבו אלא לאחר ארבעים שנה שמא לא הבנתי דבריהם על נכון אפי' לעצמי ויקלקל כתיבתי גם לעצמי, וחדלתי מעשות זאת והעליון הכתובים שרפתי עד שהנחתי השי"ת בדרך גססתי למרחק מארינבאד וקראתי שמה צוותא בסימא את מאהבינו האהוב והנאמן הנעים בחיו ובמותו לא נפרד צדיק תמים בדורו יר"א באמת הי חסיד עניו הרב הק' ר' יחיאל מאיר מגאסטינין נבג"מ יהי' למליך יושר עלינו ועכ"י והמבדיל מחיים לחיים המתקני סוד עמו ונתרווח לנו כמה דברים וביקש ממני בקשה גדולה לקיים מצות כיבוד אב ולרשום את הנשאר לי אמרי נועם מאמור"ר זצ"ל ומוזיקני הק' מאוה"ג זצ"ל זי"ע על הגליון ואפי' להדפיסם ולחלקם ביעקב לקדש את שמותם בעולם שיראו איך נתנו נפשותם על עבודת השי"ת אל ישראל, שבימיהם הי' התנגדות גדול בעולם על הצדיקים האלו, ומי שאינו רואה מה שבפנים יכול לדבר בחוק כל מה שירצה ואם יראו נועם אמרויותיהם ישתקו מעליהם ושפתי אמתן תכון לעד והרבה הצדיק הנ"ל והפציר בי וניגש אותי בזה רק לכותבם ואנכי לא הבטחתי ועוד אמר לי כי אבותי הצדיקים לא רצו לפנות דעתם רגע אחת ממחשבתם מגודל יראה ואהבה לפסוק וליקח פנאי לכותבם, אינו קאי על הדור שאחריהם כי מחויבים לקדש

הכמה הסבירו לפנינו וכן שמעתי ממנו בפירוש שרצונו ורצון אביו זצ"ל הי' רק להכניס בלב ישראל המקשיבים לקולם שהי' להם במה לעשות עצות בנפשם בעצמם לעבודת השי"ת ובמופלא ממך כל תודות ואין עסק בנסתרות למי שאינו מוכשר לזה אלא המבין יבין מלימודינו אח"כ שהי' בזה מלא סוד ויבוא לו התפעלות חדש כי דבר האמת יורה דרכו לעולם ואם דעה קנית מה חסרת ובמה שהורשית התבונן הפך בה ותמצא התבוננות לכל דרכיך דעהו ואפי' מי שהולך ד"מ ולאומנותו לצורכי העוה"ז ימצא א"ע בהתבוננות שהוא תחת השנחתו י"ו ויראה פקחת עין שלמעלה בכל מוצאי ומובאיו של האדם ויתעורר בלבו לאמור מי לי בשמים ועמך לא הפצתי בארץ כי דרכי התבוננות אינו תלוי בזמן או במקום לומר שבוה אמצא ובוה לא, כי במה שקרוב אל האדם להתבונן כ"ז וכ"מ שנותן עין עיונו עליו הוא מוציא אותו כל חד לפום שיעורי' דידי' אבל בדבר מופלג ממנו אין מצוי בכל עת שימצאנה וכמה פעמים שמעתי מפה"ק של אאמ"ר זצ"ל שאמר על הגאון הקדוש מהר"ל מפראג זצ"ל שהי' נותן כל כחו בקנה הסופר ליקח לבבות ישראל באמרותיו הטהורים ואמר בדרך שלילה שלא הי' לפניו חסידים לנטוע בלבבם מפה לאוזן רק מצט תלמידים הי' לו ועשה מהם גאונים גדולים אבל רצונו ליקח כל בעלי תורה להתבונן דרכיו ובכתב לא הי' יכול ליתנם שיתהלכו כנגד רוחו של כל אחד ואחד, ומי שיש לפניו בעלי תורה צריך לפרנס אותם מפה לאוזן ולנטוע בלבם שפתי דעת לפי רוחו של כל אחד ואחד ודבר זה אינו ללמוד מוזן כתב ואין באפשרות לכותבם על הגליון, והבנתי בזה שמתקן את עצמו ואת אביו זצ"ל שלא כתבו ולא ציוונו לכתוב חדושים באורייתא כי דברים

שיח שרפי קודש

רבים מאמת הפשוט שלמעלה כי קרוב ד' וכו' וכן זקינו הק' זצ"ל בס"ק מה שאמר יואל הנביא וקרעו לבבכם ואל בגדיכם ושובו אל ד' שלא יהי' כמין התלבשות מן לב קרוע אלא קרוע ממש וזהו ואל בגדיכם שהוא לבוש מלב קרוע כיון שצריך לעלות למעלה שאין שם התלבשות ואז כי רחום וחנון וכו' והנחם ד' על הרעה וכו' עכ"ל:

ד) אמר האריז"ל מקצק איך שסיפר לו אביו הק' אדמו"ר מהר"ר ד' זצ"ל מקצק איך לפני כ"ק אביו זקינו הק' מהר"ם זצ"ל מאוה"ג מקצק בספר חובת הלבבות ששאל תלמוד אחד לפניו שאלה מהלכות גירושין והאריך הרב להוכיחו ולביישו על ששאל שאלה נכריות מהלכות גירושין מה שאינו נוגע לחובת הלבב ע"ש בהקדמת חובת הלבבות, ואמר זקינו אדמו"ר זצ"ל זאת היתה בימיהם שהי' נשמות גבוהות וגופים טהורים בלי ערבוב מהבל עוה"ז הרי בידם להדביק בקדושתו ית' בעומק המחשבה לחוד עד למעלה אבל בדור הזה שהוא עקביים כנגדם שצ"ו נקרא עקבא דמשיחא וכל אדם נתערב בעוה"ז וטח מראות עיניהם מהשכל לבותם בלתי אפשר להגיע גם להתעוררות הנפש אם לא בעוסקי דיוקא בהלכות גירושין וכדומה שמשמש בתורה הקדושה לאדם למצוא בה טעם ע"כ, וכן שמעתי מפ"ק שאמר בשם אביו זצ"ל על כל מי שעוסק בתורה לצמצם מחשבותיו קודם התפילה לזכך הרעיונות צ"י הלימוד מקבל עליו אחריות מהתאחרות התפילה מומנת אעפ"י שיוכל ללמוד אחר התפילה, צורך תפילה היא, אבל לא למי שהולך בטל ח"ו קודם, פשיטא שעובר על דברי חכמים:

ה) אמר האריז"ל מקצק בשם אביו הק' אדמו"ר מהר"ר ד' זצ"ל איך שהפליג בשבח מאמר הק' רבינו ש"ב

לקדש שמות הצדיקים ולזכות אותם שיהי' נזכים בעוה"ז בתורה ועבודה ויהי' שפתותיהם דובבות והתחיל להפליג את הרב ר' שמואל שינאווער ז"ל מלוביטש שעשה מסגרת לספר תנ"א עם קצת מאמרים מצדיקי צולם ובהם נזכר גם מאמרים מזקני הק' מאוה"ג זצ"ל, ודבריו עשו קצת רושם בצולם להשקיע המייבה הגם כי ידענו שהרב הר"ש לא עמד על זקני זצ"ל כלום אעפ"כ כמו ששמע הוא וכתי הבנתו הי' הדברים ככתבן, ולא עשה אשמה בזה ח"ו שרשם הדברים, וכן כל מי שיש לו נגיעה קצת באמרותיו הנכוחים ששמע מפ"י איש אמת שיצאו מפיו הק' ויעשו רושם בלב ישראל לא יעשו עולה אם יכתוב לזכרון מכ"ש מי ששמע בעצמו מפה"ק זצ"ל שיצא מאשו הגדולה ובוודאי יבערו בלב ישראל גם היום בכל ימים מי שילמוד דבריו הקדושים:

העתיק לי המופלג בתו"ש ר' בנימין ברש"י יליד קאצק ג"י מהכתי".

ו) ובפסוק עיני תמיד אל ד' כי יוציא מרשת רגלי כתב האריז"ל מקצק בשם זקינו הק' מהר"ם זצ"ל וזאת למדנו רבות מדרשו של זקני הק' מאוה"ג זצ"ל, קרוב ד' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת היינו בנקודת האמת ולא בשפת אמת הגם ששפת אמת תכון לעד שפת אמת אינו אלא הכנה שיבוא לנקודת האמת כי לעונה לקוראיו אינו נוגע קריאתו כ"א באמת ממש ע"ד כי הוא ידע שמי ואז יקראנו ואענהו ושמו ית' אמת בלי שום סוג אחר אלא פשוט בתכלית הפשיטות שכלו אמת, והאדם דלמטה כשקורא לו מ"ז ובקרב האדם ידוע שנתערב הרבה סוגים ואינו אמת פשוט, אלא מה שקורא בלב קרוע ונדכה בנקודת האמת, ואז נתעורר כנגדו רחמים

שיח שרפי קודש

ה 9

טאנדער בל אפונה כי גם בניו היו שומעים הדבר הזה מפיו זצ"ל:

(ח) **במדרש** חזית ויעש משתה אר"י מכאן שעושין סעודה לגמרה של תורה אמר **האר"ז** "ל **מקאצק** בשם אביו אדמו"ר הקדוש מהר"ד מקאצק זצ"ל בסעודה זו עושין סעד ותמיכה לזה שגומרה שיהי' לו במה להתחיל ללמוד כיון שהשיג ידיעה יתירה בפעם הזאת או איזה מעלה שהשיג ע"י משנתו כי בלתי אפשר שלא יוולד איזה השתנות לטובה מרוב משנתו ומשום הכי עושין לו סעד ותמיכה שלא יפול מזה ויחזק במעוזו וילך יותר וישיג יותר בלימודו שנית והוא כענין סעודת חתן הידועה למביני מדע כמו שעשה שהע"ה בהשגת הנבואה שיתקיים בידו הנהגת המלכות עפ"י נבואה ורוח"ק כן בכל דומי תורה"ק שמשגי ומגיע לאיזה דרגא צריך סעד ותמיכה **שיתחזק** להתנהג להלאה עם אותו עלי' שלא יפול וממילא יעלה יותר. וכן במצוה מסוימת שזכה להגיע אלי' ברוב גיעה וודאי שנשאר בלב ישראל איזה מעלה שיזכה בה יותר ודפח"ה:

מכתב א'.

בע"ה שוי"ר וכט"ס לכבוד ידידנ"פ
כו' כש"ת מו"ה **יועץ קים**
קדיש שליט"א.

בע"ה ארשום בכאן איזה גרגרים מתוקים ממה ששמעתי מן הרב החסיד הגדול בתורה ומופלג בחסידות וכו' מהור"ר **בן ציון ראבינאוויטש** ז"ל המכונה ר' **בן ציון אסטראווער** ז"ל.

א) סיפר שמע מפ"ק הגה"ק בעל החי' **הרי"מ** זצוקל"ה"ה שאמר פ"א אין שיהי' שיעור היום בכלל, י"ח שעות ללמוד בקביעות, וד' שעות לשינה, וב' שעות להכנה וחסידות ותפילה

ש"ב מפרשיסחא זצ"ל"ה איך שאמר בזה הלשון על הפסוק כונן שמים בתבונה, וכי משבחין מי שתופר בגדים שתפרן בחוטין וכי באיזה דבר אחר יכול לתפרן אם לא בחוטין מה זה ששיבת דוד המלך לעושה השמים בתבונה בוודאי שאין השמים יוכל להעשות אלא ע"י תבונה אלא פירוש שעשה בבריאת השמים כח זה שיותן תבונה להבין ממנה מי שבראה כי חסד עולם עם בריותיו התחתונים בעלי גשם קרצו חומר שיוכלו לשער מערכות אלוקתו ית' במרום וד"ס:

ח **במדרש**, מה כתיב מה רב טובך אשר צפנת ליראיך ולא לבחזים את מוראיך אל יהי' רב טובך אמר **האר"ז** "ל **מקאצק** בשם זקנו הק' מהר"ם זצ"ל **מקאצק** פירוש מה רב טוב שצפון וגנוז היראה שלא יהי' מגולה בפני הכל ועי"ז יש זכות גדול למי שדורש ומבקש עד שבא למדרגת היראה, וזה פעלת לחוסים כך נגד בני אדם שהולכים ריק ואינם מתבוננים ואינם מתפעלים כלום ודפח"ה:

ז אמר **האר"ז** "ל **מקאצק** בזה הלשון זאת אוכל להגיד שאני זוכר בימי שחרותי הי' יושבים זקנים וישישים זי"ע. והיו מדברים בענין א"י ואמר אחד מהם שאדמו"ר הק' הרבי **רש"ב מפרשיסחא** זצ"ל בעת התחיל השר ר"מ מאנטיפיורא להתגדל ולהתפרסם בעולם שאל הרבי זצ"ל לסביבים החבריא שלו מדוע לא יקנה השר הזה את ארצינו מיד התגבר וענה אחד המיוחד שבחבריא מה יעשו בה אם יקנה כי לא הפקדנו מפי השי"ת ולשוב אלי' ברחמים וענה הרבי זצ"ל בפ"ק אל תאמרו כן אסתצא הארץ מידיהם ותבוא ליד ישראל קרוב לנו הישועה לבוא ותקוה טובה יהי' לנו בבי"א ובזאת המסיבה הי' ג"כ הרב **הצדיק הק' ר' העניך הכהן מאלעק-**

שיח שרפי קודש

מאומה כי הסתיר מאוד מעשיו ודרכיו, להכי שאלו לו אי' שרה אשתך וכו' אולי ממנה נראה ונוכל להודיע ממדרגת אאע"ה, ע"י אמר הנח "באוהל וכו' היינו שצנועה היא וגם ממנה לא תראו כלום, וואמר בלשון אשכנז הנח באוהל כו' ופי' רש"י ז"ל צנועה היא - ס'וועט פין איהר אויך א פייג דערגעקן עכלה"ק הר"מ מזלאתשוב וצוקללה"ה כן סיפר בשמו הק', הגה"ק החי' הרי"ם וצללה"ה וא"ה עיין בבשש"ק ח"ב אות שי"ט: (ד) סיפר ששמע מהגה"ק וצ"ל הנ"ל שאמר ע"ד הגמ' בסוגיא

דככתה (שבת כ"ג) שהגמ' מקשה, והיכן צונגו וכו' ולכאורה צ"ל דלמה לא מקשה הגמ' כן על שאר מצות דרבנן כמו מקרא מגילה בפורים, ונטילת ידים, רק הענין הוא דכל מצוות דרבנן המה גדר וסיג לדאורייתא כמו פורים למחית עמלק, ונט"י לטהרה, וע"כ יש להם שפיר סמך מן התורה אולם חנוכה אין לו שום סמך ועיקר מן התורה, לכן מקשה היכן צונג, וסיים הגה"ק זי"ע בחיבה רבה, על מצות חנוכה בזה"ל ס'איז טאקי כי טובים דורך מיין עכלה"ק והג"ה, דכן דרשו רז"ל במס' ע"ז דף ל"ה פסוק הזה על דברי ותקוני דרבנן עיי"ש, ע"כ הג"ה:

(ה) סיפר ששמע מהגה"ק וצ"ל הנ"ל כמה פעמים שאמר הה"מ הק' מקאזיניץ וצוקללה"ה שאמר לתרץ קושית התוס' במס' שבת כ"א ע"א תוס' ד"ה מותר להשתמש כו' דמנ"ל דטעמו של ר"ה לאסור בשבת משום שמא יטה דילמא משום כבתה זקוק לה, ובשבת א"א כו', ותייץ ההגה"ק המגיד וצללה"ה בעת שישיג עם חבריו אצל מורם ורבים הגה"ק הרבי ר"ש מניקלשבערג וצוקללה"ה, דהנה נרות של שבת המה במקום גבוה וחשוב יותר מגרות של חנוכה, ומה"ט נרות של שבת קודם לגרות של חנוכה דבעת שהדליק

ותפילה ואכילה עכ"ל הק', (וא"ה, זה הי' בזמנו שהי' להחסידים מוחות גדולות כמו בימי הרבי מקאצק זי"ע, הי' יכול להיות הכנה והתפילה ואכילה בוהירות יתירה, אבל אגן אי אפשר לעשות כמותם, רק כל דור ודור לפי הצדיקים הק' מנהיגם, והבן):

(ב) סיפר שפ"א שמע ממנו וצוקללה"ה שאמר (בפ' וירא) עה"כ ויאמרו אליו אי' שרה אשתך וכו' דהנה ידוע דהי' מחלוקת בין דהמע"ה, ודואג, שדואג אמר לא יבוא עמוני וכו' וע"כ אסור לבוא בקהל ח"ו, ודהמע"ה אמר עמוני ולא עמונית דע"ד שלא קדמו אתכם בלחם ובמים וכו' ואין דרכה של אשה לקדם וכו' (עיין יבמות ע"ז) והנה דרשו ז"ל עמ"ש שתי בנותיך הנמצאות כו' דלוט ניצול בזכות דהמע"ה, שיצא ממנו, לפי"ז זה תליא בזה, אם דרכה של אשה לקדם דאורחים או אין להציג ללוט בשביל דהמע"ה ח"ו, וכמ"ש דואג, אבל אי אין דרכה של אשה לקדם א"כ שפיר מותר לבוא בקהל ושפיר מה"ט יש להציג ללוט, וז"ש אי' שרה אשתך וכו' למה לא קדמה לנו בלחם ובמים הלא אורחים אנו, והשיב הנח באוהל וכו' ופי' רש"י ז"ל צנועה היא וכו' היינו דאין דרכה של אשה לקדם, ובכח הזה הלכו שוב אח"ז להציג ללוט עכלה"ק, וא"ה הלשון אינו מדוקדק ועיין בבשש"ק ח"ב אות צ"ח באריכות כנראה שדואג לא הי' דריש טעמא דקרא דע"ד שלא כו':

(ג) סיפר ששמע פ"א מהגה"ק וצוקללה"ה הג"ל, שסיפר שההקדו"ט הר"מ מזלאתשוב וצוקללה"ה כשלמד עם בניו הק', פסוק הזה, פירש להם כוונת פסוק הזה, ויאמרו אליו אי' וכו' דמלאכים שמעו למעלה במרום שאאע"ה גדול וחשוב מאוד והוא רגל בהמרכבה, ויש לעקלה במרום ממנו רעש גדול, ולזה בהיותם עתה בביתו ולא ראו ממנו

שיח שרפי קודש

התחיל לשבח, עכלה"ק – ממאמר הזה הרגשתי מתיקות במי שנה שלימה, עכלה"ק של החי' הרי"ם וצללה"ה זי"ע: ט) סיפר ששמע מהגה"ק החי' הרי"ם וצללה"ה זי"ע ששאל פ"א לחסיד אחד ור' אביש ז"ל שמו, אמור לי מה שמעת מהגה"ק מקאצק וצל"ל, השיבו ששמע ממנו שאמר בזה"ל חמ" לי מדוע אין האדם נעשה ירא וכשר מבהמ"ז הלא ברהמ"ז הי' עיקר הדבר שעי"ז הכניס אצ"ה את האנשים תחת כנפי השכינה שאיתא שלאחר שאכלו ושתו האורחים אצל אצ"ה אמר להם ברכו למי שזה משלו עכלה"ק, אזי אמר החי' הרי"ם וצל"ל בזה"ל הנה הוא אמר כמו, "גוטר יוד", אך לי פלא האין אין האדם נעשה כשר וירא מהאכילה הלא נאמר ידע שור קנהו וחמור אבוס בעליו עכלה"ק:

י) סיפר ששמע פ"א מהחי' הרי"ם וצל"ל הג"ל שאמר הענין שבין החסידים לבעלי בתים, שבעלי בתים אחר תפילתם הולכים ללמוד, והחסידים אחר תפילתם הולכים תיכף לאכול, היינו שהחסיד אחר שראה שלא בא למדינה להכיר גדולת הבוה"ה במה שחשב והתבודד קודם התפילה, ובתפילתו, עי"ז הולך תיכף לאכול משום שהגם שלא הי' כשור שידע קנהו, מ"מ אולי עכ"פ יהי' כחמור שיודע ומכיר אבוס בעליו, עכלה"ק: יא) סיפר ששמע כמעט בכל חנוכה בעת שהי' אצל החי' הרי"ם וצל"ל שאמר ע"ד הגמרא תפילות ושמינים וכו' (שבת כ"א) בזה"ל הנה הצדיקים אומרים שפתילות היינו הנשמות שאין להם תיקון אפילו בשבת, יש להם תיקון בחנוכה אפילו בחול, וז"ש תפילות וכו' אין מדליקין בהם בשבת מ"מ מדליקין בהם בחנוכה אף בחול עכלה"ק: כל אלה הוא גרורים ששמעתי מפה הרב החסיד הגדול הרב"צ וצל"ל ששמע

שהדליק גרות של ש"ק שוב לא יצטרך לגר של חנוכה, וא"כ לפי"ז מיושב קושיית התוס' הג"ל, דסברא דזקוק לה שייך רק בחול, משא"כ בשבת דכבר הדליק גר של ש"ק ושוב אז לא נצרך גר דחנוכה, וע"כ הסברא משום דמותר להשתמש לאורה, וסיים הגה"ק החי' הרי"ם וצללה"ה, דבעת שאמר הה"מ הק' מקאזנין וצללה"ה תירוק הזה לפני רבו הק' וצל"ל הג"ל שחקו עליו תביריו הק' וז"ל כי רצה לתרוק דברי התוס' עם דברי קבלה וחסידות, אולם מורו ורבו הק' וצל"ל הסכים עמו על דבה"ק, עכ"ל בע"ה החי' הרי"ם וצללה"ה וכל פעם שאמר תירוק הזה קרא תירוק הזה דאס פשעטיל פין קאזניצער מגיד וצל"ל עכלה"ק:

ו) סיפר ששמע מהחי' הרי"ם וצוקללה"ה שאמר לבאר

הנמ' (שבת כ"א) "לשנה אחרת" כו' והקשה למה לא קבעו מיד, ותיירך דהנה בכל מועדים וחגים נתעורר הענין הנס שהי' בחגים האלה לפנינו, כמו בפסח נתעורר תמיד ענין יצ"מ וכן כולם, וכאן לא רצו לקבעו מתחילה לדורות כי שמא לא יתעורר ענין הנס הזה תמיד על כל שנה ושנה, רק בשנה האחרת שראו שנתעורר שוב ענין הנס הזה ע"כ קבעו גם לדורות:

ז) סיפר ששמע מהגה"ק וצל"ל הג"ל שאמר בשם מור"ר הגהקוה"ט הרבי מקאצק וצוקללה"ה, שהאדם צריך לייגע א"ע בפרשת של יציאת מצרים כמו בהלכה תוספות. עכלה"ק זי"ע: ח) סיפר בשם הגה"ק וצל"ל הג"ל שאמר פ"א בזה"ל מן המאמר של הרה"ק מאפטא זי"ע, שאמר פ"א מה שאומרים בתפילת שחרית לשבח, ויום השביעי משבח וכו' שיום השבת בעצמו ג"כ משבח להשי"ת ואומר ממור שיר וכו' לפיכך יפארו וכו' מזה יכולים שוב בנ"א ג"כ לפאר ולשבח להשי"ת בכת שהשבת

שיח שרפי קודש

וויא מעשה מרכבה עכלה"ק וצללה"ה זי"ע:

כל אלה הי"ג גרגרים הנ"ל שמעתי מפי הה"ג החסיד המפורסם הרב"צ ז"ל שסיפר בשם הצדיקים הק' וצ"ל הנ"ל זי"ע ועכ"א:

כל הנ"ל השגתי מש"ב הרה"נ כר כר פאר החכמים נזר הרבנים מפורסם בכל אפסים כקש"ת מוה"ר צבי יחזקאל שליט"א האבד"ק פלונסק וכעת בועד הרבנים לעדת ווארשא אשר מסר לו ש"ב הרי"מ מאוסטראווי עבורי להביאם לביהד"פ ששמע בעצמו מהרב"צ ז"ל הנ"ל:

מכתב ב'.

אשר שלח לי ש"ב ידי"ג הרה"ג צבי יחזקאל מ"ז שליט"א הנ"ל בשם הרי"מ הנ"ל שסיפר החסיד הרב"צ ז"ל הנ"ל מה שהשיג מהרי"מ שי' הנ"ל

סיפר ששמע מהגה"ק בעל החידושי הרי"ם וצוקללה"ה שאמר פי' הכ' (תהלים קי"ג) מקימי מעפר דל וכו' דהנה ביו"ט ובימים שאומרים בהם הלל אזי יש תקומה ותרופה להאנשים הדלים, מאשפות ירים אביון כו', „אביון“ הוא לשון רצון וחשק (כי לזה נקרא אביון שתאב לכ"ד) ואפי' אם חשקו ח"ו מונח באשפה מ"מ מוציאו אז ומרימו מן האשפה, להושיביו כו' עם נדיבי עמו היינו אבות העולם שיתאוו להיות טוב וישר כמותם, מושיבי עקרת הבית שמושיב רצון טוב, וחשק ראוי בעומק לבבו, וז"ש עקרת הבית כחולדה זו התחיבה בעיקרי בתים, אם הבנים שמחה, היינו דאז נמשכים המדות בחר השרש, ואזי יכולים לומר הללו יה עכלה"ק:

סיפר שפ"א בפורים שמע ממרן החי' הרי"ם וצללה"ה פי' הפסוק פתחת שקי וחאורני שמחה, דבכל ימות השנה מטעה היצה"ר את האדם לשקר ר"ל, ובפורים

שמע כל הנ"ל מפ"ק הגה"ק החי' הרי"ם וצללה"ה זי"ע:

יב) סיפר שפ"א סיפר לו הה"ק הר"ב מטשניוויז וצוקללה"ה שפ"א שאלו ההגהקות מו"ר מקאצק וצללה"ה זי"ע האם לומד בס' עץ חיים והק' ז"ל והשיבו שאינו יכול ללמוד זה, שאלו שוב מרן מקאצק זי"ל האם לומד בזה"ק השיבו הן, שאלו שוב האם התם בזה"ק תוכל ללמוד, השיבו שהעולם אומרים שדברי רשב"י מסוגלים המה לנשמה, אזי אמר אליו מו"ר הגה"ק מרן מקאצק וצ"ל זי"ע, שגם דברי הארי"ה הק' המה מסוגלין לנשמה, כמו דברי רשב"י ז"ל עכלה"ק, כן סיפר הה"ק הר"ב מטשניוויז וצ"ל הנ"ל להרב"צ וצ"ל:

יג) סיפר ששמע מפ"ק הה"ק מאלכסנדר וצוקללה"ה שסיפר פ"א בזה"ל פ"א לא רציתי ליסע על ר"ה למורי, ונסעתי אז מביתי לסטריקוב כי גם בביתי לא רציתי להיות בר"ה והי' אז אחר פטירת הרה"ק הרבי ר' פישעלי מסטריקוב וצללה"ה, ודרו שמה בניו הה"ק ר' יעקב וצללה"ה ואחיו הה"ק וצ"ל, ובליד ר"ה אכלתי תבשיל בל"א בארשט והי' קושיא גדולה להחסידים ע"ז היתכן לאכול בליד ר"ה בארשט, הלא כל העולם אוכלים בר"ה דברים מתוקים, אולם הרה"ק הר"י וצ"ל הנ"ל המליץ עלי בדבר הזה לאמור הנה הוא אוהב ביותר מאכל הזה והי' זה עונג יוש"א אצלו, ובבוקר קודם התקיעות למדתי אז במס' ב"ב בסוגיא אי קידושין נתנו לתביעה וכו' וע"ז לא הי' להם שום תירוץ עוד עלי והג"ה, היתכן ללמוד בר"ה בבוקר שיעור גמרא שאין לו שום שייכות לעניגא דיומא כמו תקיעות וכו"ב, הג"ה אולם אני למדתי אז הגמ' „טקיא וויא גמרא מאכט גבריאל“ מיכאל „רסאל“ אוריאל טקיא

ספיָקא איסור דרבנן אני ירא יותר (ושמעתי שסיים עכ"ז אין מגיע זאת ליר"ש של פלטי בן ליש):

גם סיפר הנהגה החי' הרי"ם וצוקלה"ה בשם הרבי ר"ב וצללה"ה הנ"ל שאמר שאם יפסקו לו בעולם העליון לגיהנם אזי יעלה על גג של הגיהנם ויאמר שמה תורה, ואז יעלו שמה כל הצדיקים שבג"ע לשמוע ויהי שמה הג"ע עכ"ה"ק:

סיפר ששמע מהגה"ק החי' הרי"ם וצללה"ה שצריכין ליתן שבת והודאה על אשר גנו אור של שבעת ימי בראשית כי לולי זאת הי' פוגמין ח"ו בהאור היותר גדול וחשוב, והי' ח"ו הפגם גדול מאוד ר"ל, עכ"ה"ק: סיפר ששמע מהגה"ק מרן בעל החי' הרי"ם וצללה"ה שסיפר שהרבי

ר"ב וצללה"ה שידן ונתקשר עם הרה"ק מור"ש מקארלין וצללה"ה, ועל זמן המוגבל להוליד הנדוניא שהבטיח הה"ק מוהר"ש וצללה"ה ליתן למחותנו הרבי ר' ברוך זי"ע, קבצו החסידים שלו סכום המדובר, ונסע למעוזו לסלק, ובאמצע הדרך נדמנו לו מצות פדיון שבויים ונתן כל המעות, וכשבא אח"כ להרבי ר' ברוך זי"ע וסיפר לו המעשה אמר אליו הרבי ר' ברוך ממעוזו זי"ע עם מצות לא תסלקו אותי, ובע"כ נסע חזרה לביתו, וקבצו פ"ש סכום הנדוניא, וכשבא פעם השנית עם המעות במרכבה חשובה וכבוד גדול מאוד, הלך לקראתו הרבי ר' ברוך ממעוזו זי"ע ואמר בזה"ל על כבודו הגדול של הרה"ק מוהר"ש וצללה"ה, אם לעוברי רצונו כך, לעושי רצונו על אכ"כ, והי' לאנ"ש של הרה"ק מקארלין וצללה"ה חולשת הדעת מאוד מזה, גם להנה"ק בעצמו הי' מזה חולשת הדעת הרבה, ואח"כ בביתו שאל את הרבי ר"ב ממעוזו זי"ע מה זה אמרתם עלי עוברי רצונו והשיבו וכי לא כן הוא (בתמיה) שהשית' גזר ח"ו

יבפורים פותח את השק וחוגר ואזר א"ע בשמחה עכ"ה"ק:

סיפר ששמע פ"א ממרן הק' בעל החי' הרי"ם וצללה"ה שסיפר בזה"ל פ"א שאל איש אחד ממנו, לבאר לו את המדרש, (בפ' שמיני) שנבד ואביהוא הלכו אחר משה ואהרן ואמרו מתי ימותו שני זקנים הללו להיות השרה לנו, ותמה האיש הנ"ל ע"ד מדרש הזה דהאין רצו שאביהם ודודם ימותו משום שיגיע להם השרה, וסיים הנה"ק וצ"ל בזה, הנה האיש הריק והבור הזה (בל"א אמר „דער גראבער“) לא יוכל להבין שכונתם הי' לש"ש שאולי המה יכלו יותר לעשות טובה לכלל ישראל טפי ממשה ואהרן נתרצו גם על מיתת אביהם ודודם כדי לעשות טובה לכלל ישראל עכ"ה"ק:

סיפר ששמע מפ"ק הגה"ק מרן בעל החי' הרי"ם וצללה"ה שאמר בשם הרי"ק וצללה"ה דהנה באמת האין יכולים לומר שמע ישראל וכו' ליחוד שמו ית', רק עי"ז שכולל א"ע מקודם ק"ש בתוך כלל ישראל באומרו הבוחר בעמו ישראל באהבה עי"ז יכולים לומר אח"ז ק"ש, עכ"ה"ק:

סיפר ששמע ממרן הגה"ק החי' הרי"ם וצללה"ה שביאר דברי המדרש (בחקותי) עה"כ חשבתי דרכי ואשיבה רגלי וכו' בכל יום הי' וכו' למקום פלוני אני הולך וכו' והי' רגלי אביאות אותי לביהכנ"ס וכו' היינו שבכל יום עלה במחשבתו לעשות מצות ביחידות או ללמוד בפ"ע, והי' רגלי מביאות אותו לבתי כנסיות היינו ברבים, עכ"ה"ק:

סיפר ששמע ממרן הגה"ק בעל חי' הרי"ם וצללה"ה שסיפר שהרבי ר' ברוך (ממעוזו) וצוקלה"ה אמר שמאד אני ירא מפני קאזאק וכ"ש כשיש לו חנית וכש"כ מחנה קאזאקין וכש"כ עם חניתים, ואעפ"כ מפני ספק

שיח שרפי קודש

מפני שנתעצלו חסר יוד משמותם, למה חסר דוקא יוד ולא אות אחר, ואמר שלכל עצם חסר "יוד" והבן מאוד: גם סיפר בשם הח"ר הר"ר בלום וצ"ל מפרשיסחא שפ"א הי' מוטע על משכבו וחושק לשאוף טאביק, ופידעלי עם טאבאק הי' מונח על השלחן, וחשב מה לעשות אם לילך אל השלחן לקבל לשאוף טאביק זהו הוא תאוה, ואם לא אלך זהו עצלות, והי' הולך אל השלחן וקיבל הפידעלי עם טאביק ותיכף הניחו מידו, ולא שאף הטאביק ויצא ידי שניהם ע"כ:

כתב לי ידיד'נ מהריד"ש ג"ר מה ששמע בעצמו מהרב"צ ז"ל, הצדיק הי"ד פינטשע וצ"ל מפילץ אמר פ"א דרך בדיחא לדודו הגה"ק החי' הרי"מ זי"ע בזה"ל מה שחסידים יכולים הכל, הם אומרים בשעה שהרבי ומקאצק זי"עו מקשקש בדלת מנענע כל הו' הרקיעים, השיב לו החי' הרי"מ זי"ע, באמת כך הוא, מי שאינו מאמין, שכשהרבי מנענע במצנפתו מתנענעים כל הרקיעים אינו יכול לקבל טובה הימנו ע"כ:

החי' הרי"מ זי"ע אמר בשם הרבי מלובלין זי"ע שני חסידים בעיר אחת הוא יותר מדאי, חסיד אחד, הוא פחות מהצורך, כ"א אחד וחצי, וכל א' יחזיק את עצמו להחצי ויהי' בטל לגבי חברו, והבי:

כתב לי ידיד'נ הרי"מ שי' מאוסטראווע.

אעתיק לו איזה גרגרים ממה שרשמתי מהרה"ח הרב"צ ז"ל:

סיפר הרב"צ ז"ל ששמע מהגה"ק מרן החי' הרי"מ זצוקללה"ה ששיבת אאצ"ה שליתן ג' לשונות לאורחים שחט ע"ז ג' בהמות:

עוד סיפר ההנה"ח הג"ל שפ"א הלך אביו הרה"ג ר' בנימין דוד ז"ל אל הרה"ק מוהרי"ח מקוזמיר זצלה"ה ולפח

ח"ו גזירה ואתם מבטלים אותה, חזר ושאלו שוב ואתם לא כן עושים (בתמיהה) ועוד לפי"ו מהו הפי' של עושי רצוננו, והשיבו שאני עושה מתחילה שיהי' רצון השנית על טוב לישראל, ואין אני צריך שוב לבטלו אלא מתחילה גזור רק כל טוב לישראל, עכלה"ק

סיפר שהציע בעצמו לפני אדמו"ר הגה"ק מרן בעל שפת אמת וצללה"ה שמש"ש רז"ל במס' סוכה כ"ח דגשמים בחג הוא סימן קללה וכו' משל לאדם וכו' דזה קאי רק בארץ ישראל משא"כ בחו"ל, והיינו דהתם בארץ ישראל בתשרי אינו זמן גשמים רק ממרחשון ואילך בו' בו ב"ז בן, וע"כ אם ירדו גשמים בסוכות דהוי שינוי טבע בכדי שיצאו מהסוכה, לכן שייך משל הנ"ל דחו"ל, אבל בחו"ל דמהטבע אז להיות זמן גשמים א"כ גם אם ירדו גשמים בסוכות ד"ש משל הנ"ל, דאין זה שינוי הטבע בשביל ישראל שיצאו מהסוכה דכן הוא הטבע בחו"ל אולם בהיפך אם לא ירד גשמים בסוכות יש סימן שהשנית רוצה שישאל ישרו בסוכות דשניה הטבע בשביל זה, אבל אם ירדו גשמים אין זה שום ראי' דכן הוא הטבע, והסכים הגה"ק אדמו"ר מרן בעל השפת אמת וצוקללה"ה לדברי הרב ר' בן ציון וצ"ל כן שמעתי מפה הרב"צ ז"ל (וכן כתב הרי"מ ג"ר הנ"ל). (אמר המאסף) ושמעתי שאדמו"ר שליט"א הי' מיישב קושיות התוס' סוכה דף ב' ע"א ד"ה כי כו' עפ"י הנ"ל דאף שיעשה תורה, ולא יכול הגשמים לירד בהסוכה, אך גשמים דבי' קללה הוא בא"י ושם היא שינוי טבע, אם יורדים גשמים בחג, והבין:

א"ה שמעתי בשם הרב החסיד ר' בן ציון מאוסטראווי ז"ל שסיפר בשם הגה"ק החי' הרי"מ מגור זצ"ל שהקשה על הפסוק והנשיאים הביאו כתב רש"י ז"ל כתיב חסר יוד כו'

שיח שרפי קודש

ממרו ה' החי' הרי"מ זצלה"ה שאמר בזה"ל הנה בימים הקודמים לא הי' כ"כ ידיעות בעולם ואעפ"כ נהגו א"ע כראוי וזעה יש ידיעות יותר, כי כל אברך יודע שיש אלוקי בעולם ואעפ"כ בעת בואו למעשה אינו עושה כראוי, אכן אולי חייבים בזה האבות שקלקלו את בניהם, לכן תראו שאתם לא תקלקלו את בניכם ח"ו, עכלה"ק:

עוד סיפר הרב"צ ז"ל בשם החי' הרי"ם זצלה"ה שאמר פ"א בזה"ל דאין לנו יראה אפילו כזבוב, דהלא גם בעת שהאדם מרגיש נשיכת זבוב על מצחו, מעבירה בידו, ואין לנו אהבה אפילו בעד גדול (גראשין בל"א) דבעת שאדם מוצא גדול על השוק הוא משפיל א"פ על הארץ ומגביהה עכ"ל: ע"כ מהרי"ם שי' הנ"ל.

עוד גרגיר אחזי ממה שיש בזכרוננו מן הרה"ק הרב"צ ז"ל הנ"ל בשם רבו הגה"ק החי' הרי"ם זצוקלה"ה זי"ע ביאור עמ"ש רז"ל במס' אבות ולא עם הארץ חסיד היינו משום שסוגיות הגמ' בכ"מ לומר, „או אינו וכו', היינו שאין הגמ' בוטחת על דעתה וסברתה שאמרה וחוששת אולי טעות הוא עד שמבררת את דבריו, משא"כ העם הארץ" שאין לומד הגמ' ואין יודע מזה, הוא מעמיד הרבה על דבריו שהמה בדורים ודעתו הוא יתד שלא תמוט וסובר שכל"מ שאומר הוא אמת ויציב ולא זזו הדרך להעמיד ע"ע, ולזה אמרו ולא עם הארץ חסיד, עכלה"ק: גם זה מהרי"ם נ"י הנ"ל.

אלה ד"ת השגתי מאת הריעב"ץ שיחי'. ומתחילה אעתיק לו מה ששמעתי מפ"ק הגה"ק הה"צ מאוס-טראווע זצוקלה"ה שסיפר בזה"ל הנה הה"צ המפורסם מהר"ר רבי חיים דוד זצוקלה"ה המכונה דער פיעטערקאווער דאקטאר שמע אסתפקתא במתיבתא

דריעק

ילקח אותי עמו, ושמעתי אז שהה"ק זצ"ל שאל לאבי ז"ל למה נקרא ארץ ישראל, ולא נקרא ארץ אברהם, או ארץ יצחק וכו' הרה"ג רב"ד ז"ל הנ"ל הי' נשיא ממוצא א"י אזו, והשיב לו אבי ז"ל דאם היתה נקראת ארץ אברהם הי' לישמעאל ג"כ חלק בה, ואם ארץ יצחק הי' גם לעשו חלק בה, לזה נקראת ארץ ישראל, אז אמר לו הרה"ק זצ"ל הנ"ל בזה"ל לא כן הדבר אלא הדבר הוא שנקראת ארץ ישראל לאמר שכל אחד שנוהג א"ע כישראל יש לו בה חלק עכלה"ק:

עוד סיפר הרב"צ ז"ל, שפ"א בהיותו עם הגה"ק מורו"ו מסטריקאווי זצלה"ה בציונות חדא התחיל הה"ק זצ"ל לדבר חסידות ולא הטח הרב"צ ז"ל את אוננו לדבריו, והרגיש הה"ק זצ"ל בזה ואמר אליו בזה"ל תאמין לי בן ציון, כי אין אני רוצה לדבר חסידות, כי המתכבד בקלון חבירו אין לו חלק לעה"ב וכש"כ מתכבד בכבודו של מקום ב"ה, אולם מורי הרה"ק מקאצק זצוקלה"ה שאל אותי פ"א אם אני מדבר חסידות עם אברכים ואמרתי לא, ואמר אלי לא טוב הדבר אשר אתה עושה, אלא תדבר עמהם ואז כששמע החסיד הרב"צ ז"ל מזה, נתן אוזן קשבת לדבריו, וכשסיפר הרב"צ ז"ל מזה אמר שבשעת שאמר הדברים—המתכבד בכבודו של מקום ב"ה עאכ"ו"כ—היו הדיבורים כ"כ בהתלהבות גדול מצומק לבבו הטהור עד שכמעט אחזו חיל ורעדה עכ"ל:

(א"ה), וגאמת הדברים הנ"ל מרפסין איגרא ובפרט לאנשים כמונו להזהר מאוד שלא נתכבד בד"ת או בעת הדיבורים של חסידות, והשית' יכסר נא"ה אולי נקרא זה „ודאשתמש בתנא" אבל הדמיון להתכבד בקלון חבירו ולדרוש ק"ו קשה להבין: גם סיפר הרה"ח ז"ל הנ"ל ששמע

שיח שרפי קודש

יכנסו ישראל לארץ ישראל בכוונה פשטיות בשביל שהיא ארץ זבת חלב ודבש והג"ה מהמעתיק, עד"ש (פסחים ד"ח) לענין פירות גינוסר בירושלים ע"ש ע"כ, לזה אמרו המרגלים מה שאמרו, ואעפ"כ יכנסו, ואז יהי כוונתם בלתי לה' ית' לבדו, וסייפם הה"צ זצ"ל בזה"ל כן אמרתי מכבר, ועתה נראה לי שזה הוא הענין שאמרו ושם וכו' אנשי מדות כו' היינו בעלי מדות טובות שנוהגין כשורה זה עם זה, והיינו דבקרא נאמר לא בצדקתך וכו' כי ברשעת הגוים וכו' (בפ' עקב) וע"כ מכיון שגם המה מתנהגים כשורה לזה יש לחשוש מלכנס לא"י כעת עכ"ל הק' :

ד) אמר בזה"ל אם הישראל רואה בסדר בראשית אז לא יתרעם ח"ו עוד על השמ"ת ויקבל הכל באבה שמצינו שם ביעקב אבינו ע"ה שהי' לו צרות רבות ר"ל, אחר שניצל מעשו בא עליו לבן ואח"כ מעשה דדינה בתו ומזה הצרות נעשה תורה, שהנה אם כל התורה כולה הי' כתובה בשלימות כתיקונה רק חסר אות אחת מן "שכם" או "חמור" או הס"ת פסולה, א"כ חזינו מזה שמן צרות ישראל נעשה אח"כ תורה, וא"כ על מה מתרעם ח"ו, עכ"ל הק' :

ע"כ מעת הריעב"ן שיחי'.
יומא דהלילא של הרה"ק מהר"ם מבלענדוב זצ"ל י"ז לחודש מנחם אב שנפטר בשנת תרפ"ז לפ"ס זיע"א.

אלה הד"ת שמעתי מפ"ק הרה"ח הגדול והמפורסם בעולם לשבח מוה"ר רבי בן ציון זצ"ל.
א) סיפר ששמע מפ"ק הרה"ק אדמו"ר דאלכסנדר זצוקלה"ה שסיפר האין נעשה הרה"ק ה"ר רבי דודל לעלעווער זצוקלה"ה לחסיד בתחילתו

דריקעא נידון אם התרופה הנקרא רעבארבערע בל"א הוא רפואה באמת? ונידון אם ע"י תעניות יכולים לבוא למדרגות? והחלטה היתה שהרעבארבערע הוא רפואה, וע"י תעניות אינם יכולים לבוא למדרגות, עכלה"ק, וזה שמעתי מפ"ק הגה"ק הנ"ל זי"ע אמן. וזה מרגליות יקרה מפז לדעתי :

א) וגם אני מעתיק לו גרגרים אחדים ממה ששמעתי מפ"ק הגה"ק הה"צ מהר"ם זצוקלה"ה מבלענדוב שאמר בזה"ל לפרש מ"ש בפ' ויחי שמעון ולוי אחים היינו עפ"י מה שהוכחנו מכבר שכמו שאין שם למלאכים אלא כפי שליחותן כמ"כ השבטים לא נקראו אלא ע"ש עבודתם. והיינו שמעון אותיות שם עון, ולוי הוא לשון התחברות, והיינו שהאדם צריך להיות לו ב' בחינות הללו א) שפלות ופניות ולב נשבר שהוא מלא חטאים, ואפילו מצותיו שעשה המה שלא כתיקונה, וזהו שם עון, אולם גם לבחינה הב' צריך הוא לב שמח שידע שמ"מ הוא דבוק בהש"ת ומתוודע אליו ית' וזהו "לוי" ח"ש, שמעון ולוי אחים כו' פי' שצריך להיות לאדם ב' הבחינות אלה יחד לב נשבר ולב שמח, עכלה"ק :

ב) גם שמעתי מפיו הק' זצוקלה"ה שסיפר בימי נעוריו הי' מסגף א"ע הרבה מאד ונתודע מזה לאביו הק' זצוקלה"ה ואמר אליו בזה"ל הנה לא תסגף את עצמך כי אני ג"כ סגפתי א"ע והי' לי חרטה, אז השיב לו בזה"ל אתה סגפתי והי' לך חרטה ואני ג"כ מסגף א"ע בכדי שיהי' לי חרטה, שוב אמר לו אביו הק' זצ"ל עכ"פ לא תסגף א"ע בשינה עכלה"ק :

ג) עוד נגזיר שלישי מהה"צ דבלענ-דוב זצוקלה"ה ששמעתי מפיו הק', שאמר לתוך ולהמליץ על המרגלים שהיו באמת צדיקים ולמה עשו זאת? רק שכל כונתם הי' לש"ש, שרצו שלא

פטירתו אמר ליסע להרבי מלובלין זצ"ל מצד שגם הוא נתן לו מעטש כמו הרבי מליזענסק זצ"ל, עכ"ל:

ב) סיפר שפ"א התנצל א"ע לפני הגה"ק אדמו"ר מרן בעל השפת אמת זצוקלה"ה שאין לו זכרון... והשיב לו בזה"ל, שצריכים ליתן שבח והודאה להשי"ת ע"מ שנותן שכחה לעת הזקנה בכדי שיהי' יכולת ע"ז לקבל כל המאורעות שעברו על כל אחד ואחד עד ימי הזקנה עכ"ל:

ג) סיפר ששמע מפ"ק הרה"ק הרבי מאלכסנדר זצוקלה"ה בזה"ל מעולם לא אמרתי „אני” ואיך בל"א כי לשון איך (בל"א) שייך להקב"ה, וז"ש „אנכי ד' אלקיך” וכו' עכ"ל:

ד) סיפר ששמע מפ"ק הגה"ק מרן בעל החי' הרי"ם זצוקלה"ה, בעת הדלקת נר חנוכה סיפר מעשה הזה, פ"א באו חסידים אל כ"ק הרבי מלובלין זצוקלה"ה, והביא אחד מהם מתקא עבור אחר, וכשהביט הרבי זצ"ל בהפתקא רקק הרבה, ולמחר התיישב החסיד הנ"ל להביא הפתקא שוב אל הרבי זצ"ל, וכשהביט בו אמר האיש הזה מאיר וזורח בכל העולמות, ואמר בזה"ל בפעם הראשון הי' האיש המוזכר בהפתקא שחק בקארטין, ובזמן הב' הי' מדליק נר חנוכה, ולזה הפליא או פעולתו ומדרגתו, וסיים הגה"ק החי' הרי"ם זצ"ל א"כ מוכח מזה דבעת שהאדם עושה מצוה הוא מאיר וזורח בכל העולמות, עכ"ל:

ה) סיפר ששמע מהגה"ק מרן בעל החי' הרי"ם זצוקלה"ה שהסביר הענין שמצינו בתנוכה מהדרין, ומהדרין מן המהדרין יותר מבכל המצוות, הלא בכל מצוה קי"ל דהידור מצוה עד שליש, רק הענין הוא דחנה באמת שמן טמא הי' על ח' ימים אלא

בתחלתו הי' מסנף א"ע בסגופים מאד, ובחורף בגלגול שלג, ובקיץ בחולעים, ומייראווקעס בל"א והי' לו חנות, ובעת שבאו קונים לחנותו אמר להם למה לא תלכו לחנותו של פלוני לקנות, הלא הוא יותר הגון וכשר ממני, או לפלוני שהוא יתום ואלמנה ר"ל שמצוה לתומכם, ופתאום שמע שיש חסידים, ואמר לילך להוודע מה טובם, ופגע בחסיד אחד שחזר מרבו, ושאלו מה שמעת מרבך, השיבו שאמר תורה עה"כ אם תכבסי בנתר וכו' נכתם וכו', ושאלו אי' מקום כבודו השיבו „ליזענסק” ונסע לשם תומ"י:

ובאמצע הדרך עבר עיר לאנצוט, ושמע שיש שם בהעיר איש מכובד, הוא הרה"ק הרבי מלובלין זצוקלה"ה ורצה להתאכסן בביתו, וכבואו לפניו, שאלו למה ירצה כ"מ להתאכסן דוקא בביתי, והשיב הרבי ר"ד זצ"ל מצד שבביתו הי' בטוח על המאכלים שהמה בכשרות גדול, ואז ציוה הרבי הק' מלובלין זצ"ל להממשש שלו שיתן לו ב' פעטש, ולהוציאו לחוץ, וכן עשה, ונסע משם לליזענסק, וכבואו לפני הרה"ק הרבי בעל „נועם אלימלך” זצוקלה"ה שאל להרבי ר"ד זצ"ל מי הוא האיש היותר זהיר וכשר שבעירך, והתריש הרבי ר"ד זצ"ל איזה רגעים מה להשיב, ואם הלא באמת הוא בעצמו היותר כשר, ותומ"י ציוה הרה"ק הרבי ר"א זצ"ל להממשש שלו ליתן לו ב' פעטש ולהוציאו החוצה, ובעת שלוש סעודות בשב"ק החליט בדעתו לילך לשלחן הרבי הק' ז"ל לעת ערב שלא ירגישו בו ואם גם עתה ירגיש בו ויצוה ליתן לו פעטש, מדוע יתפעל מזה, הלא כן ראוי וישר להכות לאיש פשוט ובור ורזק כמוני וכי"ב, ובבוקר כשבא ברעיון הזה שוב לפני הרבי הק' ז"ל עמד הרבי זצ"ל מכסאו לקראתו ואמר לו שלום עליכם ר' דוד"ל, ואחר

שיח שרפי קודש

הנ"ל, ותומ"י הלך הרבי הק' מקאצק זצ"ל עם הרה"ק ר"ב זצ"ל אל כ"ק הרבי הק' דפשיסחא זצ"ל להמליץ על הרה"ק ר"ב זצ"ל, וכבואם אל הרה"ק הרבי דפשיסחא זצ"ל התחיל הרבי הק' דקאצק זצ"ל לחנן את פני הגה"ק הרבי דפשיסחא זצ"ל, לאמר מה חטא האיש הזה, הלא סוף כל סוף לא קבל פני הרב דזעלעכאוו, רק רצה זאת, ועל מחשבה לבד מדוע יכבד עווננו כ"כ, והשיב הרבי הק' דפשיסחא זצ"ל בזה"ל הלא הסיבה שלא הוציא מחשבתו הזאת מכח אל הפועל לא מצדו ה', אלא מפני שהזמנתי לו עגלה שנסעה לפשיסחא בלי הפסקה באמצע, וגם שלא רצה הבע"ג בשו"א להמתין בזעלעכאוו, וזולת זאת ה' בטח מקבל פני הרב בזעלעכאוו, כ"ז סיפר הרה"ק ר"ב זצ"ל בעצמו שהי' המעשה עמו בפשיסחא, וסיפר מזה אל הרה"ח ה"ר ב"צ זצ"ל הנ"ל:

(ח) סיפר ששמע מהגה"ק מרן החי' הרי"ם זצוקלה"ה (בפ' ברה) שאמר בשם הגה"ק הרבי ר' זושא זצוקלה"ה לפרש הכ' וכי תאמרו מה נאכל בשנה וכו' וצויתי את ברכתי וכו', ופי' הגה"ק הרבי ר"ז זצ"ל הנ"ל, שבאמת אם לא יאמרו כן ה' תבואה הרבה ושובע בעולם בשנה הז' גם בלי שום ציווי מאת ד' ית' על הברכה, אולם אם תאמרו מה נאכל וכו' אזי בהכרח לצוות את ברכתי וכו', וסיים הגה"ק מרן בעל החי' הרי"ם זצוקלה"ה בזה"ל הנה העולם אומרים על הרבי ר"ז זצ"ל שלא ה' למדן, ובאמת לא כן הוא מוכח מדברי תורה הזה, שמשמע ומוכח מתורה הנה"ה שהי' גאון, עכלה"ק: (ט) סיפר שש"א בעת שבא אל הגה"ק מו"ר מרן החי' הרי"ם זצוקלה"ה שאלו רבו זצ"ל לאמר האם אמת הדבר שסיפר לי זינדיל, והוא הי' חסיד ומופלג מאנ"ש באוסטראווען שאתה

דשמן טהור הי' רק על יום א' ודל"ק ח' ימים, ובאמת צ"ל הא קיי"ל דטומאה הותרה בצבור, וא"כ למה הי' צורך בהנס, אולם משום דעכ"פ הידור מצוה יש יותר בשמן טהור, וא"כ כל הנס הי' מצד ההדור, לזה יש במצוה הזה מהדרין, ומהדרין מן המהדרין, עכלה"ק: (ו) סיפר שפ"א שמע מהגה"ק בעל החי' הרי"ם זצוקלה"ה מה הוא חסיד? ואמר נאמר בפסוק מי הוא חסיד, שנ' וללוי אמר וכו' לאיש חסידך האומר וכו' ואת בנו וכו' ובריתך ינצרו, זהו חסיד, עכלה"ק:

(ז) סיפר ששמע מהרה"ק הר"ב זצוקלה"ה שסיפר מעשה שהי' עמו אצל הגה"ק הרבי דפשיסחא זצוקלה"ה פ"א נסע אל הרה"ק מרן בפשיסחא זצ"ל, והנה לפניו הי' דרך הנסיעה שהעגלה נסע באמצע הדרך מעיר לעיר עם אנשים עד שהגיע למחוז חצונו, ואז נסע העגלה אל עיר הראשונה וזעלעכאוו מקום משכן הרה"ק מהו"ר שמעון דייטש זצוקלה"ה, והי' בדעתו לילך בהעיר לקבל פני הרב זצ"ל הנ"ל, ופתאום בתוך כך בא עגלה שנוסע לפשיסחא בלי שום הפסקות והעמדות בהעיר, שבוין זעלעכאוו ופשיסחא, ותומ"י רצה הרה"ק ר"ב זצ"ל הנ"ל ליסע עם העגלה הזה אולם ביקש מבעל העגלה שימתין מעט עוד בזעלעכאוו, עכ"פ רבע שעה ולא רצה ונסע תיכף, וכבואו אל הרה"ק הרבי בפשיסחא זצ"ל לא רצה ליתן לו שלום, והי' מזה להרבי ר"ב זצ"ל עג"נ גדול מאד, ויצא חוץ אל הבהמ"ד, וסיפר מזה אל הגה"ק מרן הרבי דקאצק זצוקלה"ה, שהי' אז בבהמ"ד בפשיסחא, התחיל הרבי הק' דקאצק זצ"ל לשאלו מדרך ואופן הנסיעה האין הי', וסיפר לו מכא וכל, והרגיש הרבי הק' מקאצק זצ"ל שזאת היתה הסיבה של הקפדת הרבי הק' זצ"ל דפשיסחא, מצד שרצה ליקח שלום אצל הרה"ק ר"ש זצ"ל

שית שרפי קודש

הצרב י 19

המשא של הבלי העולם, ע"כ להק':
(יב) סיפר ששמע ממור' הגה"ק
הח'י הרי"מ זצוקללה"ה
שפי' מ"ש השי"ת לקין למה חרה לך
ולמה נפלו פניך וכו' הלא כן הוא
באמת שצריך האדם להיות נפל פניו
ובעג"ג באם השי"ת לא קבל מנחתו,
אולם אם באמת נפל פניו של קין ע"ז
הי' באמת טוב וישר, אכן אם נפל פניו
רק מצד שהשי"ת קבל מנחתו דאחיו
הבל, זהו אינו מדה טובה, וז"ש השי"ת
לקין למה חרה לך ולמה וכו', פי' מפני
מה נפלו פניך אם מפני שממך לא
קבלתי המנחה, או מפני שמאחיד קבלתי
המנחה, עכ"ה"ק:

(יג) אמר הרה"ח הרב"צ זצ"ל פי'
הכ' (בפ' בראשית) ועתה
פן ישלח ידו ולקח וכו', ולכאורה מהו
החשש הגדול הזה, אולם הכונה בזה,
דהנה אחר החטא לא הי' אפשר התיקון
אלא בעונש מיתה של הגוף ונרקב
בקבר וע"ז נכתב הזוהמא ממנו,
וכמו"ש דכ"ז שלא נרקב הגוף כיכא
מנוחה להנשמה, ולזה אמר הכ' ועתה
פן ישלח ידו וכו' וחי לעולם וכו' ולא
יתוקן החטא ח"ו ולזה וישלחהו וכו'
עכ"ל:

(יד) סיפר ששמע מפ"ק מור' הגה"ק
הח'י הרי"ם זצוקללה"ה
הענין שכ"א מישאל נקרא "יהודי" הוא
ע"ש יהודה, דהוא ע"ש שבח והודאה,
וכמו"ש (בפ' יוצא) הפעם אודה את ד'
וכו', ופי' רש"י ז"ל שנטלתי יותר מדאי
על הלקי וכו' משמע מזה דכ"א מחויב
ידע דכל מה דהשי"ת עושה עמו הוא
יותר מהמגיע לו ולזה נקרא "יהודי",
עכ"ה"ק:

(טו) סיפר שבהיותו צעיר לימים שמע
פ"א מזקן אחד דמאננשאו
והוא עיר מולדתו של מור' הגה"ק
הח'י הרי"ם זצוקללה"ה שסיפר שפ"א
בעת שהי' הגה"ק הח'י הרי"ם זצוקללה"ה

שאה חלוש כ"כ, וכי הי' אז חלוש כ"כ
שלא הי' יכול ליקח משא עשרה
לטראות בידו והשיבו והרב"צ ז"ל הן,
או אמר אליו בזה"ל שאין רוצים
במרום יותר מכפי כוחו של האדם,
ולזה אתה שאין לך כח די כפי כח
שלך, אכן חדע שכל קצת הכח שלך
תתן אליו ית', וז"ש הכ' ברכו ד'
מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע
בקול דברו וכו', היינו ישראל, דהנ'
מלאך הוא שליח וכן ישראל נשלח
להעולם הזה שיעשה רצון השי"ת, גבורי
כח וכו' שהמה גבורים על הכח שלהם
ציתן אל עושי דברו ולשמוע בקול
דברו, עכ"ה"ק:

(י) סיפר שפ"א בהיותו באלכסנדר
דיבר עם אדמו"ר מרן הק' בעל
השפ"א זצוקללה"ה שהי' אז שם, וסיפר
לו הגה"ק מרן בעל השפ"א זצ"ל ששמע
מזקינו זצוקללה"ה לפרוש המתני' באבות
(פ"א מ' י"ד) אם אין אני לי מי לי
וכו', היינו דהנה כל אר"א מישאל
נשלח לעולם הזה לתקן איזה דבר,
ולדבר שנשלח זה לא יוכל שום אדם
לתקנו אלא הנשלח דזה, ובכל עת וזמן
יש דבר אחד לתקן, וז"ש המתני', אם
אין אני לי לתקן הדבר שבאתי לעולם
הזה לתקן, מי לי לתקנו שא"א לאחר
לתקנו, ואם לא עכשיו אימתי, הא דאח"ז
הזה הוא זמן ועת בפ"ע על דברים
אחרים לתקן, ולאחר כ"ז באם שלא ידע
האדם המתקן שהוא רק אבר אחד מן
האברים ואין באפשרו לעשות שום
פעולה בפ"ע אלא באמצעות כל יתר
האברים, היינו בתוך כלל ישראל, לא
יפועז כלום, וז"ש וכשאני לעצמי מה
אני, רק ביני לכלל א"ע בתוך כלל
ישראל עכ"ה"ק:

(יא) סיפר שפ"א אמר אליו הגה"ק מור'
הח'י הרי"ם זצוקללה"ה
אם אתה חלוש כ"כ כמו ששמעתי
אומרים עדיך אזי תשליך מעליך

ילד כבן ד' שנה בעת ששחק עם הילדים חבריו ורדפו אחריו לתפסו, והי' זה אצל הנהר שבמאנגעשאו, ובצד אחד עמדו ב' נשים והילדים רדפו אחריו, ולא הי' אז שום עצה להמלט מחבריו הרודפים אחריו אלא או שירוך להנהר או שירוך לצדו בין ב' הנשים שדברו יחד ורך להנהר, ולאח"ז שאלו אותו למה ראה לעשות זה ואמר להם שהנה רוצ' אמרו שלא לעבור בין ב' נשים לזה מוטב להסבע בנהר ולא לעבור ע"ז ח"ו, עכ"ל:

[וסיים ע"ז החסיד הגדול הרב"צ זצ"ל הג"ל שממעשה הזה הוא נתפעל יותר ממה ששמע הרבה פעמים מפ"ק מו"ר הגה"ק הנ"ל שבעת שהי' ילד כבן ה' שנה הי' לו גלוי שמאל הנביא ע"ה, וסיים אז ג"כ החסיד הנ"ל שבימים הקודמים לא הי' שום יום שלא יזכור ברבו הק' זצ"ל הג"ל, וגם עתה לעת זקנתו שתש כח הזכרון שלו, מ"מ שבת קודש לא יעבור שלא יזכור ברבו הק' זצ"ל זיע"א עכ"ל]:

סז סיפר מעשה נורא ויקרה, פ"א הי' עם מו"ר הגה"ק בעל החי' הרי"ם זצוקללה"ה ביחד על ברית מילה, ובאמצע הסעודה ציוה הגה"ק מרן החי' הרי"ם זצ"ל לחסיד אחד מיצרעסלאו שיספר המעשה בקול רם, וסיפר החסיד הזה בזה"ל, פ"א הי' אחד מחסידי הרה"ק דבארדיטשוב זצוקללה"ה ומסחרו הי' עם שוורים ופ"א כשי' לו סחורה הרבה הוול השער של שוורים באופן שראוי לו הפסד מרובה, ונסע לרבו הק' דבארדיטשוב זצ"ל, והציע מזה לפניו, והשיבו בזה"ל האם אתה עוסק לפעמים באיזה מצוה והשיבו הן שאני מוהל, ושאלו שוב מה אתה עושה באם שוב מהנימול דם הרבה ח"ו אחר המילה [הנקרא בל"א ס'בלטטן], השיבו שעושה כך וכך, אז אמר אליו רבו הק' זצ"ל אני נותן לך

עשב אחד ובאם שיוזב עתה ח"ו מנימול דם הרבה, אזי תכבוש על המילה עשב הזה ויתרפא בעוהשית תומ"י, ושאלו החסיד הנ"ל שוב מה לעשות בעסק השוורים, והשיבו רבו הק' זצ"ל הלא אמרתי לך שכאשר יוזב מעתה דם מהנימול אזי תכבוש העשב ויתרפא אי"ה תומ"י, ובאמצע המעשה, בעת שסיפר מתשובת רבו הק' זצ"ל שהשיב הלא אמרתי וכו' אמר הגה"ק החי' הרי"ם זצ"ל בזה"ל, הגה"ה הזה, דמשמע דהי' הסוחר הזה חסיד, דלא שאל שוב בנידון השוורים והבין את תשובת רבו הק' זצ"ל עכ"ה"ק ונסע לביתו, ובאמצע הדרך בעת שהי' בעיר אחת באכסניא תודע עפ"י מקרה שבן הבעל האכסני' הוא ערל, ושאל לבעה"ב מדוע לא מל אותו, והשיבו שמתו אחיו מחמת מילה ר"ל, ושאלו האם הי' עצה ע"ז מה נתת עבור זאת, השיבו הבעה"ב אני מרוצה ליתן סך ד' מאות ר"כ באם הי' לי אפשרות למולו מבלי חשש שימות ח"ו ככחיו, אז אמר אליו הסוחר הזה אני אמול אותו על אחריותי והניח הסוחר בערבון כנגד ג"כ ד' מאות ר"כ, שבאם ימות יפסד הד' מאות ר"כ, והי' תנאי שימתין הסוחר עד ד' שבועות אחר המילה לראות אם לא יווק ח"ו, ואחר המילה התחיל לזוב דם הרבה ר"ל, וכבש בעשב שלו ונתרפא, ובתוך כך נתייקר השער של השוורים, ורצה ל"סע לביתו למכור השוורים אולם הבעה"ב לא רצה באומרו שימתין עוד עד זמן המוגבל ד' שבועות, ובעוד איזה ימים שמע שנתייקר עוד יותר השער ורצה לחזור לביתו אולם הסוחר לא רצה בשו"א כנ"ל, עד שהמתין הד' שבועות ולקח כל הח' מאות ר"כ ד' שלו וד' של בעה"ב, ובתוך כך נתייקר השער מאד ומאד, וחזר לביתו ומכרם במקח מרובה, אז נסע שוב לרבו ואמר אליו בזה"ל מו"ר, הנה ד' מאות ר"כ שכר המילה

שיח שרפי קודש הצרב וא 21

המילה שיין בודאי אליכם ושלכם הוא, אלא גם מה שהרווחתי בהשוורים סכום רב מאד כזה שיין לכם ג"כ חלק, ע"כ סיפר החסיד הנ"ל, ובעת שגמר דברים אלה, אמר הגה"ק החי' הרי"ם זצ"ל אליו למה לך לספר זה, כ"ו שמע הרב"צ זצ"ל על הברית מילה שהי' ביחד עם מו"ר הנ"ל זצוקלה"ה זי"ע אמן:

כל הנ"ל נשלח לי מידיו הרי"ם שי' מאוסטראווע מה ששמע בעצמו מפי החסיד המפורסם הנ"ל.

ב"ה ב' תרומה ב' דר"ח אדר א'.

אלה הדברים רשמתי מכבר בע"ה אשר שמעתי אותם מפה הרה"ח הרב ר' בן ציון זצ"ל.

א) סיפר שפ"א סיפר לו ביחידות הרה"ק מרן מאלכסנדר זצוקלה"ה, שפ"א היותו אצל מו"ר הגה"ק מפשיסחא זצוקלה"ה התפלל תפילת שחרית בהבית שהי' סמוך לבית רבו הגה"ק זצ"ל הנ"ל, והתפלל בקולות ותניעות מאד, וכדרך כל המתפללים אז, אולם למו"ר זצ"ל הנ"ל לא נראה זה הדרך בהתפילה, ובתוך כך באמצע התפילה בא מו"ר הק' זצ"ל, והפסיק תומ"י מהקולות ותניעותיו, אולם ברגע התיישב בדעתו לאמר מה לי עתה עסק עם רבי הלא אני עומד עתה לפני השית' וא"כ מ"צ עסק עם רבי וחזר תומ"י והתפלל בקולות ותניעות כמתחילה, ואחר התפילה קראו מו"ר זצ"ל לביתו ואמר לו בזה"ל, העניך היום נהנתי מתפילתך, כ"ז סיפר הה"ק מאלכסנדר זצוקלה"ה להרה"ח רב"צ ז"ל, וסיים הרה"ח רב"צ ז"ל שבעת שאמר לו הדיבורים מה לי עסק עתה עם רבי הלא אני עומד עתה לפני השית', הי' הדיבורים בהרגש רב ובהתלהבות גדול, שאחזו חיל ורעדה ופחד גדול מאמיתת

הדיבורים היוצאים מפי כהן הגדול זצוקלה"ה זי"ע אמן:

ב) סיפר ששמע מהה"ק ר' אלעזר ביאליסטאקער זצ"ל פי' הגמ' (בפ"ק דמס' ר"ה) למה תוקעין וכו' לערבב את השטן, היינו עפ"מ"ש בירושלמי (הובא שם בתוס' ז"ל) כד שמע וכו' בהיל' וכו' ע"ש וע"כ מזה גופא מערבבין אותו, שהנה השטן טוען בקטרונו רח"ל שישראל לא שמרו את התורה כראוי, ואין רוצה לקבל טענותם של מליצי יושר שמתרצים זאת בסיבת דאגת בני' בפרנסתם ורוב טיירתם שעי"ז המה בהילדים ואינם נותנים ללבם לעשות מה שמוטל עליהם, וא"כ עתה שגם הוא בהיל' מצד שטובר שבא יום משפטו כמ"ש הירושלמי הנ"ל, א"כ בזה נסתתמו טענותיו שהרי הוא בעצמו בעת שיש לו דאגה הוא בהיל' וא"כ שפיר יש ללמד זכות על ישראל מגודל טרדתם ודאגתם מפרנסתם כל השנה עכלה"ק:

ג) גם סיפר ששמע מהה"ק זצ"ל הנ"ל שאמר לפרש הגמ' שדרשו עמ"ש והי' חייך תלואים וכו' זה הקונה פת פלטר וכו' והקשה הרב ז"ל הנ"ל וכי מפני שצריך לייך לאופה הוי בזה חייך תלואים, ואמר ז"ל שהנה הפ' מסיים ולא תאמין בחיך וכו' היינו שלא תאמין שלמחר תמצא ג"כ לקנות ועי"ז שפיר חייך תלואים וכו' כי סבור שלמחר לא ימצא שוב לקנות עכלה"ק: ד) סיפר ששמע מהה"ק מרן החי' הרי"ם זצוקלה"ה שאמר פי' הכ' (תהלים קי"ב) אשרי איש ירא את ד' פי' שהאיש הירא את ד' אין לו רצון רק ביראת ד' ית' א"כ ממילא במצותיו חפץ מאד, כי אין לו חשק אחר אלא בעבודת השית' עכלה"ק: ה) סיפר ששמע מכ"ס אדמו"ר מרן החי' הרי"ם זצוקלה"ה שאמר (בפ' משפטים) הענין של רציפת האתון

האוזן, דלכאורה צ"ל וכי משום שפגם
אזנו במה שלא עשה כמו ששמע בהר
סיני לא תגנוב כו' או עבדי הם וכו',
היתכן שנפגום אזניו יותר? ויתירץ
אדרבא זהו תקונו, וכמ"ש במס' אבות
כל שחכמתו מרובה ממעשיו וכו' ולא
אמרו כל שמעשיו מועטין מחכמתו הרי
מזה דעיקר הקפידא הוא ע"מ ששומע
ויודע הרבה ואין עושה, ולזה יותר טוב
שלא ישמע כ"כ, ולזה תרצע אננו, כי
ראינו בו ששמע בהר סיני ולא עשה
כמו ששמע לזה מוטב שלא ישמע עוד
כ"כ וכנ"ל עכ"ה"ק:

(ו) סיפר ששמע ממרן זצוקללה"ה הנ"ל,
שאמר ע"ה הרש"י ז"ל בפ'
משפטים שלא לילך לערכאות וכו' דהנה
יש ב' סברות שמצווין לילך לדייני
ישראל, (א) משום שדינן כדין, (ב)
שוה גופא הוא מצוה לילך לדייני
ישראל כשיש שאלה או ספק או ריב,
וא"כ אפילו אם הדייני עסקו דנין
כדייני ישראל בזה חסר עדיין מעלה
הב' הנ"ל:

ולאמר אז דברי הר"ת ז"ל שאמר היפך
הפילוסופים שהמה אומרים דאם
דברי התורה מתאמים ומוסכמים מן
השכל האדם אז המה ישרים, ואנו
אומרים להיפך דאם בתורה נמצא
הסכם לדבר שאנו ממציאים מהשכל
אזי יש סימן שהשכל ההוא הוא שכל
ישר וטוב, עכ"ה הר"ת ז"ל ובעת שאמר
הגה"ק החי' הרי"ם זצוקללה"ה המימרא
ש"ה הר"ת ז"ל הנ"ל הי' אז שמה
הרה"ק מהר"ש משינאוויץ זצ"ל ואמר
אליו הרה"ש ז"ל הנ"ל הנה בפשיסחא
שמעתי ג"כ ממור"ר זצ"ל זה המימרא
בשם הר"ת ז"ל ואמר אז החי' הרי"ם
זצ"ל בשמחה רבה, בזה"ל, טאקע טאקע
דער רבי האט אויך נאך געזאגט דעם
ר"ת ז"ל עכ"ה"ק, זה המעשה שמע
וראה הרה"ח הרב"צ ז"ל הנזכר לעיל
בעצמו:

(ז) סיפר שפ"א השתדל אצל הק'
אדמו"ר בעל השפ"א
זצוקללה"ה אודות איזה ענין שהי' נגד
רצונו זצוקללה"ה ואעפ"י שמע אל
הרב"צ ז"ל, ואמר אליו מרן זצ"ל
בזה"ל, הנה עתה שמעתי אליך ואעשה
כרצונך מאחר שביקשת אותי, אולם
יותר לא תעשה כן ליתן לי עצה מה
לעשות וכן אמר הגה"ק מרן מפשיסחא
זצוקללה"ה עה"כ, וישמע משה לקול
חותנו" וכו', היינו שאמר אליו מרע"ה
עתה שנחת לי עצה בדבר השופטים
אעשה כעצמך אכן יותר לא תאמר לי
עצות, וז"ש וישלח כו' אל ארצו, שלא
יתן לו עצה בשום ענין עוד, עכ"ה"ק:
(ח) סיפר ששמע ממרן הק' בעל החי'
הרי"ם זצוקללה"ה שסיפר
שפ"א שאל הגה"ק מפשיסחא זצ"ל
להגה"ק היהודי מפשיסחא זצוקללה"ה
רבה, לאמר מה הוא העבודה שעובדים
החסידים תמיד דהתורה ועבודה שלהם
אינו כלום, ובאמת כן הוא, דאינו כלום
א"כ מה יהי' מזה? שהולך ברעיונו
תמיד תורה ועבודה שלו אינו כלום, וכן
הוא באמת, ושוב שאל זאת לכ"ק מרן
הרבי מליובלין זצוקללה"ה זי"ע והשיבו
הל"א הוא בזה דבוק בהאמת עכ"ה"ק,
ושיבח הגה"ק מרן החי' הרי"ם זצ"ל
תשובה הזאת, ואמר שהשיב תשובה
כנאון, עכ"ל:

(ט) סיפר ששמע כמ"פ ממרן החי'
הרי"ם זצוקללה"ה שאמר
בשם הגה"ק הר"ב מפשיסחא זצוקללה"ה
שאמר שמה שהעולם רצים ודביקים
עתה בהרבי"ת וצדיקים בזמננו הוא
עונש עמ"ש השכם ושלוח ביד עבדיו
הנביאים וכו' היינו שלא רצו ל'שמוע'
אל הנביאים אשר נשלח להם, ואולם
בחורף האחרון סיפר ג"כ כזה בשם
הגה"ק מפשיסחא זצוק"ל וסיים בזה"ל
וכמדומה לי שאינו עונש אלא תיקון
שפני העולם סוברים עתה על הצדיק
שהוא

שית שרפי קודש

הצרב יר 23

הטבע אזי שייך „אמונה“ /מ"מ עיקר
בטחונו בהש"ת הוא, וזה שהש"ת
נקרא „חי העולמים“ שהוא בתוך העולם
עכ"ל"ק, (והוא מרגליות יקרה הפלא
ופלא):

(יא) הגה יותר אין לי עוד ד"ת
נרשמים אצלי להעתיק לו
עוד, וא"כ יוכל תומ"י לסדר מפתח
קונטרס מיוחד של ד"ת מהחסיד הרב"צ
ז"ל, אולם בסוף אעתיק לכ"מ עוד
גרגיר אחד מחיד"ת של החסיד הרב"צ
זצ"ל שחידש בעצמו וביאר את דברי
רש"י ז"ל (בפ' בא) עה"כ פסח הוא
לד' שפי' רש"י ז"ל הקרבן הוא קריו
פסח וכו' ואתם עשו כל עבודותיו לש"ש
וכו', שלכאורה אין לו ביאור וביאר
הרב"צ ז"ל שהכוונה הוא דתוה"ק אמרה
לנו דהגם דע"י הקרבן פסח ישמר
הש"ת לכם מ"מ אתם אל תעשו בעבור
זה רק תכוונו לשם מצוה ולא מצד
שתשמרו עכ"ל, והג"ה מהמעתיק ועי'
בגליון רש"א ז"ל ביור"ד הל' מזוזת
סי' רפ"ט מ"ש על ד' הש"ך ז"ל סי'
ב', בשם הת' גנת וורדים באור"ח ח"א
כלל ב' סי' כ"ה, הג"ה):

כל הג"ל השגתי מהרי"ם שיחי
מאוסטראווע.

שהוא איש כשר ואמת לזה רצים אחריו
ודביקים בו, עכ"ל"ק זי"ע אמן:

(י) סיפר ששמע מהגה"ק מרן החי'
הרי"ם זצוקללה"ה שתירץ

את קו' הרמב"ן ז"ל בפ' לך עה"כ ועמק
השדים בארות בארות המר וכו', שרש"י
ז"ל הביא מדרש אגדה שעי"ז האמינו
באברהם למפרע, וכו', והקשה הרמב"ן
ז"ל דלכאורה אדרבא עתה שגם מלך
סדום ניצל שהוא עכו"ם יאמרו שהוא
פגע בן וכו' וכו', ותירץ הגה"ק זצ"ל
הג"ל דהנה יש „אמת“, „אמונה“, „אמת“
הוא שהכל יודעים שכן הוא ובע"כ
מודים ע"ז, אולם „אמונה“ הוא שיש
לפקפק ג"כ ע"ז אולם באמונה אומרים
שכן הוא, ולפי"ז מתורץ קו' הרמב"ן
ז"ל שמתחילה הי' ענין „אור כשדים“
בחי' „אמת“ שע"כ בהכרח הודו כולם
שכן הי' נס מהש"ת, אולם ממצעה
דמלך סדום נעשה הענין „דאור כשדים“
בחי' „אמונה“ דיש סברה לטעות ולומר
דהרי לעכו"ם מלך סדום הי' ג"כ נס
כזה, וכנ"ל, וכן הפי' הוא במ"ש במס'
שבת (דף ל"ב) „אמונה זו זרעים“ כו',
ולכאורה אם מאמין למה חורש וזורע
ועושה כדרך הטבע, אמנם לפי הג"ל
ניחא דאדרבה ע"י שזורע ועושה דרך

שיח שרפי קודש

קונטרס שיח רא"ם

המכיל בקרבו מכתבים וחדושי תורה מאדמו"ר זצ"ל שיש תח"י וגם מדות טובות מאדמו"ר הנגיד המופלג בתו"ר נדיב ועושה חסד, חו"ג, מפורסם לשבח ולתהלה, איש חמודות, שושילתא דיוחסא מוהר"ר (*). אברהם מרדכי זצ"ל במוהר"ר דוד עהרליך נ"י נר"ג להגה"ק אדמו"ר מורי"ם מגור זצק"ל, נפטר ביום כ"ח לחדש ניסן ונקבר בכ"ט בו ה'תרפ"ח בווארשא.

הכר"ח בחדש סיון שנת ה'תרפ"ח בעיר וולאצלאוועק יע"א.

שמואל אלי' ברא"ם זצ"ל עהרליך נר"ג להגה"ק מורי"ם מגור זצוק"ל.

הימים תמצאנה הדק היטב וה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה, הנה שורש ספינק לא יכלתי להלום, ושמעתי ולא אבין, וכי זה הנודר ואוסר (על) עצמו מכל הבהמות הוא מחמת שהוא חולק על הדין המוסכם מכל הפוסקים שהבהמות כשרות מחמת רוב, וכי כל כמינ' לחלוק ומי ישמע לו, וגם הוא אין כוונתו לחלוק חלילה והדין דין אמת, אלא שהוא (באותו) נפשו רוצה לידור ולאסור מחמת טעם ידוע אצלו, שאין אנו אחראין לדעתו, ועכ"פ גם הוא הוציא את זאת הבהמה בשעת נדרו בתנאי, והחזיק בה בחזקה מחמת רוב כשירות כדנה, ומי הוציאה מחזקה הראשונה אשר היתה טרם נדרו ככל הבהמות וגם אח"כ מירש ואמר כי עדיין היא בכשירותה ולא אסרה עליו, והרי זה

(א) מכתב מאדמו"ר הקדוש מאלכסנדר זצלה"ה.

ב"ה אור לכ"ז ניסן י"ב למב"י תרכ"ח אלכסנדר.

שלום וכל טוב סלה לכבוד אהר' ידידי בן אחותי האברך המופ' השנון הותיק המהולל במעלות ומדות חמודות מוהר"ר צבי הירש נ"י.

יקרת מכתבך האיר פני אתמוץ בלידה עש"ק ע"י הדואר. ומאוד בדברין שעשעתי, יען ראיתין שוקד על דלתי תורה לעיין ולפשפש בחורין ובסדקין, ואף דאית להו פירכא כך היא דרכה של תורה, אין אדם עומד על דברי תורה עד שנכשל בה כמאחז"ל, וברוב

(*) כדי להודיע ולפרסם ברבים את גודל זריזותו והתאמצותו של אבי המנוח ז"ל שזכרון נשמתו הטהורה הקדשתי את הקונטרס הנוכחי שיח רא"ם הנה, במצות ובמדות טובות, וביחוד בקיומו דברי חז"ל על המקרא ולדבקה בו, הדבק במדותיו מה הוא רחום אף אתה רחום מה הוא חנון אף אתה חנון וכו' במלוא מובן המלה וגם בקיומו המאמר המוזכר באבות: "אויבה את הבריות ומקרבן לתורה" בנופו ובממונו, אחשוב שכדאי לרשום ולהציג כאן אלו עובדות שקרו לו בשנתיו האחרונות, שאמנם אינן רק שרטוטים אחדים מאפיו הטוב ומלבו המלא רגשי חמלה לכל מר נפש וקשה יום, אבל מהן נוכל לתאר לנו ציור שלם ומקיף מהתנהגותו הכופתיה בכל: במוסר וביראת שמים כל ימי חייו.

(א) כשנסע לארץ ישראל אירע שלמספר הגון מן הנוסעים על הספינה שרובם היו

שיח שרפי קודש רא"ם ינ 25

זה דומה ממש לדברי הרמב"ן שכ' שכל אדם שבעולם מותר לקדש אשה ולא חיישין שמא אבי' קדשה בקטנותה, כי היא בחזקתה ולא יצאה מחזקת פנוי' כן ה"נ אין שום חשש על בהמה זו מקדם מחמת רוב, וגם עתה עדיין היא כבראשונה ולא לבד שאין לך סיעתא מדברי הרמב"ן אלא גם תיובתא, וגם מה שהבאת מדברי הרמב"ן שכ' על שליח שקידש ומת, שאסור בכל הנשים, ולא מוקמינן הקרובות בחזקת פנויות, אין כוונתו כדבריו לאסור מחמת שהן בספק איסור, ע"ז אין להם שייכות להכניסם לכלל האשה הזאת אין זה כוונתו כי הרי כתב, אם יבואו לפנינו, ויאמרו שלא נתקדשה האשה הזאת תהי' מותרת לו, אלא אדרבה, כוונתו להיפוך שכ' שכיון שאינו לפנינו אין מועלת חזקתם, כי שבאמת רק האיסור שאין רשאי לקדש האשה הזאת הוא רק מחמת הקרובות שמא קדשם השליח, הרי כל חשש האיסור רק עליהם והאין יחי' המה מסייעתם להכשיר, כי האשה הזאת נאמנת שלא קדשה השליח כמ"ש התוס' והר"ן, רק שאנו חוששין שמא קידש אחת מן הקרובות, ואם יעמידם על חזקת פנוי' כל הנשים יהיו מותרות ואת מי קידש, והלא חזקה שליח עושה שליחותו כאשר באמת האשה שאין לה קרובות מותר, הרי כל החשש מחמתם

ואיך יסייעו המה להתיר, ולכן כאשר באים לפנינו נאמנות כדברי הרמב"ן, אלא שהר"ן השיגו עיי"ש בניטין פרק האומר, ולא כן בענין ספקך לא היתה הבהמה זאת בחזקת איסור ועדיין לא אסרה עליו והיא בחזקתה, ומה שהבאת מחמשה פסחים שנתערבו עורותיהן ונמצא באחת מהן יבלת, את קושי' זאת כבר שאלני נכדי המופ' מו"ה פנחס יעקב הכהן נ"י, בן בני המופל' מו"ה יחיאל אפרים פישצל הכהן נ"י זה ארבעה שנים, והשבתי לו כי נשתבש האין נימא כל דפוש וכו' וכי הפסחים נתערבו, מעולם לא נתערבו וכל אחד הכיר את שלו, וכל אחד נוטל את שלו בלי תערובות רק שאח"כ נתערבו העורות, ונפל ספק על כל אחד בביתו ובמקומו ואת מי מהם נתיר, והרי זה דומה למשנת שני שבילין במסכת טהרות והובאה במסכת פסחים בפ"ק בסוגיא דט' ציבורין שאם שאל אחד עליו ועל חבירו הרי שניהם טמאים, כי איזה מהן נטהר, והרי כאן בחמשה פסחים כל מי שישאל הוראה על פסחו ויספר המאורע הרי הוא כשואל עליו ועל חבירו כיון שכלם בכלל הספק מחמת העור הנתערב ואת מי נתיר, ואדרבה, הפסחים האלה דומין לדברי הרמב"ן הנ"ל שהקרובות לא יוכלו לסייע להכשיר באשר המה עיקר הספק וגם

היו חפשים בעיני הדת ר"ל חסר להם לחם ומזון, וא"א המנוח רא"ם וצ"ל פנה אליהם בהצעה ובחכמה שבאם שיתפללו, ויברכו ברכות הנהנין יתן לכל אחד מזונם, הודות לדבריו הרכים והמחוכמים שיצאו מעומק לבו הטהור והחם, והשאירו עליהם רושם חזק, הסכימו להתנהג מאותו היום ואילך על פי התורה ולהזהר בתפלות וברכות וקים בזה גדולה לגימא שמקרבת את הרחוקים... וחלק א"א המנוח וצ"ל להם מזונותיו שלקח עמו לצורך צידה לדרך והתפלל עמם בכל יום ויום בצבור והם נעשו עי"ז מקורבים אצלו והתיחסו אליו ביראת הכבוד כראוי לו :

בז בעת שא"א רא"ם וצ"ל גר בארץ ישראל קרה מקרה שלקחו יהודי אחד משונאיו שהתחזקה תמיד עמו במסחרו (קאנקורענט) והאיש הנ"ל רדף תמיד

ב) עוד מאדמו"ר הקדוש הנ"ל.

ב"ה יום ג' כ"ו מנחם אב תרכ"ז
לפ"ק אלכסנדר.

שלום לכבוד אהו' בן אחותי
ידידי ה"ה האברך המופ' השנון
המשכיל ומהולץ הנגיד מו"ה
צבי הירש נ"י.

ת"ל אתנו פה החיים והשלום, אל
יפלא כי איחרה תשובתי עד כה
אתה ידעת וראית ושמעת כי אין
עתותי בידי, לרוב העם השם ישמרם
הנצבים עלי מבוקר ועד ערב לא יתנו
עת. בלעי רוקי, עד אשר בעבור זה
יצאה מלבי עד היום נזכרתי ולקחתי
מעט מועד הוזה לקרות אמריך, ולהשיב
כיד ה' הטובה עלי, וגם זה בקיצור
ובנחיצה רבה מטעם הנ"ל, ואשר נסתפקת
בהגבוי ב"ד קרקע לב"ח מן הללו,
ונמצא שאינו שלו והתנבזה בנה, ונטע
האם נידון כיורד שלא ברשות, הנה
חתרת להביא ממרחק, וכל הש"ס ותוס'
מלאים מזה, והאחד המפורש הוא בתוס'
ב"מ דף ט"ו כתבו שם, דלוקה מגולן
וטרפה הנגול דהוי כיורד שלא ברשות,
ומה לי לוקח בעצמו או מכרו והגבוי לו
ב"ד

וגם כאן כל אחד ואחד בספק הזה
שכמוהו כן רעהו, ודוק בדברים האלה
ותבין לאמיתם, ועדיין עומד אנכי
ומבקשך לבל תתעלם מכתוב אלי תמיד
כי דברך המה שעשועי, כי כן הוא
הדרך זה שואל וזה משיב ומתוך כך
יוצאה ההלכה ברורה, ואם יש לך
להשיבני, השיבני ואודה אם אראה כי
כנים דברך, וגם אתה כן תעשה להודות
על האמת, ואז תעלה מעלה מעלה
בעזוזי' חשתי ולא התמהמהתי להשיבך
לעשות רצונך חפצתי כאשר תאזה נפשך
בכתבך אלי, וגם כי להיות נכון אנכי
ליסע בשבוע זאת ברצות ד' דרכי איש
טובה לווארשא והקדמתי אמרי אליך
כרצונך.

דברי דודך אוהבך כנפשך שש
ונכסף לתורתך ולגדולתך כל הימים
הק' חנוך העניך הכהן.

דו"ש כל ב"ב שיחי' דו"ש בן
אחותי שארך ידידנו האברך המופל'
השנון הותיק מו"ה חנוך העניך משה
נטע נ"י עם כל אשר לו. נכדי
שארך המופ' מו"ה פנחס יהודא
ליבוש נ"י עם כל אשר לו שלום
דו"ש הטוב.

תמיד אותו במלשינות, ואעפ"כ כשלקחו את האיש הנ"ל לבית האסורים בשביל
שקרא שמטה לבעלי חובותיו (באנקראט) וסכנה היתה נשקפת לו לעבור שם עבודת
פרך בבית האסורים, שנותנים לו שם, ושכר העבודה שעולה 10 פיאסטער על
יום, הולך עבור בעל החוב, שכן הוא הנימוס במלכות ארץ ישראל, התענין א"א
ז"ל הרבה בדבר, ונתן עבורו שטר עירבון, על סך ארבעים ליטרא שטערלינג,
ועוד יגיעות אחרות טרח בשבילו עד שהוציא אותו לחפשי. ובסוף שלם גם את
הסכום הנ"ל שערב בעדו כי האיש הנ"ל שונאו עזב את ארץ ישראל ולא
התפשר עם בעלי חובותיו וא"א ז"ל קיים בזה מאמר חז"ל כל המעביר על מדותיו
וכו' וד"ל:

ג) כששב א"א רא"ם זצ"ל מארץ ישראל, ראה שעל הנכבד שבין רומני
לפולני, תפשו שומרי הספר, יהודי אחד ששב ביחד עם א"א זצ"ל
מארצנו הקדושה, על שהוליד משי מארץ ישראל בלוי רשיון, ואסרו אותו עד
שישלם קנס שני אלפים זהובים, ולא הי' מי מהנוסעים שיכנים לצמו בדבר זה,
שכל

שיח שרפי קודש רא"ם יד 27 שיח

(ג) ב"ה ב' אחרי.

לכבוד גיסי הרבני המופל' הנגיד
החסיד מ' אהרן פנחס. ולזוג'
אחותי הצנועה מ' רייציל תי'.

לאשר כי ר' ישראל משה נ"י הגיד
די כי בדעתכם לעשות פה
האופריפין של החתן שיח' ולפי דעתי
אין בזה צורך אך רע עלי המעשה,
אשר הנהיגו אנשי ווארשא זה שנים
לעשות סעודות גדולות נוסף ע"ז אשר
הנהיגו להיות הכלה במקום עליות החתן
מה שלא שמענו כן מאבותינו, ואינו
מנהג טוב מכמה טעמים, אשר ע"ז אין
לכם לעשות רק כמנהג אבותינו לתת
רק י"ש ולעקיף, והאמת אגיד כי
בעבוד זה עצמו הי' כדאי לעשות פה
האופריפין כדי שלא להוסיף כח למנהג
הזה, אך לפי דעתי שיהי' בווארשא
ושלא לנהוג כמנהגם, ועליכם ישגיחו
גם שאר אנ"ש והשי"ת יתן שיהי' לכם
השמחה למז"ט ולברכה בשעה מוצלחת,
בעבורי אבקש שלא תבקשו אותי על
החתונה, כי אתם ידעתם שאיני יכול
לנסוע ור' ישראל משה יודע, כי גם
על מיחוש האוזן אשר לי, וכמה פעמים
רציתי לשאול הדאקטאר רק שאיני יכול
מטעם הנ"ל.

דברי גיסך ואחיך.
הק' ארי' ליב.

דו"ש החתן שיח'.

ב"ה

ב"ד כיון שנמצא שאינו שלו, גם מכירת
וגביית ב"ד ג"כ בטל, והרבה נמצא כן
בש"ס ולא עוד, אלא שאין דמיון
עולה יפה, ומה שהבאת מכיבוש דוד,
וכי מה טעות טעו שם הסנהדרין ודוד,
וכי לא מצינו בתורה מלחמת הרשות,
כי רק ארץ ישראל לגבולות' היא
נקראת מלחמת מצוה, וממילא הי' מותרין
ללחום ולכבוש ע"פ הסנהדרין, וכדמצינו
על פסוק בהצותו את ארם נהרים וארם
צובא ששאל את הסנהדרין ע"ש והוא
היא סוריא, אלא שלא נחשבה כקדושת
ארץ ישראל כטעם הרמב"ם, לפי שלא
כבש כל ארץ ישראל מקודם, ותדע
שעכ"פ קדשה סוריא כדאמרינן הקונה
שדה בסוריא קונה בפרווארי ירושלים
לענין שביעית ומעשרות, אלא שלא
חמירא קדושתה כקדושת ארץ ישראל
מטעם הרמב"ם, ועכ"פ הועילה מלחמתן
ולא טעו כלל להיות נחשב כיורד שלא
ברשות, קצתרי הרבה מטעם האמור,
נא אהו' ידידי בן אחותי התקן עצמן
ללמוד תורה בקביעות, ולא להיות
משוטט ומחפש אנה ואנה, כי זה רק
נחשב כלמוד עראי, כי בקביעות יתכנסו
ד"ת בלב ונפש להשיג ע"י לב טהור
ורוח נכון:

דברי דודך דו"ש בלו"ג המצפה
לישועת ד' במהרה, ונא יהי' דברך
מצויים אלי יום ויום ותשמחני.
הק' חנוך העניך הכהן.

דו"ש כא"ש.

שכל אחד אמר מי יתן צדקה גדולה כזה באם הדרך, וגם מי ישתדל אצל השר
מהספר? וא"א ז"ל אע"פ שהי' בדרך ובארץ נכרי' קיים בעצמו, במקום שאין
אנשים השתדל להיות איש" והשתדל אצל השר, להקטין את סכום הקנס, וכאשר
השר נעתר לבקשתו, קבץ בין הנוסעים את הכסף הדרוש, והוסיף עוד משלו,
באופן שאיש הנ"ל יצא לחפשי, ועוד נתן לו סכום ידוע שנשאר לו מן הכסף
שאסף לשלם את הקנס עבורו, כדי שלא יהא הפסדו כל כך מרובה, וגם שלא יבא
לבייתו בפחי נפש, ועלה בידו בעזהשי"ת לקיים מצות פדיון שבויים:
כשהי'

ד) מאדמרר זצ"ל מפילץ.

ב"ה ג' בשבת לך.

שלום לכבוד ידידי ורעי הנכבד
מ' צבי נ"י.

מכתבו קבלתי עתה, שאני מוטרד
בשמחת בני יחי' שעושה היום
נשואי בתו תי' מכל מקום פניתי מכל
הטירדא להשיב לכ"ת שצ"ג אם נכון
הניתוח במקום סכנה כזה, מסתם הכונה
לפתוח המרה להסיר האבנים ע"פ ד"ת נקב
המרה טרפה, אם כבר עשו נסמך על רבינו
תם שסובר אדם אית לי' מולא תחי'
בזכות ר"ת עצמי אמונה שיחפש בדברי
חז"ל כגון פ"ב דשבת בעון נדרים כו'
יפשט פן הבטיח איהו פעם לעני ולא
קיים, יקיים בזריות גם יקח על עצמו
איהו דבר שלא הי' זמיר עד עתה, כגון
תפלה בצבור, או ענין טוב אחר שהעלים
עין עד עתה, ינדר בפה מלא, אם
תשיב זוג' תי' לאיתנה אקבל על עצמי
להתפלות כל התפלות בצבור וכשיהי'
אונס יתן לצדקה כך וכך, כדרש חז"ל
וידר יעקב נדר, מכאן שנודרין בעת
צרה, ומבואר ברש"י נביאים שהנודר
יתלה נדרו ביצק אע"ה כמו שנדר
או כן יצמוד זכותו לי' בנדר זה:

ידידך דוש"ת מיחל דבשו"ט
והרמת קרן ישראל נ"י.

פנחס מנחם ברב"א ז"ל.

(א"ה ר' צבי נ"י הנ"ל לא ציית
לדברי דודי אדמו"ר זצק"ל ומתה
אשתו ל"ע אחר הניתוח בברד"ן).

ה) עוד מאדמרר זצ"ל הנ"ל.

ב"ה גור.

לידידי החסיד מ' אלימלך נ"י.

מכתבך קבלתי היום ב' וארא, הנשתי
לפני מרן שליט"א ובירך אתכם
שהי"ת ישמרכם מכל רע, ויעזור
שישקום הריב, נפלאתי איך התרת לך
לכתוב גנות על המקפיד על כבודו,
כאשר אנו לומדים פרשת של אברהם
אבינו ע"ה נוכל יותר לסמוך על אילן
גדול הזה שהי' דרכו בקודש לקרב
הגרועים ביותר לעבודת הקודש, כי
יתעורר עלינו רוח טהרה ממרום יקוד
התלהבות לעבודת הי"ת אזי ממילא
יקום בנו וראו כל עמי הארץ וכו'
ויראו ממך, וופן תזכה לראות אלי'
ז"ל תזכור אותי לטוב שיעזור לי הי"ת
לשלם כל גושי ולעבדו יתב"ש בכל לב
ונפש, כי בלי ספק הוא בשם כמובא
כמה פעמים בתנא דבי אלי' שאומר
הריני כפרת ישראל בכל מקומות
מושבותם, והוא אהוב נמוכי רוח בחי'
עפר ואפר, ושלא לגלות לשום ברי' אב
תזכה ליתן לו שלום, ויעזור לך שלום
כלי מחזיק ברכה והכל בכלל כו'), יזכה
דבשר ישועות ונחמות מכל ישראל
שאינ לשער גדול בכיות ומרירות ולהן
ורעבון ויתוף, יקום עת צרה ליעקב
ממנה יושע:

כתקת ידידך עוז דוש"ת ומצפה
לראותך בריא ושלם.

פנחס מנחם.

ב"ה

ד) כשהי' דר א"א רא"ם זצ"ל בווארשא אחרי שובו מארץ ישראל ומצא את
עצמו במצב מעייב ומדוכא מאד, אעפ"כ כאשר ראה בפ"א בש"ק,
שבבית התפלה נשאר עני אחד, שלא הזמינוהו על סעודת שבת, צווה להגבאל,
להוליך אותו לאכסניא, להאכילו על חשבוננו, והניח משכון ע"ז את קסת הטאבאק
של כסף שנעשה מגביע שלו בארץ ישראל, כי לביתו לא הי' יכול להכניסו מפני
שהוא

(ה) עוד מאדמרר זצ"ל הנ"ל.

ב"ה גור.

לידידי החסיד מ' אלימלך נ"י.

מכתבו מערב פסח קבלתי עתה ערב שבת קודש אח"ק. הנני נוחן שבת להי"ת, עבור חסדו עמך, כן לא ימוש חסדו עדי עד, ויתמלא רחמים על כל כלל ישראל, וישפוט המורדים במיד, על כל זה פלא גדול על בן תורה כמותך נעלם ממך שאסור לכתוב שם הקודש במכתב, פן יתגלגל באשפה, ובמכתב זה, וכן מאז כתבת שם אלף למד וטעון גניזה, יצוור כך השי"ת שתשוב לביתך לשלום ותתברך בכל טוב :

כתפץ ידיך דש"ת.

פנחס מנחם.

נכון שתסע לחרבין פן יהי' לך פרנסה באיזה עסק, מן סחורה מכאן לשם, או משם לכאן ויקיים כך למחי' שלחני וכו'.

(ו) עוד מאדמרר זצ"ל הנ"ל.

ב"ה ג' בשבת ראה.

לידידי האברך החסיד מ' אלימלך נ"י.

מכתבך עם הפתקא קבלתי, ומסרתי ליד מרן שליט"א, ואמר נכון שתבוא לביתך על ימי נוראים הבע"ל החוב עוד לא נגבה, אולי תוכל למכור בשם עבורי איזה שסי"ן ירושלמית הנדפסים על ידי 14 רי"כ כל ש"ס פראנקא, לטובה יחשב, שאני שוחף לזה, על ידי זה אני בלחץ מאוד, כך גדול כזה מסתם יש עשירים שהתורה הקדושה יקר בעיניהם מהיכי יתני לא ירצה כל אחד שיהי' לו ש"ס ירושלמי כמו בבלי, ידומה דלעתיד יהי' עיקר לימוד בירושלמי :

הרחמן ירחם עליך שלא תצרך עוד לחלל שבת קודש ולא ללוש שעטנז ותזכה לכתביה וחתמה טובה.

כתקת ידיך פנחס מנחם ברב"א ז"ל. שמעתי

שהוא בעצמו הי' דר אצל בניו, מפאת אי יכולתו לשכור לו דירה, והמשכון הזה הי' מונח אצל בעל אכסניא, עד שפדה אותו אחי ג"י קודם פטירתו, וב"ב שיחי' לא ידעו מזה כלל.

(ה) בשבת האחרון, קרא לי וחבק אותי, ואמר לי בני! בני! אבקשך אסוף עשרה יהודים, שיתפללו בביתי אצל מסתי תפלת מנחה, שאני רוצה לומר עוד קודם מיתתי קדושה, ואחי ואחותי, לא הניחו אותי כדי שלא להבהיל את אמי מורתי תחי', אבל א"א ז"ל קרא לי עוד הפעם וצווה את הנ"ל שהוא רוצה לומר קודם מיתתו קדושה ועשיתי רצונו והתפללנו מנחה בצבור בש"ק האחרון אצל מיטתו וא"א ז"ל אמר קדושה במיטתו וצווה לאמור להיהודים יישר כח: (ו) קודם פטירתו קרא לנו, בניו, וצווה לנו לשלם חובותיו, איזה קילא וויגאנא, ואמר לנו בני ממון זה, צריך להיות אצל אדם כמו עבודה זרה, וצווה לנו אודות שמירת שבת וגודל קדושתו והירות תפילין וכדומה וביחוד מצות כיבוד אם צווה לנו להזהר בכל פרטיה :

(ז) אע"פ שא"א ז"ל הי' מדוכא ד"ע ביסורים גדולים וקשים עכ"ז לא עזב יום שלא הניח תפילין ובעש"ק האחרון היא אסרו חג של פסח תרפ"ח קרא לי ולאחי ג"י וצווה לנו להניח לו תפילין, שזה שמנה ימים שלא הניח תפילין והיו מונחים

ובשרו מותר ודו"ק כי זה טעם גכון:

עוד הפעם כשהייתי אצל אדמו"ר מאסטראוועז זצק"ל כשהי' בווארשא ואני עוד היתי נער כבן י"ד שנים ושאלתי אותו פירוש התוס' במס' ברכות דף ל"ד ד"ה אמר פסוקא פסוקא וכפלי' וכו' ובה"ג ובפר"ח מפרש איפכא פסוקא פסוקא אין משתקין אותו מיה' מגונה הוה אך לשון הגמ' לא משמע כפי' עכ"ל התוס' שם, עיי"ש, ושאלתי אותו מדוע לא מצינין לפרש הגמרא כפי' הבה"ג ור"ח ותי' לי על פי הדקדוק, לשון הגמרא כך הוא שם, מודים מודים משתקין אותו אמר ר' זירא כל האומר שמע שמע כאומר מודים מודים דמי, מיתבי' הקורא שמע וכופלה הרי זה מגונה, מגונה הוא דהוה שתוקי לא משתקינן ליה? ותירץ הגמ' לא קשיא הא דאמר מילתא מילתא ותני לה, והא דאמר פסוקא פסוקא ותני ליה, ותירץ לי כך מילתא מילתא ותני לה, היא לשון נקבה מפני זה קאי על הברייתא הקורא שמע, "וכופלה" שהיא גם כן לשון נקבה (שלשון, לה"ה נופל על לשון וכופלה) פסוקא פסוקא ותני ליה

שמעתי בעצמי מפה"ק של אדמו"ר מאסטראוועז זצק"ל טעם נכון מדוע תקנו אנשי כנסת הגדולה מצות משלוח מנות דוק בפורים ולא ביו"ט אחר שהי' נס כמו בחנוכה וכדומה? ותירץ שחז"ל אמרו במסכת מגילה למה נתחייבו שונאיהם של ישראל שבאותו דור כל'י, מפני שפלטו לצלם, ומקשה הגמ' שם וכי משא פנים יש בדבר? אלא הם לא עשו אלא לפנים אף הקב"ה לא עשה עמהם אלא לפנים, עיין שם, ואמר הוא זצ"ל מפני זה ישראלים שבאותו דור לא רצו לאכול אחד מחבירי בשר, ולשתות יין, שכל אחד הי' יודע בעצמו שהוא לא פלח לצלם אלא לפנים, אבל דלמא ישראל חבירו פלח באמת בלב ובנפש, ויינו יין נסך, ובשר שלו אסור, אבל כשראו שהקב"ה עשה עמהם הנס הגדול, ומדוע? וכי משא פנים יש לפניו חלילה אלא וודאי אנלאי מילתא למפרע שכל הישראלים לא פלטו אלא לפנים מש"ה תקנו חכמים שבאותו דור שישלח אחד לחבירו בשר ויין (שזה עיקר מזהו משלוח מנות בבשר ויין) להראות שכל אחד לא פלח אלא לפנים ויינו

מונחים התפלין על ראשו ועל ידו זמן ארוך, ורצינו ליקח התפלין מעל ראשו, אמר לנו עדיין לא כוונתי מה שצריכין לכוון בתפלין, שאני בעל יסורים ל"ע עד שאח"כ אמר לנו קחי עתה:

(ח) פעם אחת קודם פטירתו קרא לבניו וצוה להם להתפלל בזה"ל קינדער! דאווענט כל זמן צץ מענט, וצוה לתת לו מים ונטל ידיו, ואמר גידל, לבד הנשמה הטוהרה וכו' ודוי גדולה, אדון עולם, ק"ש במסירת נפש, אמר עשרה פעמים בכל יום בימים אחרונים, ולי אמר הם תושבים שהדרך הוא קל, ער איז שווער און ווייט ובקש אותי בזה"ל שמואל אלי! זייא ניכט מתרעם על רבש"ע ה' נתן וה' לקח וצוה לתת לו סידור ר' יעקב עמדין והביט בדיני גוסס אונד האט זיך דארט אינגעקנייטש, ויצאה נשמתו בקדושה ובטהרה כ"ח ניסן ונקבר בכ"ט בו ה'תרפ"ח, והי' לו הלוייה גדולה והתלמידים מת"ת הלכו לפני מטתו וקראו בקול גדול צדק לפניו יהלך שא"א המנוח רא"ם זצ"ל הי' יושב ראש בהתלמוד תורה רחוב דויקא 78 קודם נסיעתו לארץ ישראל, וגם שהקבורה הי' בחדש ניסן עכ"ז הספידו אותו כראוי, כדין תלמיד חכם בפניו:

שליט"א בשם היהודי הק' זצק"ל על מאמר חז"ל במס' ברכות דף ל' ע"א תפלת הדרך עד כמה א"ר עקיבא אמר ר' חסדא עד פרסה ופי' רש"י ז"ל עד פרסה אבל לא לאחר שהלך פרסה ובה"ג מפרש עד כמה יבקש לילך שיהא צריך להתפלל עד פרסה, אפילו אין לו לילך אלא עד פרסה, אבל דרך פחות מפרסה אינו צריך להתפלל תפלה זו, עכ"ל רש"י, ואמר לי דודי שליט"א בשם היהודי הק' זצק"ל שפירש שניהם אחד הוא, שרש"י ג"כ סובר כבה"ג שרק צריכין להתפלל כשנוסעים עכ"פ פרסה ולא פחות, שהאיך נימא שרש"י ז"ל סובר שצריכין להתפלל תפלת הדרך אפילו בפחות מפרסה, אם כן האיך יהיה מקוים מאמר חז"ל בדף הקודם א"ל אליהו לרב יהודא אחוה דרב ס"א חסידא לא תרתח ולא תחטי, וכשאתה יוצא לדרך המלך בקונך וצא מה המלך בקונך וצא, א"ר יעקב א"ר חסדא זו תפלת

לית' הוא לשון זכר שפסוק הוא לשון זכר וקאי על דברי ר' זירא כפירש"י ומפני זה אמר התוס' אך לשון הגמרא לא משמע כפיר' ודו"ק אך אח"כ צוה לי לתת לו הגמרא ברכות שמנהגו היה שלכל אחד היה משיב בעל פה ורק לי צוה אח"כ לתת לו הגמרא ונתתי לו והביט במהרש"א וז"ל המהרש"א על תוס' הנ"ל לא ידעתי משמעו וק"ל עכ"ל המהרש"א ולא יותר ואמר לי בולח"ק ווייל דער מהרש"א זאגט לא ידעתי משמעו מזו זיין אז איך קען נישט קיין דקדוק, ואחר ימים רבים יצא ספר חדש מבית הדפוס ומובא שראה בכתב יד של הגר"א מווילנא זצ"ל שפירש התוס' הנ"ל הוא על פי דקדוק הנ"ל, ואע"פ שהוא כיון לאמת אמר אני איני בעל דקדוק מפני מלות אחדים שבהמרש"א וד"ל:

שמעתי מדורי החסיד המפורסם וכו' כש"ת מוה"ר שלמה'צ אלטער

ס) זאת הפתקא אשר נתן לי א"א רא"ם זצ"ל ביום חופתי אשר הי' מונח במעטפה ואני לא ידעתי מה מונח שם שלא עלתה על דעתי שא"א יתן לי בעצמו וד"ץ:

ב"ה.

בני! בני!

זכור אמרי ויהי' דברי אלה חקוקים עדי עד על לוח לבך,
כל מעשיך יהי' לשם שמים,
שבלשונך תלוי המות והחיים,
תהליכך ופעמך תהי' בנחת,
ואל תהי' לכל דבר פחו,
מזה יהי' נחת לצור ישועתי,
וגם זאת תמיד מגמתי,

זכור תזכור מי הי' אבותיך הקדושים,
אשר נשמתם צרורים בצרור החיים הראשים,
ובל חשוב הדבר אשר הטהור הוא מותר,
מה נעימים דברי הט"ז שכל אדם יכול לעשות עצמו תלמיד חכם גדול,
ואסור להנות מכל דבר אשר היא בלא ברכה,
אסיים ביום טוב ונכפל בו כי טוב, בטוב"ב לה' אלוף וית' ע"ר ב לפ"ק,
אביך אברהם מרדכי בן חי' רחל לכתיבה והתימה טובה.

ועיין

אחד מהמינין ואמר ימ"ש, וצעק עליו אדמו"ר מסאכטשאו זצ"ל יודע אתה האין הדין במומר שמת בלא בנים רח"ל? והחסיד הנ"ל לא השיב כלום, ופתח אדמו"ר זצ"ל ואמר שהירושלמי פוסק מומר שמת בלא בנים אשתו חייבת בחליצה, וחליצה היא במקום יבום, ומצות יבום צוהה התורה כדי שלא ימחה שמו בישראל ואת אמרת ימ"ש!

שמעתי מר' זעליג דאנציגער דפה
שאחד הי' מתגלגל לפני אדמו"ר מפאריסאו על רוע מזלו והשיב לו הרה"ק הר"א מפאריסאו זצ"ל כל מה דעבד רחמנא לטב עבד פי' הוא כך שכל מה דעבד רחמנא רק לאיש טוב עבד, ומפני מה דוקא לאיש טוב, מפני שכל מה דעבד רחמנא לט"ב עבד שכל מה שעשה הקב"ה לצדיק עב"ד איזט אב געטוען ואינו מהרר אחר הקב"ה, ומפני מה איש טוב אינו מהרר מפני שהוא יודע שכל מה דעבד רחמנא לטב עב"ד איז אלץ צום גוטען ופירש את מאמר חז"ל הנ"ל בשדשה אופנים:

עוד שמעתי מר' זעליג דאנציגער הנ"ל
ששמע בעצמו מפה"ק מאדמו"ר הכהן הגדול זק"ל פי' על מאמר חז"ל דאגה בלב איש ישיחנה לאחרים ופי' ישיחנה לשון תפלה כמש"כ ויצא יצחק לשוח בשדה ופי' דאגה בלב איש ישיחנה לאחרים יתגלגל עבור אחרים כמו אמרו חז"ל המתפלל בעד חבירו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תפלה ודו"ק:

שמעתי

תפלת הדרך, ואמר דודי הנ"ל בשם היהודי הק' מה לשון המלך האין אדם יכול להמלך בהקב"ה? אלא ודאי כשימן ר' חנינא בן דוסא אם שגורה תפילתו בפיו יודע הוא שהקב"ה מסכים לו לילך לדרך ואלא לא שגורה בפיו יודע הוא שצריך לחזור למקומו הראשון, ואם נימא שרש"י סובר שפחות מפרסה ג"כ צריכין להתפלל תפלת הדרך, אפילו שגורה תפילתו בפיו מנין הוא יודע שהקב"ה מסכים לדרך, דילמא הקב"ה צוה לו להחזיר למקומו הראשון, אבל אי אמרינן שרש"י סובר כהנ"ל שצריך להתפלל תפלת הדרך בפרסה וסובר גם כן כהנ"ל שצריכין להתפלל דוקא רק כשנוטעין עכ"פ פרסה, אבל פחות לא, נחא, אם שגורה תפלתו בפיו יודע הוא שהקב"ה מסכים לו ליסע לדרך, שהאין יימא שהקב"ה צוה לו להחזיר בשגירת תפלתו זו, הא להחזיר אינו צריך כלל להתפלל תפלת הדרך, מפני שהוא פחות מפרסה ודוק שהוא אמת...

עוד שמעתי מדודי הנ"ל שליט"א בשם
היהודי הק' זק"ל על מאמר חז"ל קנאין פוגעין בו הלכה ואין מורין כן, ואנו בשם היהודי הק' הטעם מפני מה אין מורין כן ותירץ היהודי הק' זצ"ל שאם מורין כן להלכה לא הי' קנאין רק כל אחד ואחד היה צריך לקיים מצות זאת:

שמעתי מר' הענין יאנאווער נ"י
דפה ששמע בעצמו מפה"ק מאדמו"ר מסאכטשאו זק"ל שפעם אחת היה חסיד אחד מדבר אודות

(ו) ועיין עוד בשש"ק ח"ג מס"י רל"א עד ס"י רל"ע שזה הוא ממני מה ששלחתי להמחבר ובכ"מ שכתבתי א"א שליט"א כוונתי על א"א רא"ם זצ"ל: יכלתי להמשיך את מספר העובדות הלאה והלאה, כי אמרו"ר רא"ם זצ"ל הי' באמת רב פעלים, אולם כמדומה לי שכבר השגתי המטרה שהצבתי לי ברשמי את השורות האלה כי אין בדעתי לכתוב בזה את כל קורות חייו, מפני שהי' צריך לזה ספר מיוחד, וכוונתי היחידה היתה רק לפרסם מעט ממצעיו הטובים, כדי שנתבונן

יה שיה שרפי קודש רא"ם ין 33

שמעתי מר' ועליג הנ"ל ששם של אביו אדמו"ר מאלכסנדר זצ"ל הי' פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן :

עוד שמעתי שאדמו"ר מקאצק הי' אצל אדמו"ר א"ו בעל חידושי הרי"ם זצ"ל קודם שנשא אחות אשתו וזה הי' בש"ק ושאל את א"ו מי עשה את החלות שיש להם ריח טוב כל כך והשיב לו א"ו זצ"ל שניסתו עשתם ואמר אדמו"ר זצ"ל מקאצק, עס וואקסט אויף איהר א מארגעשטערען וכך הוה שאדמו"ר מקאצק נשאה אחר כך, ששם הכנוי של אדמו"ר זצ"ל הי' מארגעשטערען :

שמעתי מר' העניך יאנאווער מפה ששמע מר' בינם משמש ע"ה שגביר אחד מביאליסטאק שלח פתקא ע"י הדואר לא"ו אדמו"ר מורי"ם מגור זצ"ל שקצה לו בחיו ובקש מא"ו שיבקש מהי"ת שימות במהרה, והי' המנהג של ר' בינם ע"ה הנ"ל שהמכתבים שהי' יודע שיצער לאדמו"ר א"ו החי' הרי"ם זצ"ל טמנם, ולא נתנם לא"ו וגם כאן רצה להטמין את המכתב עם הפתקא הנ"ל, אבל בתוך כך פתח אא"ו החי' הרי"ם זצ"ל את הדלת ושאל אם יש מכתבים ולא היה יכול להטמין את המכתב הנ"ל ונתן לו, וכאשר הביט א"ו החי' הרי"ם זצ"ל בפתקא אמר שהוא שוטה גדול שהוא אינו יודע כמה קשה יסורי מות ר"ל שכל יסורים יכול אדם לסבול אבל לא יסורי מות ואמר עוד הפעם אז ער איז משוגע וואס וויל ער פון מיר ונשתגע אותו איש אח"כ רח"ל...

שמעתי שא"ו החי' הרי"ם זצ"ל הי' פעם אחת על ברית מילה בש"ק והי' שם מהמינים והי' אחד עשן פאפיראס והטמין את עצמו שאדמו"ר אא"ו זצ"ל לא יראה אותו ופתח אא"ו החי' הרי"ם ואמר עד עתה לא ידעתי מה הוא הקנס שקנס הקדוש ברוך הוא לאלי' ז"ל שיהי' על כל ברית מילה שכן מובא בחז"ל שזה הוא קנסו על שדיבר על היהודים, ועתה אני מרגיש שהוא קנס גדול שאין אחר יכול לסבול רק אלי' ז"ל שהוא על כל ברית מילה אפילו אצל המינים :

עוד שמעתי שא"ו אדמו"ר בעל חי' הרי"ם זצ"ל כאשר התחיל לנהוג בנשיאות הרבנות כשהי' עוד דר בווארשא שאלו לו אנ"ש חסידיו באיוה מקום לקנות ולבנות עבורו בית המדרש ובעת ההוא לא הי' עוד דרים יהודים כלל וכלל ברחוב ברוך הנקרא אייווען גאס, וצוה להם לקנות מקום פנוי על האייווען גאס, וכשאמרו לו ששם אינם דרים יהודים, השיב להם עבור זה אני מצוה לכם לבנות שם בית המדרש שמא יהי' אדם על אייווענגאס אוינד עהר ווירד וועלען דאוועקן מנחה אוינד עהר ווירד נישט האבען וויא, זאל עהר קענין דאוועקן אין ביהמ"ד וכך הוה ובנו עבורו בית המדרש על רחוב אייווענגאס העומד עד היום בקרשטו :

שמעתי מאדמו"ר המנוח רא"ם זצ"ל שהוא הי' בלוי' אצל אחות הרה"צ ר' פינטשע זצ"ל אבד"ק פילץ והרה"צ הנ"ל הספיד אותה ואמר לה בזה"ל אדעלצא (ששמה הי' אַדעל) גי"א

שנתבונן כמה גדולה האבדה שאבדנו במותו של עטרת ראשינו הוא אאמו"ר רא"ם זצ"ל, ושנוכזר אנחנו ובנינו מי הי' אבינו ומדריכנו כדי שנשתדל ונתאמץ לכתת באורחותיו הישרים ת"נ צ"ב/ה, אנב אכתוב שכ"מרדכי" כן "אסתר" במדותי הנעימות היא אמי מרתית מב"ת אסתר דבורה תחי' בת ר' יצחק גורפינקל זצ"ל ששוי' ממש במעשיה הטובים לבעלה הוא אאמו"ר אברהם מרדכי זצ"ל :

שמעתי מהחסיד ר' העניך יאנאווער נ"י ששמע בעצמו מנכד המגיד הקדוש מקאזניץ זצ"ל על מאמר חז"ל כיון שצריך אדם לבריות נשתנה פניו ככרום ודייק למה לא אמרו כיון שצריך אדם לאדם, ואמר אדם לאדם כן הוא הטבע אבל היותו גרוע הוא שצריך אדם לבריות שהוא מדרגה הפחות ביותר:

עוד מהנ"ל ששמע מהנ"ל בשם המגיד הקדוש מקאזניץ זצ"ל על ד' לשונות בברכת המזון הזן את העולם כולו בטובו ובחן ובהסד וברחמים, טובו הוא מי שיש לו כל טוב בשפע ובחן הוא מי שאין לו צעירות רק השי"ת גותן לו חן ומרווח בכל עת כל מה שצריך מחמת חן סחורה שלו או מחמת חן מקומו וד"ל ובחסד הוא אדם שאין לו כלום במה לעשות משא ומתן רק הוא צריך תמיד לגמילות חסדים, וברחמים הוא עני המתפרנס רק ברחמנות שבני אדם מרחמים עליו בצדקה:

עוד שמעתי ממקום נאמן שאמו של אא"ז החי' הרי"ם זצק"ל ילדה אותו בקאזניץ אצל המגיד הקדוש זצק"ל וכאשר אמו הי' צריכה לנסוע על יריד צוה לה המגיד שתשאיר את הילד הוא אא"ז אצלו והיא תסע לדרכה וכן עשתה והיתה שם על יריד מעת לעת והילד הוא אא"ז הי' בוכה מאד והנשים נתנו לו ליניץ ולא רצה בשום אופן לינק משום אשה והמגיד הקדוש זצק"ל הי' לו מזה צער וכאשר באה אמו של אא"ז בחזרה ספר לה המגיד שהילד לא ינק כלום כל העת רק הוא בוכה והלכה אמו ואמרה עם הילד ברכת שהכל וינק והאמר המגיד הקדוש עכשיו אני יודע מדוע לא ינק מקודם:

עוד שמעתי שאא"ז אמר פשוט על המדרש אכלתי ואוכל עוד שהקב"ה שאל לאדם המן העץ אשר צויתך לבלע:

גייא גלייך האב גאר ניכט קיין מורא זאג איך בין דיין ברידער טאמער ווירד עס ניכט העלפין זאלסט זאגען אדמו"ר מגור שליט"א איזט מיין קרוב (הוא בעל שפ"א זצ"ל) אונד טאמער ווירד נאך ניכט העלפען זאלסט זאגען דער חי' הרי"ם זצ"ל איזט געוועזען מיין פעטער וסיים געה גלייך האבע גאר ניכט קיין מורא וד"ל:

עוד שמעתי כשאדמו"ר ר"ר בינם זצק"ל מפרשיסחא טרם התחיל להתנהג ברבנות הפצירו חסידים אליו שיאמר תורה ואמר להם, אחות לנו קטנה אחות היא חכמה מלשון אמור לחכמה אחותי את, מיר האבין א קליין ביסעל חכמה, ושדים אין לה, אונד קיין פרישע יניקה פאן וואנען צי נעמען חכמה האבען מיר ניכט (זה הי' אחר פטירת רבו) מה נעשה לאחותינו ביום שידבר בה וואס ווירד זיין אז מען ווירד דאס גאנצע ביסעל חכמה ארויס רעדען ולא רצה לומר תורה:

שמעתי מר' העניך יאנאווער נ"י מפה שהוא הי' לומד אצל אדמו"ר מסאכאטשאוו זצ"ל שאחד מחסידיו הי' בן שלו עומד על בחינה אם ראוי לעבודת הצבא, ואנשי בליעל אמרו מיר וועלען זעהן אויב עהר ווירד בעפרייט ווערען שרצו להלשינו וטיפר זאת לאדמו"ר מסאכאטשאוו זצ"ל והשיב לו זארג גאר ניכט ווירסט מיט השי"ת הילף זיין פריי, וכך הוה שנשתחרר והביא לאדמו"ר זצ"ל ולהבהורים שלמדו אצלו יי"ש ולעקץ ובתוך כך אמר החסיד שאדמו"ר יש לו רוח הקודש ואמר אדמו"ר מסאכאטשאוו עס איזט גאר קיין קינץ ניכט שמובא בחז"ל מה הוא נפקא מינה ויהי דוד שאול לדוד שאצל דוד נאמר ויהי דוד משכיל לכל ורכיו שהלכה כמותו, וגם אני בדורי בעוה"ת פוסק האחרון שאין אני לומד רק להלכה:

שיח שרפי קודש רא"ם יח 35

אני מבין, אבל א"א ה' שואל אותי אם אתה ג"כ אינך מבין לא רציתי לומר אני מבין שזה אינו כבוד כשאבי אומר מלת אינו מבין לומר להיפך שאני מבין ודו"ק כן ה' צדקתו וענותותו:

עוד שמעתי מר' הענין יאנאווער נ"י
מפה ששמע מהחסיד ר' בינם משמש הנ"ל שפ"א ה' הה"ג והצ' ר' שמעון סופר זצ"ל אבד"ק קראקא אצל אא"ז אדמו"ר מו"רי"ם זצ"ל כשהי' עדיין דר בווארשא וזה ה' באמצע הלימוד וצוה לשאול אם יש לו רשות לכנוס, וכאשר שמע אא"ז אדמו"ר הנ"ל שבן החתם סופר רוצה ליכנס נתן לו רשות וכיבד אותו בלעקיק עם י"ש וצוה לו לספר מה מאביו חתם סופר זצ"ל וסיפר לו הרה"ג והצ' ר' שמעון זצ"ל שפ"א ראה את אלי' ז"ל אצל אביו החתם סופר ומעשה שהיה כך היה, לאבי ח"ס ה' י"ד שעשועים ונפטר בדמי ימיו בן י"ב שנה והי' לאביו חתם סופר זצ"ל צער גדול מזה שמה אמר עליו שהילד הנה הוא נשמה גדולה, ולא רצה לקבל תנחומין, והתוכח הה"ג והצ' ר' שמעון זצ"ל עם תלמוד חבר אחד מתלמידי חתם סופר שילכו לחדרו להפיג צער, ור' שמעון אמר לחבריו יען שהוא תלמידו י"ך הוא מקודם, והתלמוד חבר אמר לר' שמעון יען שהוא בנו י"ך הוא מקודם ובין כך וכך בא איש אחד ונטל רשות ליכנס להחתם סופר ולא המתין עד שנתנו לו רשות רק הלך בעצמו והי' שם זמן רב, והם המתינו מבחוץ יען שהי' להם נתיחא מזה שהחתם סופר משית עם האיש הנ"ל שבדאי הוא מפגי צערו ואח"כ כשיצא האיש נכנסו לחדר של החת"ס וראו שנשנתנו פניו לטוב ושאלו לו מי ה' האיש הנ"ל ואמר להם החת"ס זצ"ל שזה ה' אלי' ז"ל ואח"כ כשיצא ר' שמעון זצ"ל מהחדר אא"ז אדמו"ר מו"רי"ם

לבדתי אכול ממנו אכלת"א אם בשעת האכילה חשבת לבדתי אכול ממנו עוד אח"כ, היינו בבחי' אחטא עתה ואח"כ אשוב שאין מספיקין - ואדם השיב להשי"ת אכלתי ואוכל עוד חשבתי בשעת האכילה שעל זה מועיל תשובה:

שמעתי מר' הענין נ"י יאנאווער מפה
ששמע מהחסיד ר' בינם משמש ע"ה שהי' משמש בקודש אצל אא"ז אדמו"ר מו"רי"ם מגור זצוק"ל שפ"א התקוטט אברך אחד עם הגבאי בשמחת תורה עבור שלא נתן לו הקפה, ואמר אא"ז אדמו"ר מו"רי"ם מגור זצוק"ל לאברך הנ"ל למה אתה מתקוטט עבור הקפה תדע שההולך עם הקפה בשמחת תורה הוא כנשבע בנקיטת חפץ ולמה לך זה:

עוד שמעתי מר' הענין הנ"ל כאשר
הי' עוד אא"ז אדמו"ר מגור זצ"ל דר בווארשא ברחוב קראמאלינא ולמד שעורים עם האברכים מופלגים וביניהם ה' אא"ז הרה"צ ר' אברהם מרדכי זצ"ל בנו; ואא"ז אדמו"ר הנ"ל אמר להם חילק שהי' עמקות גדולה וסברה עמוקה ונפלאה, ושאל להם אא"ז אדמו"ר הנ"ל אם אתם מבינים החילק ויענו כל התלמידים שהם אינם מבינים ושאל כמה פעמים לא"ז הרה"צ ר' אברהם מרדכי זצ"ל אם אתה ג"כ אינך מבין החילוק ומשך בכתיו כנראה שהוא ג"כ אינו מבין, ובין כה נכנס אדמו"ר א"ז הרי"ם זצ"ל לחדר אחר ושמע שא"ז רא"ם זצ"ל בנו הסביר לחבריו את החילוק ממש כמו שאמר הוא להתלמידים ואח"כ כשבא א"ז אדמו"ר זצ"ל בתורה שאל לא"ז רא"ם זצ"ל בנו אם אתה מבין החילוק כל כך כמו שאמרתי מדוע לא קימת מצות כיבוד אב לשמות אותי כששאלתי אותך אם אתה מבין את החילוק, וענה לו אא"ז רא"ם זצ"ל אם אדוני אבי ה' שואל אותי אם אתה מבין היתי משיבו כן

הזה (לא) הי' נוגע דך כל כך לא ק
כשאתה התפללת על בן זכר, ובאת
אצלי ולא חסת על ציווי שלי הי' דך
להתפלל להשי"ת שרוצה אתה לנסוע
לצדיק שזה עיקר מגמתך:

מכתבים מאדמו"ר בעל החידושי הרי"ם
וצוקללה"ה.

א ב"ה יום א' משפטים תרי"ג
דפ"ק.

לאה' חתן בני הרבני המופל' מ'
אהרן פנחס נ"י.

הנה שאלתי את הסוחרים מעיר פראג
והגידו לי שה' היוק מיום ו' על
ארבע עשר שורים שלך שמונה מאות
זהובים, ושאותו ר' מאטיל אינו מבין
כלל, ומכירים אותו היטב מכבר שהגם
שהוא בחזקת נאמן אולם אינו מבין,
ומאנה את עצמו בקנייתו וכבר הפסיד
סך רב שהעיקר תלוי במבינות ואני
(אולי צ"ל ואיני) יודע מי הסית אותך
למשא ומתן כזה, שאינו רגיל בזה ובלי
חקירה ודרישה והוא ממש כשחוק
בקארטין שיכולים להפסיד חס ושלום
בזמן מועט הרבה יותר מהרגיל, לזאת
הנני מחויב להודיעך וה' יתן לכם
הצלחה:

דברי הק' יצחק מאיר בהרבני
מור"י צ"ד.

א"ש לנכדי הצנועה מ' רייציל
ת' ולבנכם ובתכם שיח' לאוי"ט
בתך רחלי דו"ש בני שיח' וב"ב
דו"ש.

ב ב"ה ג' יתרו תרי"ז דפ"ק.

לנכדי הצנועה מ' רייציל ת'
ולבעלה חתן בני הרבני המופל'
הנגיד מ' אהרן פנחס נ"י.

המכתב הגיעני זאסט דין ניכט מצער
ויין

מור"ם מגור צ"ד אמר לתלמידיו אצלו
הוא חידוש אני יכול להראות אתכם
אלי' ז"ל בכל פעם רק בתנאי אם הייתי
יודע שבזה יהי' לכם תועלת גדול
ודו"ק:

עוד שמעתי מהחסיד ר' העניך יאנא-
ווער נ"י ששמע בעצמו מאדמו"ר
מסאכאטשאו צ"ל שהוא הי' מתלמידי
מובהקים שלו, שאדמו"ר מסאכאטשאו
וצק"ד שאל לחתונו אדמו"ר מקאצק
וצק"ל פשט בתוס' אחד במס' שבת
בסוג' דכבתה והשיב לו אדמו"ר מקאצק
ולא נתקבל על דבו ואמר לו עוד
הפעם ולא נתקבל ויעץ לו אדמו"ר
מקאצק לילך על העלי' לאדמו"ר אא"ז
החי' הרי"ם וצק"ד וכאשר בא אדמו"ר
מסאכאטשאו להפתח ששם למד אדמו"ר
אא"ז הנ"ל ושמע שאדמו"ר אא"ז למד
גי"כ את התוס' הנ"ל והבין אדמו"ר
מסאכאטשאו עתה את פשט התוס' היטב
כאשר שמע לימודו ולא נכנס להחדר
של אדמו"ר אא"ז רק הלך בחזרה
לחתונו אדמו"ר מקאצק וצק"ל בשמחה
רבה ואמר לו אדמו"ר מקאצק החילוק
ביני ובין הרי"ם וצק"ל הוא כך אני
לומד מקודם ואח"כ אני רואה את השם
הוי' והוא לא לומד מקודם רק כשרואה
את השם הוי' ואח"כ הוא לומד ודו"ק:
שמעתי מהרב מאיוביץ שליט"א שאביו
ז"ל הי' מתלמידי אא"ז החי'

הרי"ם וצ"ל שפגם אחת אמר אדמו"ר
אא"ז החי' הרי"ם וצ"ד לחסיד אחד
שהי' מחשוכי בני"ם ל"פ שלא תבוא
מקודם לפני נסע שיהי' דך בן זכר
והחסיד הנ"ל נסע לביתו ושהה שם זמן
רב שנה אחד שנה ולא יכול להתאפק
א"פ ונסע לגור וצק"ד עליו אדמו"ר
אא"ז שחסיד צריך להיות חכם שאתה
היית צריך לעצור את עצמך בביתך
ולתפלת להשי"ת שרוצה אתה לנסוע
לצדיק ואתה אין יכול מפני ציווי של
הרבי והי' השי"ת עוזר לך שהדבר

שיח שרפי קודש רא"ם 37 יט

כי בעת אשר ה' נשאת לר' אביגדור ע"ה הגם כי מסתמא בענין הגט ה' מרצונה עכ"ז ידעתי כי לא היתה בריאה וחוקה בענין הנהגת ביתה וכפי אשר אני חושב הוא מטעם כי כמה שנים לא ה' יכול בעלה הרב מלצסק דזור עמה ע"כ לא הורגלה לשאת עוד בעלה על שכמה ע"כ יש לך לחקור דבר זה מאנשי זאלישין הנאמנים ועכ"ז גוף השידוך נאה וטוב ואודות השידוך מבת אלחנן לא כתבת לי הטעם מניעת הבנים שלא ה' לה כמה שנים, ואודות השידוך מגריצא לא ה' לי כעת מי לשאול בזה ואחשוב כי נכון להמתין עוד בזה, ומרוב נחוצה קצרתי:
דברי גיטך דר"ש והצלחתך הק' ארי' ליב.

הו ב"ה אור ליום ד' ויצא תר"ם פה גור.

לכבוד מחו' הרבני הנגיד החסיד מ' יחיאל נ"י.

אבקש מאת כבודו לעשות גם בעבורי להניח הנצחון אודות גיסי ר' ראובן ולהתפשר עמהם בטוב כי אין דבר זה שוה לכל האופנים, ולמען לא יהי' חלול השם בדבר ולא ילך מעות ישראל לטמיון בפרט בעתים הללו ברוב הצרות המסבבין לאחב"י מענינים אחרים יש למעט המריבות והנצחונות, ואקוה כי ישמע כבודו לדברי אלה הנאמרים באמת:

מאת מחו' דר"ש עמוס התלואות.
הק' ארי' ליב.

כל זה שלח לי יד"נ האברך מו"ה שמואל אל"י עהרליך מוולאזלאוועק נר"נ להנה"ק אדמו"ר מורי"ם מגור וצוק"ל.

זי"ג בעזה"י איזט נישט קשה השי"ת דועט העלפין וישלח לו רמזאה שלימה במהרה בתוך שאר חולי ישראל:
ה' ית' יתן לכם כל טוב כחפץ הק' יצחק מאיר בהרבני מור"י ז"ל.

או"ש לנכדי שיחי' דאי"ט זוג' ובתי ונכדי שיחי' דו"ש.

גו ב"ה א' וישב למען תחי' לפ"ק.

לאהר' חתן בני הרבני המופל' מ' אהרן פנחס נ"י ולזוג' נכדי הצנועה מ' רייציל' תחי'.

הנני אומר לכם מז"ט מלידת בתכם תחי' יהי' למול טוב והצלחה בכל הדברים וחזכו לגדלה לכל טוב:
דברי הק' יצחק מאיר בהרבני מור"י ז"ל.

זוג' ובני שיחי' דו"ש ואומרים לכם מזל טוב או"ש לנכדי שיחי' לאורך ימים טובים.

דו ב"ה א' חקת ר"ח תמוז פה גור.

כבוד גיסי הרבני המופל' הנגיד החסיד מ' אהרן פנחס נ"י.

את מכתבך קבלתי וראשית אומר לך ולבתך ולחתנך מ' ישעי' נ"י מז"ט מנכדך הנולד להם ויתן השי"ת שיחי' למז"ט לכל המשפחה, ומחמת הטירדות אשר עלי לא כתבתי לכם עד הנה, ואודות השידוכים אשר שאלתני הנה גוף השידוך עם בת הרב ר"א נ"י בוודאי היא דבר נאה, אכן יש לך לחקור עוד על דבר בריאתה כי ידעתי

שיח שרפי קודש

הרי"ם וצלה"ה והתנצל א"ע שהוא בעיר קטנה ואין לו שום חבר להתחבר עמו, והשיבו שיש לך גמרא, ואח"כ אמר לו שתוכל אתה לראות שיהי עוד אחד, וא"ה אפשר זה הפי' באבות במקום שאין אנשים השתדל, להיווה איש"ת תשתדל שיהי איש כדי שתחבר עמו בעת הצורך. ושמעתי שפ"א התנצל אברך אחד לפני אדמו"ר בעל שפת אמת הק' וצלה"ה שהיא בעיר קטנה, והשיבו, ס'אין דעך א גרויסען הימעל, והבן, ע"ד שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה:

בשם הה"ק הר"ר בונם וצלה"ה עה"ס ישלח דבריו וירפאם שיש מלאך אחד שמו "דברו" ועל ידו ישלח השי"ת רפואה לחולים, והחסידים הראשונים הי' מברכין על הרפואות ששולחין שהכל נהי', "בדברו" כן שמעתי אשר פ"א הי' ר"ל "דבר", באיזה עיר והחסידים משם היו מזכירים א"ע לפני אדמו"ר בעל שפת אמת הק' וצלה"ה שהשי"ת יעזור שיפסוק תיכף, ואז הי' ביום ששה דחנוכה, ויברכם, והשיבם שחסר להם, ואז"ל ויצטרף ה"ואז"ל של יום החנוכה, כי אז הי' יום ששי דחנוכה לחיבת, "דבר" ונעשה מזה "דברו" וישלח "דברו" וירפאם, והמגפה נעצרה, השם ישמרנו מכל רע ח"ו: **ושמעתי** אשר הרה"ק הר"ר ש' מבעל"ז וצלה"ה כשכא לו פ"א חולה ונתן ידו הקדושה על בטן החולה ונתרפא מיד, וסיפרו דבר זה לפני הה"ק ה"י מרוזין וצלה"ה והשיבם שהה"ק מבעל"ז מרפא חולים עם "ידו" ר"ת "ישלח" דברו "וירפאם, אבל נזכר ג"כ לרפא החולים עם ס"ת של "ישלח" דברו "וירפאם" ס"ת מוח, עם המוח ג"כ נזכר לרפא חולים, ואזי ואזי דברי א' חיים, וא"ה הבנתי מזה פי' הפסוק ד' יסעדנו על ערש דוי, והשי"ת מהפך תיבת, דוי' לחיבת, ידו' שיהי נקרא

שמעתי אשר הנה"ק בעל חי' הרי"ם וצלה"ה בקטנותו הלך פ"א על העלווה שעל פני הנהר לעבור לצד השני, ובא פתאום כנגדו ערליית אחת על אותו הלאווע, ולא הי' ברוחבה רק כדי הילוך אדם אחד, ואם ידחוק א"ע להלך לצד השני יצטרך ליגע בערליית, קפץ לתוך הנהר, עד שעברה הערליית, וכן סיפר אחד מנכדיו שפ"א בקטנותו הי' יושב בבית אצל ח'ון אחד, והחלון הי' פתוח ובא להבית אשה אחת, ופתאום ראתה שרוצה להפיל א"ע דרך החלון, והספה אותו ואוחזתו, כדי שלא יפול, ואמרו שזה הי' מחמת יראה של איסור יחוד עם אשה, והבן גודל קדושתו מרחם:

עוד שמעתי בשמו הק' על מאמר חז"ל דאגה בלב איש ישחנה, חד אמר ישחנה מדעתו, וחד אמר ישחנה לאחרים, ואמר, בשלמא מדעתו ניהא אבל ישחנה לחבירו מה מועילו, אך דאם ישחנה לאחרים, מסתמא ישחנה לחבירו ולאחביו ויש לחבירו צער ועגג"ם מזה, ובשמים לא נגזר צער לחבירו, ועבור זה יסיר השי"ת הצער והעגג"ם ממנו, כדי שלא יגרום צער ועגג"ם לחבירו, והבן:

שמעתי בעת שהי' הרה"ק הר"ר בונם וצלה"ה בחו"ל, ועיקר עסקו עם ההייטשען להכניסם תחת כנפי השכינה, ופ"א פגע בדייטש אחד ממכיריו שהי' מטייל עם אשתו בנך, ושאלו הרבי ר' בונם וצלה"ה למה לו הטיוול הזה, כי כבר ידע הה"ק וצלה"ה שהדייטש הזה אינו עוד בבחי' זו לצסוק בטיוילים ובפרט עם אשתו, והשיבו הדייטש הג"ל בלשונו יא... באם שהוא אינו מטייל עמה, יוכל להיות שאשתו יטיילה עם אנשים אחרים, כפי הפרצה שנפרץ במדינתנו, לכן מוכרח הוא בעצמו לטייל עמה:

פ"א בא חסיד אחד לבעל החי'

להשתטחות הצדיק הקדוש וזכותו י"צ):
סיפר לי רב אחד מנכדי הה"ק הר"א
אביש זצ"ל מפפד"מ בעת שבאו
אנשי העדה דק"ק פפד"מ לקבל זקינו לרב
אב"ד השיבם שצריך ישוב, והשיב שיתן
להם תשובה במוצש"ק, וכן הוי שהשיב
להם תשובה, שיהי' לרב עליהם, ושאלתו
אנשי פפד"מ מפני מה המתין על
מוצש"ק ליתן תשובה, והשיב להם שחשב
להיות בלן במרחץ, כי יש שמה
שפלות, ומר"מ באמונה שאין שם מדות
ומשקולת, שיכול לאנות חבירו, והלך
בעש"ק למרחץ לראות התנהגות הבלן
וראה שגם הבלן חונף לעשירים בבע-
טילע ובקוצם טוב, ואף שבעה"ב אחרים
העניים, ג"כ משלמין לו כמו העשירים,
אעפ"כ חונף לעשירים, א"כ שגם
בהמרחץ יוכל להיות חנופה ושקר, מוטב
שאהי' רב, וכן סיפר, שהמשמש שלו
אמר פ"א להבעלי בתים, באם שירצה
ישתה עם הרב י"ש בבית המזיגה כחמת
גודל תמימותו, והנה בעת שהלך עם
הרב בדרך לביתו עברו דרך בית
המזיגה, אמר המשמש שחל"ש לבו, ורוצה
לשתות מעט י"ש והרשה לו וילכו שניהם
יחדיו לבית המזיגה, ואמר המשמש
להרב הק' הר"א אביש זצ"ל שרוצה
שיענה אמן על ברכתו, ושתה המשמש.
והרה"ק ענה אמן, ואח"כ אמר המשמש
שגם הוא רוצה לענות אמן על ברכת
הרב, ושתה גם הרה"ק י"ש, ובירך בקול
והמשמש ענה אמן, והבן גודל תמימותו,
שהרב גדול וקדוש כזה עשה רצון
משמשו לפי תומו, לשתות עמו י"ש
בבית המזיגה:

הה"ק הר"א מפרטוב ז"ל אמר בשם
הה"ק הרי"ם מגור זצ"ל על
הגמ' שבת ל"ד והודיעם שהוא לשון עתיד
שבכל עש"ק סמוך לשבת הולך משה
רבינו ע"ה בעצמו לכל איש מישראל
להודיע ששבת היום, ואפילו אם יהי'
איש סגור ומסוגר גם כן יהי' מרגיש

שקדושת

מקרא ישר, ולא הפוך י"שלח דבריו
וירמאם):

הה"ק החי' הרי"ם זצלה"ה, פ"א
בא ברבו, או לפרשיסחא, או
לקאצק, והכירו בו החבריא קדישא
שאינו בשמחה כמנהגו (נישט אויף
גיראָמט) ושאלו מה זאת, והשיב,
שנאבד לו הפעקיל על הדרך, ואמר
הה"ק הרי"ם מווארקע זצלה"ה בזה"ל
אז איך פאהר ארויס פין דער היים בין
איך באלד מפקיר דאס פעקיל, ועצמוק
הוא, וא"ה וזוה הבנתי מה שקשה לי,
דהירושלמי מביא ר' יוחנן אבד
כיסתי' כו' ואמר לבא בכיסא תליא,
ועי' נשתתח ממנו הדבר, ומצינו
הזהרו בבני עניים שמהם תצא תורה,
וזאין התורה מתקיימת אלא במי שממית
עצמו עלי', ומי שמשים עצמו כהפקר,
אך להגיל ניהא, דמי שיודע בעצמו
שהי' לו איזה הון, ונאבד ממנו, הוא
המביא אותו לידי צער מחמת אבדת
ההון, אבל מי שמפקיר מקודם כל
אשר לו, זה אין לו שום צער מחמת
אבדת ההון, כי כבר הי' מפקיר כל
אשר לו, והבין):

הה"ק הר"ם משהלי מפילוב זצ"ל סיפר
בשם זקינו הה"ק הרר"מ
מקאצק זצלה"ה שבפעם הראשונה שבא
לפרשיסחא על היא"צ הראשון של
הה"ק הר"ר בונם זצלה"ה ואז הי' גם
הה"ק הרר"ם מווארקע זצלה"ה וכשנתנו
שלום זה לזה אמר הה"ק מקאצק להה"ק
מווארקע שלא באתי על היא"צ דוקא
איך בין נישט קיין קברות יוד איך בין
מיך גיקימען מיט אייך זעהן, וכדומה
לזה בס', תפארת היהודי', שהה"ק
מקאצק, אמר להיהודי הק' זצ"ל בעת
שניחם אותו שיהי' לו לרבי גם אחר
פטירתו, והשיבו הה"ק מקאצק בזה"ל
מיר וויללען נישט קיין רבי'ן פין יענא
וועלט, (אבל אנחנו אין לדמות להשרף
הגיל, והלואי שיהי' לנו זכי

שיח שרפי קודש

זמן החתונה והי' הנשואין בזמן קצר, וגם הכלה הי' שנותי' בערך כמו שנות החתן כי באמת לא הי' לו שום הרהור רק הזכיר את הכלה בשני השמות לפי תומך, וגם סופו הוכיח על תחילתו שהי' חסיד מתחילתו ועד סופו, אפ"כ הי' מחמיר עליו הה"ק מקצק צ"ל, והבן עד כמה גברה טהרה וקדושה בחסידי קצק:

עוד שמעתי בשם הה"ק הרבי מקצק צ"ל על הגמ' ברכות שאמר דוד המע"ה לא חסיד אני שכל מלכי מזרח ומערב וכו', ואני ידי מלוכלכות בדם ובשפיר ושלש כדי לטהר אשה לבעלה, אמר, ומפלא בלשוננו, אכן ראכט מיר אן דיא האנד מיט יודיש בליט (כי כמה פעמים הי' נראה כמקפיד ואדם מתבייש ע"י דיבורו וי' ואזל סימקא ואתי חיורא, ולשון חכמים מרפא) כדי לטהר אשה לבעלה (הפ' שיהי' קדושת הזיווג לשם שמים, ולא להנאה גשמיות, והבן):

עוד שמעתי בשם הה"ק הרמ"מ מקצק צ"ל על הגמ' עירובין אל תרבה שיחה עם האשת, באיזה דרך נלך ללוד עיקר האיסור הי' מה שאמר לשון נלך שהי' כולל א"ע עמה, ע"כ, וכמו שאומרים בשם הה"ק הרבי ר' בונם צ"ל מה שאמר יוסף לאשת פוטיפר איך אעשה הרעה הגדולה הזאת וחטאתי, הי' צ"ל וחטאתי לאלקים כי גם אשת פוטיפר הי' בכלל החטא אך לא רצה לכלול עמה אף בדיבור, והבן, ראה נא עד כמה הי' עבודה גדולה בקצק בעניני פרישות שלא היו נהנים מזה העולם כלום והי' מקדשים עצמם במותר להם, ומכש"כ שהי' נפרשו מגזל ועריות ואביווייתו שנפשו של אדם מחמתן עד קצה האחרון, ועיין בס' מצות השם במצות ל"ה שלא לתור אחר מחשבות הלב וראיית עינים כו' שנא' ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם וכו'.

שקדושת שבת באה בכניסת שבת קודש: בשם הה"ק הרמ"מ צ"ל מקצק, באבות פ"ג, שינה של שחרית, ויין של צהריים, ושיחת הילדים כו', אמר שינה של שחרית עד פערשלאפט דיא יונגע יאהרין, ויין של צהריים א פראסטין טרינק בראנפין, ושיחת הילדים וואס יונגע לייט מאכען קאלדע, מוציאין כו', והבן כי עמוק הוא:

סיפר חסיד ישיש שבדידי' הוי עובדא בעת שנעשה חתן כבן י"ג שנים לקח אותו אביו עמו לה"ק הרמ"מ צ"ל מקצק ובשעת קבלת שלום הזכיר אביו את הכלה בשמה לפני הה"ק והכלה הי' לה שני שמות והוא הזכיר אותה רק בשם אחד, ואמר הוא החתן שיש לה שני שמות והזכיר גם את שם השני ובשעת קבלת שלום לא אמר כלום הה"ק מקצק צ"ל אך בשעת פרידת שלום אמר הרבי מקצק לאביו, הנה אתה נוסע בחזרה לביתך דרך עיר מחותנתך תדבר עמו לצעות נישואין להזוג בזמן קרוב בלי איחור, והנה הפרידת שלום הי' באמצע שבוע והם נוסעים בעגלות מעיר לעיר עד שבאו להעיר של מחותנו בעש"ק סמוך ללילה וידוע שמקודם לא הי' הדרך כמו בזמנינו לנכנס החתן לבית מחותנו שהי' בושע לראות החתן עם הכלה קודם החתונה ומכש"כ אצל חסידים, רק עיקר אכסנותו של החתן הי' בהשטיביל דקצק ואכל ושתה וישן אצלם ולא בבית המחנות כנהוג היום בין הצעירים, וכל ש"ק לא סיפר כלום מה שאמר לו הה"ק מקצק צ"ל, אך במוצש"ק הי' דרכם של החסידים לעשו בלילקע ציבען להיות להם הכנה קודם תפלת ערבית וקודם מלוח מלכה סיפר להם מה שאמר הה"ק מקצק צ"ל בעת פרידת שלום שיראה לעשות הנשואין בקרוב, ויהי כשמעם דבר זה, לא הניחו לו החסידים עוד ליסע לביתו עם החתן וקבעו תיכף

על בן המלך כמה מנובל ומשוקץ הוא זה, לכן תשמור עצמך ביותר שתהי' נקי מד' ומישראל אף בדבר קטן, והבן:

שמעתי אשר הגה"ק החי' הרי"מ זצ"ל אמר שיצה"ר עשה גם על ליקוטי עצות, מה שאדם מלקט לו עצות, אף לעבודת השי"ת, ליקוטי עצות אחרים כנגדו, והבן:

ויסופר שאביו של הרבי ר' העשיל זצ"ל הי' פעם אחת הולך וחוזר בתוך ביתו ודיבר לעצמו בזה"ל אז העשילי וועט אזוי פרעגין וועל איך עהם אזוי ענפעריק, וועט עהר אזוי פרעגין וועל איך עהם אזוי זאגין, כי בכל צת לימודו הי' מקשה בנו הרבי ר' העשילי בקטנותו חומרות גדולות והבין א"ע לתרץ כל הקשיות הנמצאות באותו ענין שלמוד עמו, ולא ידע שבנו הר' העשילי שמע דיבורו, קשיותיו ותירוציו, מה שחושב לתרץ כל קושיותיו שמקשה בדרך לימודו, כי עמד באיזה קרן זויות בבית שלא ראה אותו אביו, ופתאום אמר בנו הגה"ק לאביו בזה"ל וויא אזוי וועט זיין אז העשילי וועט אזוי פרעגין, היינו דברים שלא עלתה על דעתך לתרץ כעת, והבן שזה ממש ענין הג"ל שהיצה"ר יש לו עצות שלו מה שלא עלה עור על דעת שום איש, להשמר ממנו, וצריך תמיד לחשוב מחשבות כנגדו, אף שקיים כל העצות הנבואה בספרים הק', ועיין בשש"ק ח"ד, אות י"ח, כעין זה בשם הרבי הרמ"מ מקאצק זצ"ל עה"פ לא תעשה „כן" לד"א, כי אם עושה „כן" דוקא, יצה"ר בא לו במחתרת במקום אחר:

בשם הה"ק הר"ר בונם זצ"ל עה"פ כמים פנים אל פנים כן לב האדם כו' אמר, למה דוקא במים, ולא במראה שפיגיל, אך, כי במים אין רואה אדם צורתו ותמונתו, רק באופן אם מקרב עצמו מאוד סמוך למים אז רואה, אבל

וכו', ומי שעבר ע"ז והעלה במחשבתו מחשבות פסולות קעניני הדת ח"ו, או ההרהור זנות אן לרדוף אחר תאות הגשמיות אעפ"י שאין לוקין על לאו זה שאין בו מעשה, מ"מ עבירה חמורה היא שטרודו מצוה"ב שמטמאה כל רמ"ת אברים ושס"ה גידין גופניים ורוחניים לכן יזהר מאוד יטוב לו עכלה"ק: **הה"ק** הרמ"מ מקאצק זצ"ל הי' שואל בזה"ל, וויא וואהנט דער איי-בערשטער (כמובא בשש"ק ח"א) והשיב, דא וויא מען לאהט עהם אריין, (ושם חסר הסיום) והי' מסיים, ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחרך, שהוא משל כמו אצל מלך ב"ו, באם שיעמוד חביות עם טינוף לפני פתח ביתו, איך יוכל המלך לנכנס לביתו (דאס הייסט מען לאהט השי"ת נישט אריין), והבן, וכן שמעתי בשם צדיק קדוש אחד על מאמר חז"ל מי שהוא קדוש וכן בנו ת"ח אין התורה פוסקת מורעם, התורה מחזרת על אכסניא שלה, אמר זה לאיש שלא נהג כשורה כמו אבותיו הק' שהיו ת"ח ויראים ושלמים, וראינו שאותו האיש ותולדותיו, אינו כיוצא מהן, ואמר שדברי חז"ל אמת ויציב, שהם אמרו שהתורה מחזרת על אכסניא דיא תורה דרייט זיך ארום בא דיא אכסניא, נאחר מען לאהט זיא נישט אריין, והבן:

הה"ק החי' הרי"מ זצ"ל אמר פ"א לנכדו הרב החסיד ר' שמעון חיים ז"ל, תדע מה שאתה חושב שאתה מיוחס כי הנני זקניך, אך צריך שתדע אם בן המלך יבא לאיזה עיר, ואומר, או עושה, דבר חכמה, אף שאצל איש אחר אין זה נקרא חכמה כל כך, אעפ"כ הכל אומרים שכן חכם הוא בן המלך הזה, וכמו כן להיפך אם עושה דבר גבלה ומגונה, אף שאצל אחר לא משגיח שום איש על זה, מחמת שאין זה נבלה גדולה כ"כ, אעפ"כ אומרים

שיח שרפי קורש

מקיים את שלו ללמוד חידושים, אבל זה ה' קשה לו מכולם להקיץ בכל יום את אדמו"ר בעל שפת אמת זצ"ל כי ה' ישן במטה אחת ביחד עם זקינו הגה"ק בעל חי' הרי"מ זצ"ל, וממחד בכל עת שלא יקיץ גם בעל החי' הרי"מ זצ"ל אף שלא ה' שום עת שבא להקיצו שלא ה' ניעור מקודם, אך כל פעם עת באו להקיצו ה' חושש אולי ישן כעת ואיך יוכל להקיצו, ואחר הזמן לא ה' רוצה עוד להיות מלמד אצלו מחמת תנאי השלישי, בא וראה איך נקרא לימוד והתמדה, ולא כמו היום, שהתמדה כזו והלימוד בחידושים המה מועטים, והשית' יעזור לנו לקיים ללמוד וללמד ולשמור ולעשות את כל דברי תורתנו הק':

שמעתי שהה"ק הרבי מקאמ"ר
אמר בשם היהודי הק' שאמר בכל יום הברכה שלא עשני גוי שהרגיש בנפשו שנשתנה בכל יום כמו מאינו יהודי ליהודי, והוא זצ"ל אמר שזה הפי' שכתב רש"י ז"ל בפ' בהעלותך אצל אהרן הכהן ויעש כן מלמד שלא שינה, שלא נעשה ישן אצלו, עס איז נישט אלט גיווארען, ובכל יום ה' עובד מחדש ולא ברגילות כמו דבר ישן, והבן מאוד :

בשם הה"ק הר"י מווארקע זצ"ל צה"ס
ארץ אוכלת יושבי' בזה"ל אז קיין יושב קען מען דורט נישט זיין, שיוכל' להגיע שם למדריגות עליונות וגבוהות מאוד, ובאם ח"ו מקלקל יפול עד המדריגה התחתונה ח"ו, והבן: **פ"א** ה' סעודה גדולה במאלעניץ אצל הרבי הק' מאלכסנדר זצ"ל (ואולי ה' סיום מסכת) בתוך ט' ימים שמן ר"ח אב עד ט"ב והי' החסידים מרקדין ושמחין מאוד והרבי הק' זצ"ל ה' צועק "האליי דאזשא" בעז' קאָשאַליי רת"ה ד"ב"ק. והבן מאוד, וזה הובא בשם הבעל שם טוב הקדוש וכתו

ברחוק אין רואה צורתו אזוי אויך דארף מען זיך גיט צו צי בייגען דענמאלס זעהט עהר, והבן:

בשם כ"ק אדמו"ר בעל שפת אמת זצ"ל
עה"פ עונותיכם מבדילין ביניכם ובין ד"א, מחמת שיש פירוד ביניכם, אח"כ נעשה פירוד לבין אביו שבשמים, ע"כ, כי הכל אחד שאורייתא וקוב"ה וישראל חד הוא:

שמעתי שהה"ק הר"מ מגור זצ"ל
אמר על רב אהר שחי' נרדף מחסידים בעירו מחמת שלא נסע לשום רבי, אמר לאנ"ש לקרבו ולכבדו ושלא יתגרו בו כי יש לו בנים טובים והגונים, וא"ה מזה נראה שהתולדה מוכיח על האב, אף באם שחי' להיפך, היינו שבנים אינם הגונים יוכל להיות שאביו צדיק גמור וחסידי, אבל זה מוכח ביותר באם שבניו צדיקים וכשרים גם אביו איש כשר וישר, הבנתי בזה מאמר חז"ל ע"ד צחות איזה חכם, הרואה את הנוצד מן הנוצד יוכל להכיר את האבן: **סיפר** לי ירי"ג ר' העניך בידערמאן מוויערבוינק נ"י שאביו ז"ל סיפר לו שהחסיד המופלג הלמדן ר' בונם פליווער ז"ל ולא זה שהי' משמש בקדוש רק זה ה' ר' בונם ז"ל השני שהי' מלמדן שהי' מלמד של כ"ק אדמו"ר בעל שפת אמת זצ"ל אשר שחר אותו הגה"ק בעל חי' הרי"מ זצ"ל והתנה עמו שלשה דברים (א) שיהי' לומד עמו י"ח שעות בכל מעל"ע, (ב) שיהי' מחדש בכל יום ויום בלימודו ויגיד לו נכדו בעל שפת אמת זצ"ל החידוש בכל יום דעת ערב, (ג) להקיצו בכל בוקר בהשכמה, ואמר הר"ב המלמד ששני הדברים היינו הלימוד י"ח שעות, ולהגיד חידושים לא ה' אצלו מהדברים הקשים, כי ה' מתמיד בלימודו וגם יכול להגיד חידושים אף שהי' יודע שהה"ק הר"מ זצ"ל יכול לדחות החידושים שלו, אין זה נפ"מ, רק

עבירה. לשטות זה" אך על כל העבירות אין קושיא שהיצי"ר משטה אותו ומראה לו היתרים עד שבאמת יוצא מדעתו ונעשה שוטה זהו הוא בעבירות שבינו לבין עצמו, אבל מפתה לחבירו זה נקרא פיקח אף שחבירו הוא כנגדו אעפ"כ בכל פיקחת שלו מפתה אותו ג"כ לדבר עבירה, כמו שאמרו השוע"ל הזה הוא פיקח שבחיות והמצרים נקראים שועלים מחבליים כרמים, כי כל חטא הוא שטות ואין יכול לעשות עצות בנפשו לעמוד כנגד היצי"ר אבל לפתות לחבירו צריך לזה פיקחת ועצות אין להביא גם חבירו לדבר עבירה, ואמרו חז"ל שהי' קרח מפתה אותם כל היל"ה עד שכנס ר"ן ראשי סנהדראות ואם צריך לפתות בטח בתחילה עמדו בדעתם כנגדו, אך הוא גבר עם פיקחת שלו, וזהו שהקשה רש"י ז"ל וקרח שפיקח הי' שמפתה לר"ן ראשי סנהדראות מה ראה לשטות זה להיות פיקח, ובוה מתורץ עוד קושיא מנא ידע רש"י ז"ל שקרח פיקח הי', אך להנ"ל ניחא דזה נקרא פיקח מה שמפתה לחבירו, והבין:

הה"ק הר"ר בונים זצ"ל אמר באם שאדם רוצה הדבר באמת, יכול לעמוד ענין זה אף מהגוי, למשל שאנחנו רואין שגם גוי שחושק ורוצה שיתנהג המדינה כפי הבנתו לטובת המדינה אינו משגיח כלום על עצמו ומסכן נפשו ועושה מלחמות עד שכובש כולם לעשות רצונו, ומכש"כ בכל דבר היהדות אף שקמים עליו כמה מלחמות מכל צדדין וסכנות נפשות בל יניח דבר זה אשר נתמנה עליו והבא לטהר מסייעין אותו וא"ה, ואולי ראיתי באיזה ספר, שטובה גדולה בזמן הזה שעשאו הכיתות המחבלים כרמים, מקומות בפ"ע (פראיינען) כדי שלא יתערבו עוד בישראל לקלקל יותר, וכמו שרואין עתה הממשלה מקיץ הרחובות וכל

המקומות

יגן עלינו שישמח הנפש בלי לבוש התערבות:

שמעתי מחסיד אחד שאמר בשם הרבי ר' בונים זצ"ל בזה"ל א' סוד הייסט או מען זאל זאגען אז אלע זאלין הערין, אין קיינער זאל נישט וויסען. (א"ה) וכן ראיתי בשם כ"ק הה"ק הכהן הגדול מאלכסנדר זצ"ל כי סודות התורה הם נעלמים באופן שאי אפשר להגיד כלל, וזה ההפרש שבין סודות התורה לשאר דבר הסתר, שהוא רק נסתר למי שאינו יודע, אבל יכולין להגיד לו, וסודות התורה הם נעלמים רק סוד ד' ליראיו וזה פי' דאתאמר בלחישא שאף שאומרינן אותם, בלחישא והסתר הוא כי נעלמים הם תמיד עכלה"ק:

שמעתי בשם הה"ק הרבי ר' בונים זצ"ל על מאמר חז"ל מה דסני דך לחברך לא תעביד, הפי' הוא לפעמים שהאדם עוסק בתעניות וסיגופים, אבל לחבירו לא תעביד רק מאכילו ומשקהו, אף לגופו הוא שונא, אבל לחבר' לא תעביד והבין:

שמעתי שפ"א בא לפני הה"ק הרבי ר' בונים זצ"ל רב אחד מאנ"ש שאהבו מאוד, והתנצל לפניו מגדול דחקות פרנסתו שהוא בעיר קטנה, והדוחק הוא מאוד עד אין לשער, והשיבו מה אוכל לעשות דך, תאמין לי באם שהי' באפשירות לגנוב איזה דבר בשמים עבורך הייתי עושה, אך כתיב והעושה והנכבוד "מלפניך", ואיך אוכל לגנוב שום דבר, והבין:

שמעתי בשם הה"ק הר"ר דוד מלעזוב זצ"ל, על פרש"י זצ"ל פ' קרח וקרח שפיקח הי' מה ראה לשטות זה "להיות פיקח" ועמוק הוא, וא"ה אפשר להבין מעט דהא קשה הא קושיא זו היא על כל אדם דאין אדם עושה עבירה אצ"ל נכנס בו רוח שטות ומקודם שעבר העבירה הי' פיקח ומה ראה לעשות

שיח שרפי קודש

שבאדם ואח"כ שאלו להחסיד מקצק מהו אומר על תורת רבם הק' והשיבם שבאמת המה דברים נפלאים אך על כל האברים אמר, ומן הפיפוק לא דיבר כלום, ובקצק הוא עיקר דער פיפוק, והבן:

שמעתי מחסיד ישיש א' שבכל פעם שבא הה"ק ר' וואלף מסטריקוב זצלה"ה לרבו הק' מקצק זצלה"ה ה' מוכרח לומר דבר אחד מאביו הק' הר"א מטשענינוב זצלה"ה לפני הרבי מקצק זצ"ל, ופ"א בא לקצק ושאלו הרבי זצ"ל להגיד לו מה מאביו הק' זצ"ל, והשיב שאין יודע כעת להגיד שום דבר, ושאלו הרבי מקצק זצ"ל בחמהו, אין לך כלום להגיד, ובתוך כך ה' נזכר א"ע שבשעה שקיבל פרידת שלום מאביו הק' זי"ע דיטע לקצק הי ממחר עצמו מאוד לנסיעה, וציוה אביו הק' לאמו שתתן לו צלוחית טעה לשנות קודם נסיעתו, ונתנה לו, ועמד הצלוחית ולא שתה ושאלו אביו הק' למה לא תשתה, והשיבו בזה"ל ס"איז קאכידניג, וצעק עליו אביו הק' זי"ע הלא חז"ל אמרו כלי שני אינו מבשל, ואז אמר הה"ק מקצק זי"ע בזה"ל דאס מיין איך, והבן גודל קדושתם, שהגה"ק מטשענינוב זצ"ל לא ה' יכול לשמוע לשון זה "קאכידניג" שהוא כנגד לשון חז"ל:

בשם הה"ק הרבי מקצק זצ"ל באם שאין לומד תורה, אינו יודע לחפש חטאים. עוד בשמו הק' זצ"ל, החילוק שבין חסיד למתנגד, החסיד יש לו פחד ומורא מהשית', ומתנגד יש לו מורא מ"השלחן ערוך", והבן, וא"ה אולי להבין ע"י דברי הבש"ט הק' זי"ע אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים, לשונה פרקו מאה פעמים ואחד, פי' צט "האחד" ית"ש וזהו יראת חטאו קודמת לחכמתו חכמתו מתקיימת: מש"ב

המקומות ע"י שמיחדין תיבות האשפות (מיט קאסטען) ואז נשאר שאר מקומות נקיים, והבן:

בשם הה"ק הרמ"מ זצ"ל מקצק על מאמר חז"ל ב"מ אלו ואלו באים ידיי שבועות שוא, והקשה, הא אחד אומר אמת, מהו אלו ואלו כו' שוא, וועד למה לא אמרו לשון שקר אך דהנה השבועה הוא בירור לברר הדבר על האמת, ואם שניהם נשבעים אין אנו יודעים בירור האמת למי, א"כ אף הנשבע באמת, הוא שבועות שוא בחנם, והבן:

שמעתי אשר פ"א אמר הגה"ק החי' הרי"ם זצ"ל להחסידים בזה"ל וואס האט עטץ ענק אהן גיטשעמיטעט אין מיר, ס"איז דא וואס קענין בעסער לערנין פין מיר, (מחמת גודל ענוותו אמר כן) ותיכף אח"כ אמר אם הצאן נכנסין לדיר להתעשר, העשירי הוא קודש לד', אז יודין ואגין קודש איז עס קודש:

שמעתי אשר הה"ק הרבי מאלכסנדר זצלה"ה אמר שאברך הנכנס ללאס יאמר מקודם הפסוק אתם חשבכם כו' א' חשב"ה לטובה, ומרומז שמו הקדוש:

שמעתי אשר צדיק א' שאל את אדמו"ר בעל שפת אמת הק' זצלה"ה הנה כתיב מכן חמשים שנה ישוב מצבא העבודה ולא יצבוד עוד, א"כ היום דהתפלה הוא במקום עבודה, יהי פטור מן התפלה אחר חמשים שנה, והשיבו, אמת הוא אם מתפלל אדם כראוי כל החמשים שנה, יוכל אח"כ להיות ושרת את אחיו, והבן:

סיפר החסיד ר' אפרים מאפטא ז"ל בעת שהי' אחד מחסידי קאצק אצל צדיק וקדוש אחד והי' אצלו בהשלחן בעת אמירת תורה ואמר תורות גבוהות ונפלאים על כל אבר ואבר

זצ"ל שפ"א אמר בבוקר מודה אני לפניך אמר בזה"ל ופער איז, אני, אין ופער איז דער, לפניך, והפסיק ולא דיבר יותר והבן שעמוק הוא (שעיקר עבודת האדם לראות שפלות עצמו וגדלות השי"ת):

פ"א שאל הרה"ג הגדול גאון הגאונים הר' עזריאל ז"ל האבד"ק לובלין הראש ברז' (הנקרא אייוערנער קאפ) לאחד מהצה"ק זי"ע על איחור זמן התפלה, והשיבו, כי תפלו: צריך הכנה רבה ועי"ז נתאחר זמן התפלה, ושאלו שנית הר' הגאון הנ"ל הא יכול להשכים בעוד לילה ולעשות הכנות לתפלה, והשיבו הצה"ק הנ"ל שהכנה צריך להיות בזמן תפלה ונלמד מאברהם אצ"ה דכתיב וישכם אברהם בבוקר ב' ויבקע עצי העולה, הא כל הוריות נלמד מאצ"ה הא הי' יכול להשכים בלילה לבקע עצי עולה כדי שהי' מוכן תיכף ומיד בבוקר לעשות המצוה, אלא ש"מ שהכנה צריך להיות בזמן המצוה, והבן:

(א"ה) שמעתי כמדומה לי בשם הגה"ק הר"א מסאכטשוב זצ"ל שאמר על הלשון חז"ל זרזין מקדימין למצות ולא אמרו מקדימין המצות אלא שצריך לזרז עצמו בהכנות כדי לקיים המצות, וההכנה צריך להיות בוריות ומקדימין בבוקר, ובשעה שהוא מוכן מקיים המצוה, והבן:

(א"ה) כל הנ"ל הוא אמת באנשים צדיקים וחסידיים גדולים שהי' עושין הכנה דרבה קודם התפלה, והכנה והמצוה היא אחת, אבל אנן יתמי דיתמי שאנו עושין מעט הכנות קודם התפלה אין אנו רשאים לעבור הזמן ח"ו, ובפרט כל צדיק ומנינו מתפללין בזמנה, אסור לשום איש לשנות ח"ו, ועיין בתרגום יונתן שיר השירים עה"פ אם לא תדעי לך, שעיקר סידור התפלה מתנהג בכל דור ודור, כפי התנהגות הצדה"ק

מש"ב הרה"ג וכו' נזר הרבנים כש"ת מו"ה צבי יחזקאל מיכלואהן שליט"א כעת בוועד הרבנים ווארשא.

שמעתי מישש נאמן וחסיד ששמע בעצמו מפ"ק הרה"ק מקאצק זי"ע שאמר בזה"ל בפסוק אל תאמר שהימים הראשונים היו טובים מאלה, זאלסט נישט אויסזאגן אז דיא ימים הראשונים זענין גיוועזן בעסער, ע"כ:

עוד כתב, שהרה"ק הר' יחזקאל מקאזמיר זצ"ל הי' בפרשיסחא אצל הרה"ק הרבי ר' בונם זצ"ל, כשפקח ברכת הפרידה מהרר"ב זי"ע, ליהוה הרר"ב זצ"ל, וכאשר רצה הרר"ב זצ"ל לשוב העירה, שוב לוהוה הה"ק מקאזמיר זצ"ל, בהלכות, הוציא הה"ק מקאזמיר את קפסת הטאביק ונתן להר"ד בונם זי"ע שישאב טאביק (שמעקטאביק) ושאל אותו הר"ד בונם זצ"ל מאין ידע כבודו שאני צריך עכשיו א' שמעקטאביק והשיבו הה"ק מקאזמיר זי"ע ומאין יודע היד שהחוטם צריך לטאוב טאביק בעת שהי' מקריב הטאביק להחוטם אלא משום שהם גוף אחד, ובאם יש אחדות ואהבה בין אחד לחבירו, מרגיש ג"כ האחד מה שנצרך לחבירו עכ"ל והוא כעין דברי זקני הק' הרר"ש מנ"ש זי"ע בענין ואהבת לרעך כמוך הובא בשמן הטוב, את נ"ב:

ע"כ מהרה"ג הנ"ל.

(א"ה) **שמעתי** מפי חסיד ישיש א' מחסידי הה"ק הכהן הגדול מאלכסנדר זצ"ל עה"פ דבר אל בני ישובו (בפ' בשלח) כתוב בזה"ל בעתיקא תליא כו' אמר הה"ק הלשון עתיקא לשון העתיק ממקומו אוועק ריקען פין דיא טבע בזה תליא מילתא, והבן, (ואולי יש להבין מעט באם שהם יהי' יוצאין מדרך הטבע, ג"כ יהי' נעשים להם נסים חוץ לדרך הטבע):

עוד שמעתי בשם הה"ק הרמ"מ מקאצק

שיח שרפי קודש

והודעתם לבניך, ולבני בניך, הבניך יודיעו לבני בניך, באם שתשכח אתה ולא תצטוק בהם, ורק תודיע לבניך, גם בניך אינם עוסקים, רק יודיעו לבני בניך, והבן:

שמעתי שהה"ק הר"ר בונם זי"ע אמר ביום ב' דסוכות לכבוד אושפיזא קדישא דיצחק אע"ה בזה"ל אז נאך טיען טאר מען נישט, דבר זה נלמד מבריתא שמים וארץ שאין שום בריאה דומה לחברתה, וגם מאבותינו הק' נלמד זה שאע"ה ה' בו מדת ענוה כמ"ש ואנכי עפר ואפר, וכשבא יצחק אבינו וראה שהפלישתים נשתמשו במדה זו ועשאו סתם כמ"ש ויסתמום פלישתים וימלאום עפר עס איז גיווארען פיהל „עפר ואפר“ לין התחיל להשתמש במדה אחרת, ויחפור באר אחרת, והבן: **ושמעתי** שהה"ק הר"ר זושא פלאצקער זי"ע אמר ג"כ בשם רבו הק', שהקשה תיכף אחר אברהם אע"ה התחיל יצחק אע"ה להשתמש במדה אחרת, אך ה' ירא עס זאל נישט הייטן נאהך גיטען ומזהו היראה נעשה פחד יצחק, מחמת שה' ירא להשתמש במדת אהבה, והבן. (ועיין בשש"ק ח"א אות ח' ואות תק"ח):

שמעתי שהגה"ק בעל החי' הרי"מ זי"ע סיפר מעשה, שהגה"ק בעל מגלה עמוקות קודם פטירתו נתן בצוואתו שיקחו לרב אב"ד במקומו את הר' משה וואסר טרעגער מעירו ותהום כל העיר, אך ה' יראים לעבור את צוואת קדשו, ואף שה' כמה גדולים ואף בניו הק', אעפ"כ עשאו כפקודתו ולקחו לרב, בצ"כ של הר' משה שואב מים, וישב על כסא הרבנות ואף שצעק שאין יודע להורות שום הוראה וד"ת, אעפ"כ אמרו לו מה לך שתהי' רב ודיין עלינו ונתנה לך שבר פניסתך ולא תאטרך להיות שואב מים, ונענה לדבריהם, והוא לא עשה מאומה רק יושב על כסא הרבנות

הצהר"ק, ובזכות זה יבוא הגאולה שלימה בב"א, ואין לשנות אף כקצו ש' יוד מהנהגתם הק':

רב גדול אחד ממנהגדי הה"ק מקאצק זי"ע שאל אותו לאמר לו מי הוא הצדיק האמיתי שבדור, שחשב שבטח לא יאמר על עצמו, והשיבו, מה אם אתם אינכם יודעים מי הוא הצדיק האמת, רק ספק אצליכם, איז עהר אזוי וויא א שפין אין די אויגין מכש"כ אז עטץ וואלט גיוויסט, מי הוא הצדיק האמת, כמה גדלה ההתנגדות עליו, והבן:

(א"ה) **עיין רש"י** ז"ל פ' דף, שהגר דיברה על שרה הצדיקת אין סתרה, כנלוו', הא כל העולם ה' רואין צדקתה, ובפרט ביתו של אאע"ה שה' פתוח לרוחה והנפש אשר עשו בחרן והי' מכניסין כמה אלפים ורבבות תחת כנפי השכינה וגם הגרוע שבגרועים ג"כ לא ה' לו ח"ו מה לדבר איזה גנות על שרה הצדיקת, אך להיצי"ר יש עצות איך לפתות ונתן לה עצה דומר שאין סתרה, כנלוו', וזהו לא יוכל לידע שום איש, רק היא מחמת שהגר הית' מחוקת א"ע לצדיקת, וגם אצל משה רבינו ע"ה ה' הכל יודעין שמשה רבינו הוא המנהיג הדור והי' הכל מתנהגין אחריו, והי' גם ביניהן אפיקורסין איחר משה לצאת, מיהר משה לצאת, עיין רש"י דברים, והבן:

סיפר לי ש"ב הרה"ג הג' וכו' כקש"ת הרצ"י שליט"א בועד הרבנים לעדת ווארשא, שאחר אמר לפני הרה"ק מקאצק זי"ע שרוצה שבניו יהי' עוסקים בתורה, והשיבו שאם באמת אתה רוצה שיעסקו בתורה, תצטוק אתה בתורה, והם יראו ממך וכן יעשו, ואם לאו, גם בניך אינם עוסקים בתורה, רק הם יזהירו לבניהם לעסוק בתורה, ודבר זה כפורש בתורה, רק הסבר לך כו' מן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך כו'

וכן שמעתי אשר הצדיק הקדוש הר' יחיאל מאיר מגאסטנין זצ"ל פ"א פגע אשה אחת בבגדי פריצות, ותיכף ברח לחדרו ובכה מאוד על מה שאירע לו פתאום לראות בבגדי פריצות, אך ניחם את נפשו, עם מאמר רש"י ז"ל פ' תצוה, האפד עשוי כמין סינר של שרות רוכבות על סוסים, איך ראה רש"י הקדוש סינר של שרות, אלא מוכח מזה שה' רש"י הק' הלך פ"א דרך הרחוב ופתאום בא כנגדו שרות רוכבות על סוסים וראה את הסינר, וה' מתאונן מאוד ע"ז, אך אח"כ כשבא לפ' האפד, נזכר א"ע בהסינר, ובודאי האפד עשוי כמין הסינר הזה, ועי"ז ניחם גם הה"ק מגאסטנין זי"ע את נפשו בטח בא הדבר הזה כנגדו, לתקן איזה ענין והבין גודל קדושתם:

שמעתי מיד"נ הרה"ג וכו' ר' שמחה גילערניטער שליט"א האבד"ק קלימענטוב בשם הרה"ק בעל דיקוטי מהרי"ל מוזאקיל'קוב זצ"ל על מאמרם ז"ל באבות ודע לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון תיבות „לפני" מיותר ה' צריך לכתוב למי אתה עתיד ליתן דו"ח, אך יש כמה דברים שהן חילול השם ובני אדם למדין ממנו וזהו הוא עבירה גדולה מאוד, וזהו פי' לא די שאתה צריך ליתן דו"ח בעדך מצד מעשיך אך אתה עתיד ליתן דין וחשבון בעד כמה אלפים שה' למדין ממעשיך, לכן בשעת מעשה העבירה תחשוב לפני מי אתה עתיד ליתן דו"ח בעדך ובעד כל הלמדין ממעשיך והבין:

שמעתי בשם הה"ק הח' הרי"מ זצ"ל ענין תחיית לחיים מה שנותנין כף זה לזה, הוא ענין תקיעת כף שיהי' אוהבין זה את זה, וא"ה, ולזה היו החסידים הראשונים נזהרים לשתות י"ש רק עם חבריהם האוהבים זה את זה, ולא היו שותין עם סתם אנשים, וכפרט אם אתן שדוברים שלום עם רעיםם

ורעה

הרבנות זמן רב, ויצא גזירה רעה רח"ל על ש"ס לבטלו ח"ו, ונכנסו חכמי ישראל ובע"ב אצלו שיעשה מה שבאפשרות לבטל הגזירה רעה כי איש צדיק הוא ובאם לאו שלא יוכל לבטלו יעבירהו מהרבנות, והשיבם, ששייב להם תשובה, ובתוך כך נעלם הרב לגמרי מן העיר וחפשוהו בכל הדרכים ובאו לכפר אחד ושאלו לערף א' באם שראה בכאן איזה יהודי מעירים והשיב להם שזה שלשה ימים לא יהודי אצלו מהעיר ובקש שאתן לו חדר מיוחד, והוא בפה שלשה ימים שלא אכל ולא שתה ואין יודע מה זאת, ונכנסו אצלו וראו שהרב מעירים הוא וכשפתחו הדלת וראה אותם, אמר להם הרב מז"ט שבטל הגזירה, ואמר להם שה' מוכרח להיות פה בכפר הזה לחזור על כל הש"ס בע"פ עם פרש"י ז"ל אפילו תיבת הלע"ז (כי ידוע שהנה"ק בעל חי' הרי"ם זי"ע ה' מדקדק מאוד בתיבת הכתוב בל' לע"ז) ואם ח"ו לא ה' יכולתי לחזור הש"ס בע"פ עם פרש"י ז"ל ה' חל הגזירה ח"ו, וכעת ב"ה שיכולתי בע"פ לא יכול לחול הגזירה, והסיבה שהי' איך הבעל מגלה עמוקות ה' מכיר את השואב מים הנ"ל, כי תמיד ה' הולך השואב מים להמקוה בלילה במאוחר הזמן כדי שלא ידע שום אדם מזה אך פ"א ה' מאחר בעל מגלה עמוקות, ופגע בו, והפציר בו בעל מגלה עמוקות להגיד לו מי הוא, והי' מגלה לו סוד, שהוא מן הנסתרים:

שמעתי בשם הרה"ק הר"ר זושא זצלה"ה שפ"א באה אשה אחת לביתו פתאום, וברח תיכף לחוץ, ושאלו אותו אח"כ איך צדיק גדול וקדוש כמוהו שהכל יודעים שהוא נפשט מתאוות גשמיות, עוד ירא לנפשו מהרהור ח"ו, והשיבם שאין ירא מהרהור ח"ו, אך ירא מדברי חז"ל שאסרו יחוד עם אשה, והבין גודל קדושתם:

שיח שרפי קודש

ולא בכווין שמעתי שפ"א בא איש אחד וסיפר לפני רבו שנעשה בע"ג, והשיב א"כ עשית ראשך, רפת" (שטאל) שהסוס יהי' תמיד מונח בראשך, כמו שהסוס מונח בהשטאל, והבן:

שמעתי בשם הה"ק הר"ר לייבוש מאפעלי זי"ע, ישמח לב מבקשי ד', בכל הדברים ומציאות אין לאדם שמחה רק לאחר שמוצא המציאה, אבל בשעת בקשה וחיפוש אין לו שמחה אבל מבקשי ד' יש להם שמחה תיכף בשעה שמבקשים, והבן:

גם שמעתי בשמו הקדוש עה"פ משלי שמחה לאיש במענה פיו, הנה כל העבודות להשי"ת צריך להיות בשמחה, אך אם האדם הולך בדרכי השי"ת בתעניות וסגופים ושאר יסורים ל"ע לא יוכל להיות השמחה בשלימות כי קשה לגוף, אבל האיש המענה לא פיו עהר פייניגט דאס מויל, מלדבר דברים האסורים, ורק בד"ת, יוכל להיות תמיד בשמחה, כי גופו הוא חזק ובריא לעבודהי"ת, והוא נתענה רק בפיו, והבן, והנה הק' מאפעלי זצ"ל הי' שלשה שנים עצור במילין ולא דיבר לשום אדם כלל רק בלימוד תורה, וכשבא להיהודי הק' זי"ע לפרשיסחא ושאלו, אברך מפני מה אינך יכול לדבר, והשיבו תירוצים שונים, כי מה לי לדיבורים ולבטח כמה פעמים מוטב לישוב וללימוד בהתמדה, ואמר לו היהודי הק' א"כ איפה זאת עשו תכין לך לילקא ציבעך על כל הלידה, ואמרו לדבר, וכן עשה ומאז והלאה הי' מדבר עם אנשים כמנהג, והבן:

ושמעתי בשם הה"ק הרבי מלובלין זי"ע שפ"א נפל בדעתו בשעת חפלת שמו"ע לאמר והחזירנו בתשובה שלימה לפניך בשמחה, ונהנה מזה מאוד במה שנפל בדעתו כוונה זו. וכבר כתבתי בשש"ק שהנה"ק החי' הרי"מ זצ"ל אמר על ספרי הרבי מלובלין זכותו

ורעה בלבבם, והבן והה"ק הכהן הגדול מאלכסנדר זי"ע, אמר ע"ז נשא לבנו אל כפים, ולא כפים בלבד אך שיהי' עם הלב, וגם שמעתי בשם צדיק אחד שאמר שזה מה שהחסידים מקבלים שלום מרבו, ונותן כף לכף הבא אצלו, נ"כ ענין זה שהוא כעין תקיעת כף לשמור היהדות, כי זה עיקר כוונת הצדיק להכניס בלב הבאים אצלו יר"ש:

הה"ק הר"ר אברהם מפארוסוב זצ"ל סיפר לפני אדם אחד הבא לפניו ליעצו מה לסחור ואמר לו מה נ"מ כל דבר צריך הצלחה ויברכך ד' בכל אשר תעשה שהי' מעשה אצל הה"ק הר"ר בונם זי"ע שחסיד אחד מחסידיו קנה לו סוס ועגלה להרויח מחמת דוחק פרנסתו, וגם חשב שיוכל להתבודד תמיד עליו דרך בחסידותו, ופ"א נסע לפרשיסחא ג"כ בעגלה שלו ובעת שבה פנימה לקו"ק ושאל אותו הה"ק מה מסחרו וסיפר לו שנעשה בע"ג, ואמר לו הה"ק בתמהון בזה"ל וואס א חמור ווילסטו ווערען, ושאל אותו החסיד אלא מה אעשה, והשיבו קבצן ליסע לקבץ מעות אצל חסידים, ואותו חסיד הי' חכם וראה שמוכרח להיות קבצן כפי שפסק הר"ר בונם זי"ע אמר לקבץ הק' אשר גם לקבצנות נ"כ צריכון הצלחה, וברכו הה"ק בהצלחה ופטרנו לשלום, וכן הי' בכל מקום בואו הי' עושין לו סעודות גדולות ונתנו לו נדבות הגונות, עד שהי' עושה נישואין לבניו בכבוד ובנדון הגון וגם הי' לו פרנסה בריות, והבן, וא"ה עיין בספה"ק שצריך האיש המאמין לבחור לו עסק יפה לפרנסתו ולהאמין שהשי"ת יוכל להזמין פרנסתו בכל מקום ובכל דבר כי הוסיב כל הסיבות ואין לו לבחור מסחר שאינו לפי כבודו, אף שנראה לו שיהי' בטוח יותר בפרנסה בזוי, וע"ז מתפללין על הפרנסה בכבוד

הק' עה"פ כבני כושיים אתם לי פרש"י ז"ל כמו הכושי משונה בעורו כך צדיקים משונים במצויהם הטובים, הפי' הוא, הנה הפנימיות של הצה"ק אחד הוא התלהבות לאביהם שבשמים ועיקר השינויים נראה במעשיהם היינו בעורם שהוא ניכר מבחוץ אבל פנימיותיהם הוא אחד, והבן:

שמעתי בשם צדיק אחד (כמדומה לי בשם הה"ק מווארק' זצ"ל) על מאמר חז"ל הרבנות מקברת את בעלי שכל אומן שונא אומנותו היינו אם הוא חיים רוצה להיות סנדלר וכדומה, וכן כל בעל מלאכה התנצל לפני שאין לו פרנסה ונייחא ממלאכתו, וחושק במלאכה אחרת אבל שום רב עוד לא התנצל לפני שרוצה לפטור א"ע מהרבנות ולעסוק במלאכה אחרת, רק חושק להיות רב בעיר אחרת גדולה מזו, וזהו פ' מקברת את בעלי' שעד יום מותו חושק להיות רב, והבן:

סיפר לי ידי"ג וכו' ה"ר הענין בידע-רא מאן נ"י מווערזבניק, שהחסיד המופלג המפורסם ה"ר ישראל וואלף משידלאווצי שהי' עוד מחסידי הרר"ב מפרשיסחא זי"ע סיפר לפני אביו ה"ר משה חיים זי"א אשר פ"א כנס לקודש פנימה להרבי מאלכסנדר זצ"ל להתנצל לפניו יען שאין לו מה לאכול ועי"ז לא יוכל לעסוק בתורה, בזה"ל אז עס הינגערט וויא אזוי קען מען דינען השי"ת, והשיבו הה"ק שאמרו חז"ל ת"ת כ"ז שמזקנין דעתן מתיישבות עליהן כל מה שהגוף נחלש כח השכל מתחזק ביותר וא"ה עיין בפי' המשניות בסוף מס' קנים בברטנורה שם ולהרמב"ם ז"ל שפירש ג"כ כנ"ל: **עוד** סיפר לי שאביו ז"ל הי' באלכסנדר ונסע הה"ק מאלכסנדר וגט אביו ז"ל מקום ונסעו עמו חסידים וגט אביו ז"ל נסע עמהם, ותם לו הכסף ע"י דרך שלא הי' יכול להיות שם, ונכנס לקודש פנימה

יגן עלינו שיש בהם הכנעה ושמחה, והבן:

ידוע המעשה שהה"ק הרר"ב זצ"ל מפרשיסחא זי"ע הי' מציל איש אחד הנטבע בנהר, וע"י מילתא בדבחותא, שאמר לו בזה"ל, לאז דורטין גריסען דעם לויטן, ועי"ז ניצל, מי יוכל לעמוד בסודו, סר"ס לכל דבר טוב השמחה ואולי משום זה המנהג כשאחד נופל על הארץ, כל רואיו ישחקו ממנו, ועי"ז ניצל שלא יזיק לו הנפילתו, ונודע בשם הה"ק הכהן הגדול מאלכ-סנדר זי"ע שאמר, בשמחה תצאו, עם השמחה יכולין לצאת מכל עקתין בישין ר"ל, והבן:

שמעתי אשר נכד אחד של הה"ק הכהן הגדול מאלכסנדר זי"ע ביום שנעשה בר מצוה נכנס לזקינו להגיד לו איזה דברי תורה, ואז הי' פ' בראשית תרי"ג, ואמר לו זקינו הק' בראשית ג"כ גימטריא כן תרי"ג ושאלו נכדו הא יש ש"י יתירה מתרי"ג והשיבו זקינו הק' בזה"ל דיא שין ווארף אוועק כי יצר בגימט' ש"י באם תששלן השי"ן נשאר לך תרי"ג וא"ה אולי כוונתו למאמר חז"ל באבות בן י"ג למצותן וסיים לו הה"ק זקינו זי"ע לבריאת וא"ה תפן ל"יצר" (א"ה) באם שזרוק השי"ן מתחת בראשית נשאר תיבת בריאת ויביט לבריאת שמים וארץ וא"ה תפן ל"יצר אות ש' שבגימט' יצר, ועמוק מאוד דבריו הק"ו:

שמעתי בשם הה"ק הרמ"מ מווארקע זצ"ל כתיב למאור ולא כתיב למנחות, ואמר בזה"ל אז מען וויל איינעם טשעפיען ברויך צי זיין למאור כדי להאיר לו הדרך האמת, אבל לא כתיב למנחות אבער גישט צו טשעפיען יענעם צו לייגען, והבן שזהו לימוד גדול:

ושמעתי מאחד מנכדי היהודי הק' ואולי אמר בשם רבותיו

שיח שרפי קודש

פנימה לקבל פרידת שלום ובשעת הגי-
ועגינן אמר להה"ק זצ"ל שנוסע לביתו
על דעת לקבל שם מעות ולבוא תיכף
בחזרה ואז ה' בחודש תמוז, והקחיל
הה"ק זצ"ל לדבר עמו והסית לו לדבר
אחר ודיבר עמו איזה ענין מר"ה
ומתקיעות וקיבל פרידת שלום ונסע
לביתו ונחלה תיכף ל"ע זה זמן רב
שלא ה' יכול לבוא אף על ר"ה ובא
לאלכסנדר אחרי ימי חג הסוכות, ובשעת
קבלת שלום אמר לו הרבי מאלכסנדר
זי"ע בזה"ל השנית האט דיר גיהאלפין
חוץ לדרך הטבע, לכן תראה ג"כ
לעשות מעשים יותר מהטבע וא"ה, מי
שה' מכיר את הרמש"ח משידלאווי
ז"ל ידע שה' עוסק במעשים טובים
יותר מכחו עד שעה אחרונה לימי
חיו:

עוד סיפר לי שהחסיד המופלג ה"ר
לייזר איטשע ז"ל מקאזנין שה'
מתלמידי החי' הרי"מ זצ"ל שה' בצוותא
חדא עם הה"ק הרבי הרחה"נ מאלכסנדר
זצ"ל עוד בימי הה"ק רבם החי' הרי"מ
זצ"ל, והי' הה"ק מאלכסנדר זצ"ל הולך
וחוזר אנה ואנה כדרך החסידים ופתאום
פגע בה"ר לייזר איטשע הנ"ל ואמר
לו ידעת מה שחשבתי כעת (וידוע שכל
שיחותיו הי' בהצנע כדי להעלים את
גודל קדושתו) ואמר לה"ר לייזר איטשע
ז"ל, שיתן לו עצה, שאחד הזמין אותו
להיות אצלו על התתונה ומסופק אני
איזה בגד ללבוש, אם אלבוש בגד כבגד
החסידים, הנני רב וצריך אני ללבוש
בבדים השייך לרב, ואם אלבוש בגדי
רבנות, הא חסיד אני, והשיבו ה"ר
לייזר איטשע ז"ל בדחי' מי הוא זה
שקרי לנפשי' חסיד, והשיבו הה"ק
ז"ל בזה"ל ווייסטו דען נישט אז
איך בין דער אלטער הענין, והי'
זה נראה כהקפדה על ה"ר לייזר
איטשע ז"ל על כל הסיב. אותו
בדחי' ומוזה נצמח התרחקות זה מזה

ואחר הסתלקות כ"ק הגה"ק החי' הרי"מ
זי"ע והתחילו העולם לדבר ביניהם
אודות אם ליסע לאלכסנדר לקבלו
עליהם לרבי כי שמעו שבדעתו לנהוג
העדה אחר רבו החי' הרי"מ זצ"ל אך
ה"ר לייזר איטשע הזכיר א"ע המעשה
הנ"ל ולא ה' יכול לקבל פניו מחמת
בושה שהי' מדחה אותו ולא נחשב בעיניו
אפי' בבחי' חסיד, מחמת שקרא על
עצמו חסיד כנ"ל ואז אביו ה"ר משה
חיים ז"ל הנ"ל ה' דר בקאזנין, ולקח
אותו החסיד ה"ר לייזר איטשע ז"ל
הנ"ל עם עוד איזה חסידים ושלחם
לגור לכ"ק אדמו"ר בעל שפת אמת
זצ"ל, והיו בגור שבת קודש ולאחר ש"ק
שקבלו פרידת שלום אמרו לכ"ק אדמו"ר
בעל שפ"א זצ"ל שדעתם להיות נשארין
בכאן, והשיבם בזה"ל, פאר וואס,
בתמי', גם אני חושב ליסע לאלכסנדר,
ויהי בבואם לביתם וסיפרו תשובת
אדמו"ר בעל שפ"א זצ"ל שגם בדעתו
ליסע לאלכסנדר, והר"א ז"ל לא ה'
יכול לבוא לפני הה"ק מאלכסנדר זי"ע
מפני מעשה הנ"ל, ונסע הר"א ז"ל
להה"ק מראדזמין זי"ע כל ימי שנהג
עדה הה"ק מאלכסנדר זצ"ל ואחר
ההסתלקות של הה"ק מאלכסנדר זי"ע,
בא לגור לאדמו"ר בעל שפ"א זי"ע,
ובמשך שהרבי מאלכסנדר נהג עדה הי'
בקאזנין חסידים שהיו נוסעים לאלכסנדר
והי' בין החסידים חסיד אחד ושמו ר'
מאיר וויינבערג ע"ה מקאזנין שהי'
חתן אשתו של ר' לייזר איטשע הנ"ל
ור"מ הנ"ל הי' חותן של ר' משה חיים
ז"ל הנ"ל וכשבא ר"מ ז"ל הנ"ל להה"ק
מאלכסנדר זי"ע ושאלו בזה"ל למי נוסע
חותנך (הוא ה"ר לייזר איטשע ז"ל הנ"ל)
והשיב שהוא נוסע לראדזמין, והשיבו
הרבי מאלכסנדר זצ"ל בזה"ל אודאי,
אוודאי, עס איז זיך שווער צו דער
קלאבען נאהר אז מען דארף א חסיד
נעמט מען איהם מיט אייזערנע קייטען.

שישב הגה"ק בעל החי' הרי"מ זצ"ל וגם הוא לא רצה לשבת זייא האבען זיך גישפארט, ואמר השידלאווצער זי"ע הנה כ"ק הוא כתר תורה, והשיבו הגה"ק הרי"מ זצ"ל, כ"ק הנכם כתר שם טוב, ואז ישבו שניהם יחדיו:

גם שמעתי שהגה"ק היהודי מפרשיסחא זצ"ל הי' לו סנדקאות אצל נכדו הק' זי"ע משידלאווצי וצוה ליתן לו השם הזה, נתן, דוד, ואמר בזה"ל איך גיב ענק אַנביא, אין אַ מלך, והבן: סיפר לי אחד, שאביו זי"ע אמר לו, בשם הברי הרמ"מ מקאצק זצ"ל בזה"ל מיט דיא אויגען ארויף אין מען זאל נישט זעהן, והבן שזהו מדריגה גדולה:

סיפר לי ידי"מ הה"ג שלה"ח כש"ת מוה"ר שמחה גילערניטער שליט"א האבד"ק קלימענעטוב ספיפר אורח אחד משכניו אשר פ"א נסע ממקום למקום עד בואו גאסטינינא בחורף באמצע הלילה ולא ידע להיכן ילך עד אחר החיפוש ראה בית אחד מאירה והלך שמה ולא ידע שזהו בית הה"ק מגאסטינין זי"ע, וכשבא האורח לבית נתן לו הה"ק שלום, ואמר לו האורח, שרעב הוא, וחיפש איזה אוכל ולא מצא, והוציא י"ש עם פת כסנין ונתן לו, ואח"כ אמר להה"ק שעוד רעב הוא, והלך לחפש איזה אוכל עבור האורח ולא מצא בביתו רק קאשע אינה מבושלת, ואז הי' התנור חם עם גחלת בוערת, ולקח הקאשע ונתן לקדירה ע"ג גחלים וגם מצא קדירה עם שומן ונתן כל השומן לתוך הקדירה עד שהיתה מטגנת כ"כ שיהי' ראוי לאכילה כי עוד לא ניסה באלה לידע האיך מבשלים איזה מאכל, ונתן להאורח הג"צ לאכל כמה קערות עד כדי שביעה, וגם הי' עומד בחדרו מטתו לישן עלי' וצויה להאורח הנ"ל לשבב על מטתו ושום איש לא הי' אז בביתו ואף ממשו לא הי' שם, והנה האורח

עמר ריכנס אז מען זעצט זיך אליינט אנדער אויף די שטיל, נאהר כל זמן אל' קומט נישט צי גייען אין הייסט, זעצט מען זיך נישט אליינט אנדער, עכלה"ק:

עוד סיפר לי מה שסיפר לו אביו הרמ"ש זי"ע הנ"ל, שבשעת חליו של החי' הרי"מ זצ"ל בפעם אחרונה קודם הסתלקותו, שלח הגה"ק בעל החי' הרי"מ זי"ע שליח מיוחד לקאזניץ לתלמידו החסיד הר' לייזר איטשע זי"ע הנ"ל וצוה ע"י שלוחו שהר"א יקבץ עשרה חסידים שילכו על קבר הצה"ק הרבי ר' משהלי זצלה"ה מקאזניץ שיבקשו מחילה עבורו ויאמרו לו בזה"ל מה שנסע ממנו לצדיקים אחרים לא הי' במרד ובמעל ח"ו, רק מחמת התקרבות גדולות שהי' לו אז אצלו בקאזניץ, הי' ירא שלא יזיק לו, והבן גודל קדושתו שהי' מפקיר את נפשו, שנוגע עד נפש ממש הכל מחמת יראה שלא יזיק לעבודת השי"ת:

שמעתי בשם החי' הרי"מ זצ"ל, עה"פ קהלת עת רקוד בלא דמד ובכלם כתיב בלמד וגם כאן הי' צריך לכתוב עת רקוד ואמר בזה"ל עת רקוד ס'טאנצט זיך אליינט, והבן: הה"ק הרמ"י מאסטראווצי זצ"ל אמר בשם החי' הרי"מ זצ"ל טעם מפני מה קורין ליל שלפני המילה וואך נאכט אמר בזה"ל אזוי ווי אזעלנער אויף די וואכט:

שמעתי שהה"ק משידלאווצי זצ"ל הי' פ"א בווארשא והלך להגה"ק החי' הרי"מ זצ"ל ומקדם שלח שליח לבעל חי' הרי"מ זצ"ל באם שיכול כעת לבוא אצלו משום ואל תיכנס לבית חבירך פתאום ותיכף הלך החי' הרי"מ זצ"ל לקראתו ונתן לו שלום בשתי ידיו הק' בדרך אהבה וחיבה ובא עמו לקודש פנימה ונתן לו כסא לשבת ולא רצה הה"ק משידלאווצי זצ"ל לשבת עד

שיח שרפי קודש

ולא תנאף, והבן, וועיין בס' שמה"ס
אות נ"ג כהנ"ל רק בשינוי קצתו:
פ"א ה' איש אחד נעזר מהה"ק
מאלכסנדר זי"ע ע"י תפלתו
בבנים אך בתוך הזמן קודם הישועה ה'
ג"כ אצל רבי אחר וחשב האיש הנ"ל
בדעתו שנעזר מהרבי השני וע"י הוא
המופת, סיפר לו הה"ק זי"ע מעשה
שאחד הלך לפאליאוואני וברובה קשת
שלו הרג חי' אחת, ומצד השני מרחוק
עמד אחד עם מקל פשוט ויורה ג"כ
במקלו כנגד החי' הזאת, כמו שמורים
בקשת, אך הוא לא ה' לו רק מקל
לבר, ואנשים אשר עמדו אצלו וראו
שהחי' הזאת נהרגה מרחוק ע"י יריית
מקלו, אומרים שמופת נפלא עשה זה,
אבל באמת נהרגה ע"י קשת של הראשון,
והשני לא עשה כלום, והבן:

שמעתי בשם צדיק אחד ואינו זוכר
שמו ה' „צעקת הדל" תקשיב
ותושיע, צעקת הדל פי' דאס ארימצ
גישריי אפילו הצעקה הוא בדלות, היינו
שאינו כמו שצריך להיות אעפ"כ תקשיב
ותושיע:

שמעתי בשם הה"ק הר"ר יוסף מטארטשין
בן הה"ק החתום מלובלין זי"ע
שאמר, על שלמה המלך ע"ה כתיב
וידבר שלשת אלפים משל הפי' שאמר
שלמה המע"ה משל, ולא הבינו שום אדם
אף המשל, ואמר משל ע"ז המשל, עד
שלשת אלפים משלים, ואח"כ כשאשמדאי
הי' משליכו מכסאו והי' מתגורר בארץ
לא לו, ולא ה' שום איש שיכול להבין
את דיבורו, דהנה קשה באם הי' מבינים,
הי' רואין הכל שהוא שלמה המלך ע"ה
בחכמתו הגדולה ואין צריך אמונה לזה,
להאמין לו שהוא שהמע"ה, אך לא ה'
שום איש שיבינו דבריו אף שהי' נותן משל
על משל עד שלשת אלפים משלים, אך
לזה צריך סבלנות וטרחא גדולה להמתין
ולהבין כל המשלים ולא ה' שום איש
רוצה להמתין כ"כ להבין כל המשלים,

ולראותו

האורח מחמת עיפות ה' שוכב א"ע ע"ג
פסחו עם המנעלים (שטיוואל) והה"ק
הי' אז ניעור כל הלילה ולא ה' לו
מקום לישון, וכשהי' בהשכמה והיו בני
ביתו רוצים ליכנס בביתו והי' הה"ק
מדחה אותם שלא יקיצו את האורח וגם
הה"ק בעצמו הלך לאט לאט ובשתיקה
כדי שלא יעורר אותו משינתו, עד שבא
ומע"ק ש ותפלה שהי' הולך הה"ק להתפלל
או הי' עובדין ב"ב בתוך חדרו והקיץ
האורח והלך גם האורח לבית המדרש,
עד שבבית המדרש נתודע לו שהי'
ישן ואכל בליטה בבית הה"ק וכשהאורח
נתודע לו זאת הלך להה"ק לפייסו על
שגנתו שלא ידע שהחדר הזה הוא של
רבי הק', והשיבו הרבי זי"ע שאינו
מקבל ממנו שום פיוס, והי' מפיס אותו
עוד הפעם, ועוד, עד שהשיב לו הה"ק
באם שיבטיח לו לקיים מאמרו מה
שיפקוד עליו אז יקבל ממנו הפיוס,
והבטיח לו האורח לקיים פקודתו, ואז
אמר לו הה"ק זי"ע על מנת כן יקבל
ממנו הפיוס, שבכל עת שיעבור דרך
עירו גאסטינין יתארח אצלו, ואמר הה"ק
בוה"ל ווען טרעפט זיך מיר אזוי א'
מצוה הכנסת אורחים לקיים כהונן כמצוה
הזו, ווילען זיי מיר דאס קאלע מאכען,
וכן קיים תמיד האורח הנ"ל, והבן היטב
גדול צדקתו וקדושתו:

מעשה שסיפר הכהן הגדול מאלכסנדר
זי"ע מהסוס של מלך שנתרפא
ע"י הקאנפאל (הוא רופא בהמות וסוסים)
ולא ע"י הדוקטורים הגדולים, שנמצא
תחת ממשלת המלך, כן אמר הדרשה
של הה"ק הר"ר אלימלך מליוצנסק זי"ע,
בעת שהי' במקום הר"ר שמעלקי מנ"ש
זי"ע, שאמר בהדרשה בוה"ל הרר"ש
מנ"ש זי"ע, הוא נותן לכם רפואות
דקות (איידעלי רפואות) כמו שיזנו
רפואות לאנשים מעוגנים ומפונקים,
ולבני מלכים, ואני אתן לכם לאפים
הוא רפואות הסוס, לשמור הלא תרצה,

מצאתי כתוב דבשעת מגפת החלירע ר"ל הפצירו מאוד בכ"ק מרן מקאצק זי"ע שיתן קמיע ואחר ההפצה נעתר למבוקש קרוביו והי' כתוב בהקמיע רק תיבה אחת חלירע ונלאו חכמי לב למצוא פתרונו עד כי גודע מפי בא בית קדשו שהוא ר"ת חטאנו לפניך רחם עלינו ואמר בצחות קדשו חלירע מפיך חלירע ואם כנים הדברים שכך יצא מפי קדשו בודאי ראוי להדפיס זאת לקיים ועלהו לא יבול וד' יציל את ישראל מכל רע:

החסיד ר' יוסיל טוריבנער שי' הי' חש בראשו בג' ימי הגבלה באלכסנדר ונכנס פנימה להרבי מאלכסנדר וצללה"ה להזכיר א"ע, וסיפר לו הרבי וצללה"ה שגם בצצמו הי' לו פ"א מיחוש הראש, ונכנס להק"ק הר"ר בונם זצ"ל וסיפר לו הה"ק הר"ר בונם זי"ע שהחסידיא קדישא ה"ר פרץ זצ"ל הי' חש בראשו ונכנס להק"ק הרבי מלובלין זצ"ל להזכיר א"ע, והשיב לו הרבי מלובלין זצ"ל בזה"ל יעצט איז צייט, חש בראשו יעסוק בתורה והשיבו הה"ק הר"פ זצ"ל בדרך צחות שיש חרם מהמהרש"ל ז"ל שלא יעסוק ברפואות הנמצא בגמ' (כי הרפואות שכיוון עליהם המהרש"ל ז"ל כוונתו על רפואות ממש ולא באופן ללמוד תורה) ומדבר צחות הזה נעשה הרבי מלובלין זצ"ל בשמחה, ותיכף פסק מן הר"פ זצ"ל הכאב הראש, ואמר הרבי מאלכסנדר זצ"ל כששמעתי זה מהה"ק הר"ר בונם זצ"ל הלכתי תיכף לביתי ושתייתי צלוחית גדולה יי"ש ונרפאתי תיכף, ובאותו מעמד עמד בנו הרב החסיד כו' ה"ר יחיאל פישל ז"ל ולקח אותו לבית מויגה ונתן לו ג"כ צלוחית גדול יי"ש ומאו לא ידע משום מיחוש, ע"כ, בא וראה כמה גדולים סיפורי מעשה ידיקים וא"ה, אולי זה הפי' לשון חכמים מרפא, בלשון לבד מרפא החולים, והבין:

מכתב

ולראות חכמת שלמה המצ"ה וגם לא הי' רוצה להאמין לו, והבין: **בשם הרבי הרמ"מ מקאצק וצללה"ה על המשנה אבות כל המקיים את התורה מצוני סופו לקיים מעושר, הפי' שאם לומד בתחילה ואינו טועם שום טעם בלימודו, סופו להרגיש בה טעם, וזהו המקיים מצוני בלי טעם סופו לקיים מעושר בטעם, והבין:**

הרב החסיד ר' נח ז"ל האבד"ק פי-סעצנע בשם הה"ק הרי"מ וצללה"ה מגור, מה שהחסידיים מרקדים בכל מוצאי ימים טובים, אמר בזה"ל אז א' רבים יודין טיען אפ' א' מצוה ווערט אין הימצעל א' עת רצון, ע"כ:

שמעתי בשם הה"ק הר"ר בונם זצ"ל שאחד הי' שו"ב, וחזן, ושאלו אם גם הי' סופר, לצורך פוינסת, והשיבו שהיצה"ר בזמנים וקודמין הלך לכל אר"א לפתותו וראה שעבודה קשה אצלו כי הי' רבים שלא שמעו לו, ועשה לו עצה שלא הלך רק לאנשים מיוחדים שיכולים להכשיל רבים, היינו שו"ב, חזן, סופר, כ"א ח"ו, שהמה חוטאים, מכשיל גם את הרבים, ואח"כ עשה לו עצה אחרת שהי' עוד בנקד לו, שעשה מן השו"ב ג"כ חזן מה שהי' לו עבודה לפתות שני אנשים כעת אין לו רק איש אחד לפתות, וכעת הנני רואה שנפל היצה"ר על עצה חדשה, שעשה מאיש אחד שו"ב, וחזן, וסופר, ובאיש אחד יוכל לפתותו להכשיל את הרבים ח"ו, והבין:

פ"א בא איש אחד לפני הרבי הכהן הגדול מאלכסנדר וצללה"ה בבכי' רבה עביר איהו צער ל"ע והשיבו בעת שהייתי לומד אצל המלמד בקטנותי הי' נער אחד בוכה בשעת לימודו, ואמר המלמד בזה"ל אז מען קיקט אריין וויינט מען נישט, והבין, להזכירו שאם אדם מבט בפנימיותו אין צריך לבכיות:

שיח שרפי קודש

54

תתן פרי ה' ולתת ואתה תראה ותשמע

עד כה נפשי בנפש ידידי מקושרת
דברת מרחוק ותהי בקרבי כאש בוערת
מי פעל ועשה
לא העלה הזהיבה הנדפסה
רק האהבה הנאמנה, הישנה
ימינה עושה, כהנה וכהנה.
י

על מצבת הגה"ק ר' יהונתן זצלה"ה
חרות בזה"ל:

יראה כל העובר החרות על הלוחות,
האיש אשר עומד לנס, והי' כשושן פרוחה,
ישב אל העפר, ומראהו מאיש נשתת,
נא תשימו לב לתשובה נוצחת,
תפלה תרבו בעדי לאלקי הרוחות,
נפשי ונשמתו אליו יאסוף כי נפשות
ישראל אחת,
זכרו היטב, למדו מוסר, ומגדולה תהי'
נפשכם בורחת.

העתקה ממכתב קדשו של הגה"ק
מהר"א מטשעכאנאווי וצוקל"ה.

ב"ה טשעכאנאווע יום ב' תמוז תרי"ח
לפ"ק.

החיים והשלום לידידי חתני הרבני
הנגיד המהולל מו"ה ברוך נ"י
ולוונתו היא בתי הצנועה מ'
מרים תחי' ויו"ח שיחי'.

ב"ה אתנו הבריאות המכתבים של בתי
תחי' בדבר שידוכים עבור בנכם
הוא נכדי מוה"ר ח' נ"י הנעני, והנה
כבר כתבתי לכם בימי החורף העבר
שלא תשארו אותי בענינים אלו המופלאים
ומכוסים מאתי, ולחידוש תעלומות, לבד
תלויות, ומשמים ירחמו להזמין במהרה
לבנכם יחי' זיווג הראוי לעזר טוב חיים
ושלום ממני חותנך הדורש שלומכם
בלוח"ס,

אברהם בן מוהר"י ז"ל החו"ס-ק.

ב"ה

מכתב מהה"ק הר"ר וואלף
מסטריקוב זצלה"ה לאדמו"ר
הגה"ק בעל שפת אמת זצלה"ה
עוד בימי חורפו ולאחיו הצעיר
הרב ר' שלמה'לי אלטר שליט"א.

לכבוד ידידי הרב המאה"ג החסיד
ר' ארי' ליב אלטר ולאחיו הצעיר
החתן שיחי'.

בנים אתם לאדמו"ר ז"ל שביבים מנהר
דינור אקרא שמכם, האגודה אשר
עלי ארץ נוסדה ביום מחר, ראשה מגיע
השמימה וגיל יגיל אביכם הזקן בנן
עדנו, ואז ישא משאות מאת פניו לכל
האנשים אשר הסתופפו בצלו באמונה
בחיים חיתו, אקוה כי גם אני אחי'
בתוכם ומנת כוסי אשא כוס מלא יין
המשמח ומגדנות מפרי עץ החיים...

מכתב מהה"ק הר"ר וואלף
מסטריקוב להרב החסיד בנש"ק
וכו' ר' יחיאל פישל בן הה"ק
הר"ר חנה"נ מאלכסנדר אודות
מכתב חתונה הנדפס ששלחו.

ידידי המופלג השלם ר' יחיאל
פישל לעווין נ"י.

המשכילים יבינו, כי רבות מדרגות
תבדלנה בין האגרת הכתובה,
ובין הנדפסה, כי הכתובה ביד מיועדת
לאיש אשר ידבר בו, בה יפלס נתיב
לכל רע ורע כפי חרצובות ברית ידידות
אשר... בינינו, לא כן הנדפסה, היא
בתכנית אחת עשויה לרחוק ולקרוב,
זהב מאופז לבושה, שמות ושירים תחת
לשונה וכל רוח חיים אין בקרבה, אולם
אחי גם באלה לבבתי, דברך ידדו
חדרי בטני, אות היא בינינו כי נפשותינו
קשורות אמונה אומן ואנשים אחים
אנחנו, ביום חתונת בניך, אצוק רוחי
על זרעך וברכתי על צאצאיי, כי
זווגם יעלה יפה ומריח קדושת
אבותיהם יפרחו, הגפן אשר שתלת,

ארצה, עכ"ל כאמור שליט"א, ובע"ה שכוונתי גם אני בזה לדעת כאמור שליט"א להתמיר בזה, וכעין זה יש אתי עוד מכתב מכאמור שליט"א משנה דאשתקד בדבר שיצאתי בעירי לקנא קנאת ד' צבאות לאסור מצות ממאשין, ולא רציתי ולא נתתי להכשיר אף גם התנור וכהנה, וכתב לי ע"ז מכתב ובי"ה גם אני כוננתי לדעתו הגדולה:

א"ד ידידו ש"ב המברכו בחג כשר ושמה דוש"ת

יקותיאל נתן נטע הכהן ראבי-
נאוויטץ אבד"ק בריסק דקו"א.

(מדור פרשיסחא).

בי"ה ווארשא יום ג' אמור כ"ו למבי"ה תרפ"ה.

שלי רב, וכל טב, לאיש טב, כבוד ידידי הרה"ח המופלא וכו' כש"ת מו"ה יועץ קים קדיש שיחי בעיר פרשיטק יע"א.

עתה באתי למלאות בקשתו להעתיק לו מחיבורי „חדות שמחה ושמחת יהונתן" חידו"ת ודברים יקרים מרבינו הקדוש הרבי ר' בונם מפרשיסחא זי"ע ועל כל ישראל ולכל המסייעים ועוסקים בדבריו הקדושים כדי להפיצם בישראל, וזה החלי בעור צורי וגואלי: זה רבות בשנים אשר שמעתי מידידי הרב הגאון החסיד המפורסם וכו' מו"ה ר' פתחי הארענבאלס זצ"ל דומ"ץ בפה ווארשא ששמע מפה קדוש הרב הגאון הקדוש צי"ע וכו' מו"ה ר' יעקב ארי' מראדזימין זי"ע בשם רבינו הקדוש מפרשיסחא זי"ע שהקשה בהא דפריך הש"ס (סוכה ד' ל') וליקנינהו בשינוי מעשה דלולב צריך אגד והא אגדו ע"ש והקשה הא מ"מ הוה תעשה ולא מן העשוי דמ"נ אימת קנה אי קודם האגד לא הי' שלו ורק לבתר האגד א"כ בשעת

בי"ה יום ה' ויקהל כ"ה אדר תרפ"ט.

א"כ ש"ב הגאון המובהק סוע"ה דורש טוב לעמו איש האשכולות וכו' וכו' כמוה"ר צ"י שליט"א ראב"ד לעדת ווארשא.

הנני ממציא לו בזה העתק ממש"כ כאמור הרה"ג וכו' כמו"ה ישראל פנחס הכהן שליט"א הגאבד"ק רדאמסק יצ"ו כבקשתו:

ואודות הציקער צי" באו"ח תס"ח לענין דברים המתרים ואחרים נוהגים בו איסור אסור להתיר בפניהם ועי' פסחים נ' בבני בישן ובמג"א ס"ק ד' שם דאפי' ביודעין שמוחר ונוהגין בו איסור אסור דהוי כמו נדר עיי"ש, ואפשר מדינא ג"כ אסור כבאו"ח תמ"ז ס"ה ברמ"א ז"ל שם לענין בשר יבש וגבינה וכאן א"א לבדוק הרבה ציקער ולא גרע ממלח שלא נבדק, ועובדא ידענא שר' מענדל' עפשטיין מפה הי' זה זמן נאמן בפאבריק מציקער סמוך וגראה לעיר סאכאטשאוו והתיישב בדעתו והלך לסאכאטשאוו בועש"ק להיות שם משובתי שב"ק אצל הגה"ק בעמח"ס אגלי טל זצוקל"ה והאחרון כעס עליו למה אינו שומר את הציקער ורצה דוקא לשלחו חזרה על שב"ק, אך כשנודע לו שאין שהות עוד שיבוא ר"מ להפאבריק קודם שב"ק הסכים שיהי' אצלו ובתנאי שתיכף במוצש"ק אחר הבדלה ילך חזרה והציקער שנעבד בש"ק בלי השגחתו יעשה סימן שזהו חמץ וישגיח היטב, ואמר הגם שלענין חמץ חשש רחוק יש עכ"ז לא ישנה וצריך משגיח עי", ולדעתי תאמר להם בפירוש שמווארשא אוסרין ואפשר יוכלו להכין על פסח ציקער שיעבדו ביום ובליילה עי' פועלים ושכירי יום וגם שכירי לילה, ואם לא, השי"ת ימלא חסרונוך בהיתר ותקבל שכר על הפרישה, והקולות יחדלון, והמוחר לא יהי' ניתך